

MATIYU:
KU
NAM NAVOSAVOS.
UGI
IESU KRISTO.

EROMAGA.

Oveteme Beretania ra si Semsimak worumpi ov netiyi tumpora
nisekonda lo su lo su dumumpi imo nisekont.

TORONTO, CANADA.
1884.

64381

PRINTED FOR THE BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY,
BY C. BLACKETT ROBINSON, TORONTO, CANADA.

ne

im

im

im

Na

ye

Ri

Na

ug

Sc

A

sa

U

Al

ye

ye

ve

B

MATIYU.

Matīyū 1.

Netīyi ugi raventeveneme eni Iesū Krīsto netni eni Davīd mori netni eni Abraham.

2 Abraham yeti Isak ; im Isak yeti Yakob ; im Yakob yeti Yūda im ravensieme eni.

3 Im Yūda yeti Fares im Sara ugi Tamar ; im Fares yeti Hesrom ; 4 im Hesrom yeti Ram ; im Ram yeti Amīnadab ; im Amīnadab yeti Nason ; 5 im Nason yeti Salmon ; im Salmon yeti Boos ugi Rahab ; im Boos yeti Obed ugi Rūt ; im Obed yeti Yesi ; 6 im Yesi yeti Davīd Natemonōk ra nūsian.

Im Davīd Natemonōk mori yeti Solomon ugi nasiven mori Urīa yepmetovrugi iyi ; 7 im Solomon yeti Rihobōam ; im Rihobōam yeti Abīya ; im Abīya yeti Asa ; 8 im Asa yeti Yosafat ; im Yosafat yeti Yōram ; im Yōram yeti Usīa ; 9 im Usīa yeti Yōtam ; im Yōtam yeti Ahas ; im Ahas yeti Heseķia ; 10 im Heseķia yeti Manasa ; im Manasa yeti Amon ; im Amon yeti Yosīa ; 11 im Yosīa yeti Yekonīa, im ravensieme eni ra nempugon dūmūivente mūve Babilon.

12 Im penūri dūmūivente mūve ra Babilon

Yekonĭa yeti Sialtiel ; ĩm Sialtiel yeti Serubabel ; 13 ĩm Serubabel yeti Abiud ; ĩm Abiud yeti Eliakim ; ĩm Eliakim yeti Asor ; 14 ĩm Asor yeti Sadok ; ĩm Sadok yeti Akim ; ĩm Akim yeti Eliud ; 15 ĩm Eliud yeti Eliasar ; ĩm Eliasar yeti Matan ; ĩm Matan yeti Yakob ; 16 ĩm Yakob yeti Yōsef, asūon eni Mari, mori yeti Iesū, nalĭg eni Krĭsto.

17 ĩm palsi sū marugi Abraham mafeli ran Davīd palsi sū fōrtin ; mō marugi Davīd mafeli ra nempugon nēevente ra Babilon, palsi sū fōrtin ; mō marugi nempugon nēevente ra Babilon mafeli ra Krĭsto, palsi sū fōrtin.

18 ¶ Numprokomol eni Iesū Krĭsto sugkū imo : ĩt iyi Mari dĭneme eni Yōsef yemeteventorugi, ĩm pol sugkū dūtūsemsimokonda iroran dūrū yokesiwi tandiokumpōk ugi Naviat Tumpora ; 19 ĩm Yōsef asūon eni tanepō wokon miyi yetūakīugi worenūatumpeni ugi iyi, kō yemoropon nokū osatevugi.

20 ĩm polekū iyi yemneveleveli ugi imo sū, sī nagelō eni Novsūromon yivelum pugi ra nemeviak memenūwi memokū, Yōsef netni eni Davīd, etūmtetugi worevī Mari retepmi ; ĩt imo mori otepū ūnisog iyi ugi Naviat Tumpora ; 21 miyi ampī netni ĩtnateman ĩm kĭk onatov nin eni magkū *Iesū* ; ĩt, iyi amkorēōwara netevakontū eni marugi sat sū enirora.

22 Mimo omwisū yemetepū worokompeli nam eni Novsūromon mori profet yepmenūwi memokū, 23 Sī ĩtnumpōkon osar mō mampī netni ĩtnateman, mirora wonatov nin eni magkū *Emanūel*, fan nam mori, Nōbū dal kos.

24 Im pol sugkū Yōsef yevsora memumpi sugkū nagelō eni Novsūromon yempasewugi, 25 iyi yivī retepon eni memetūkili iyi mafeli ra nempugon iyi yivī netni itnateman eni ra nōbūm ; miyi yematov nin eni memokū *Iesū*.

Matīyū 2.

Im pol sugkū Iesū yemumprokomol ra Betlehem ra Yūdīa, ran dan sū eni Herod Natemonōk ra nūsian, ōveteme nōintanwi dūmūvelum dūmne ūnūrū, ra Yerūsalem mūmūnūwi mūmōkū, 2 Yēi iyi mori umprokomol Natemonōk ra nūsian enirora ōveteme Israel ? it ka kelo-kesi mosi eni ūnūrū im livelum woretivīta iran.

3 Im Herod natemonōk mori yemorīgi me-myēōmpeli, momwisū ra Yerūsalem dal iyi, memsemsimokonda ovun potni sokowar, mōvun somūl ra netevokontū, memtagkel ora memokū, 4 Ia Krīsto amprokomol ia ?

5 Mirora dūmūnūwī pugi mūmōkū, Ra Betlehem ra Yūda : it iyi profet yepmetīyi nam sugkū memokū, 6 Im kīk Betlehem ra nūrū Yūda tawī novsīrian īlebōteven ōvun nivūo ra Yūda ; popōwo amne marug kīk sī *Nivūo* mori onovsūromon netevokontū enyix Israel.

7 ¶ Im Herod yemoropon ovrokonda ōveteme nōintanwi memorūn tagkel ora ugi nempugon mosi yemumprokotūretumpeni ; 8 memtamūl ora ra Betlehem, memenūwi memokū, Uve mūsorugi nalx mori itevx, im pol sugkū kūmagesi,

ūvelum mūnūwi po yx ma ya ampe sugkū mentivita iran.

9 Mirora dūmūrīgi nam eni Natemonōk mori mūmūve ; im mosi mori irora dūpmōkesi ūnūrū yemōbūm iranda mefeli nempugon yivelum memevietūrū ran tan nūrū mori nalx yemalēwi.

10 Im pol sugkū irora dūmōkesi mosi mori dūmūvotoat ugi navos tamas ; 11 im pol sugkū dūmūve ūnisog nimo dūmōkesi nalx mori ūndū Mari dīneme eni, mūmokolugi niminda, mū mūtivita iran, mūmūtipelah woretatevote enirora, mūmūtalokugi ov itemas pugi, kold, im dumpon nempen ves, im nagī aremī ; 12 im Nōbū yemsemevsi pun ora ugi nemeviak woretūtōrileki pugi Herod, mirora dūmūve enirorawi ra selat sī.

13 ¶ Im pol sugkū irora dūmūve pelah sī nagelō eni Novsūromon yōimpelum pugi Yōsef ra nemeviak mōmenūwi memokū, Etūok im pī nalx im dīneme eni malō ra Ityīp metendōwi yūi afeli nempugon ya ōmanūwi punok, it Herod emagkū memnesorugi nalx woretalugi iyi.

14 Miyi yemtūok im pī nalx mori im dīneme eni, nempugon pūmrok, nempe ra Ityīp ; 15 memetendōwi yūi mefeli nempugon Herod yimas, worokompeli nam eni Novsūromon mori profet yepmenūwi memokū, [Yx movrugi] ya amperugi Netūg marugi Ityīp.

16 ¶ Im pol sugkū Herod yemorīgi ma ōvete-me nōintanwi dūarekīgi nam eni iyi yemarakī tamas, memtamūl ora, memtalokonda ov alalx itovateman omwisū ra Betlehem, im nūru sū nagkxugi mori nevi dūrūgo iranda, sugkū ugi

nempugon iyi yepmorūn tagkel ora ōveteme nōintanwi ugi. 17. Yemampesog nam Yeremia profet yepmenūwi memokū, 18 Dūmūrīgi nasora ra Rama, tugageri, im nakūr, im norīgumpūnū tamas; Ratyel yemtugi ov netnime eni metūakīugi ma sī ontī nōwan popōwo tawi irora.

19 Im pol Sugkū Herod yimas sī nagetō eni Novsūromon yōimpelum pugi Yōsef ra Ityīp ra nemeviak mōmenūwi memokū, 20 Etūok im pī nalx mori, im dīneme eni peve ra nūrū Israel, it irora mori dūmosorugi nalx woretalugi ūmas. 21. Miyi yemtūok im pī nalx im dīneme eni mōūmpe ra nūrū Israel; 22 kō pol sugkū yemorīgi nam Arkelaus umnari ra Yūdīa tampenum eni Herod itemen eni, iyi yemtetugi woreve yūi; 23 im Nōbū yomesemevsi pugi ugi nemeviak miyi yive ra nūrū Kalīli, mevelum metendōwi ra sī nemōte nin Nasaret worampesog nam ovun profet dūpmūnūwi mumokū, Oveteme wanūwi magkū—Iyi neteme Nasaret.

Matīyū 3.

Penūri imo nempugon Yōane baptiso yivelum memtorenūwi sah ra nūrū wokon ra Yūdīa memokū, 2 Uvīeves nōwami it lō ūnpokup umpotipot; 3 it Isēya profet yepmenūwi ugi iyi memokū, Navian eni sī umentorenūwi sah ra nūrū wokon, Utī selat alam nīsekon Novsūromon, wumpi nugko ōvun selemsug eni.

4 Miyi Yōane yemeviugi noveliran kamel

memetōetigi nokolistan, im nevag eni wōfi, im huni ra nūrū wokon.

5 ¶ Mirora sū ra Yerūsalem im nūrū sū Yūdīa, im nūrū sū nagkxugi Yordan dūmūve pugi mūmūvī baptisma iranda marugi iyi ra Yordan mūmūnūatum peni sat sū enīrora.

6 ¶ Miyi yemokes ora ōvun Faresi mōvun Somūl sikat dūmūvelum ra baptisma eni, mem-enūwi pun ora memokū, 7 Ovun netuime neskil! mē okosemevsi pug kūm woralō marugi narakī umampelum? 8 Uvūo kīmi ugi ov novūan ves marugi nōwami itevex; 9 mūtūsepen enūwi pug kūm magkū, Abraham itemen enugkos; it ya umanūwi pug kūm memagkū, Nōbū faneteme worevitūoh sah ōvun netnime iran Abraham marugi imo nevat sū.

10 Im marima otipe ūtevil ra nōatnin nē sū; im nē sū mori ūtūmampūo novūan aremī, wande-
devi muntafugi ra nom. 11 Ya umbaptiso irami ugi nū wokon ma kīmi kwampīeves nōwami; kō iyi mori umampelum penūri yx mōmū horog irag, yx tawi aremī mamsiworavan eni ra nōwon; iyi ambaptiso irami ugi Naviat Tumpora im nom; 12 sīv eni ra nokoben miyi onaroven sū ov novūan eni mō menalekon semsimugi whit eni ūnisog woretavīnapon eni; kō novkilien iyi atni ugi nom otū onesili.

13 Im Iesū yemne ra Kalili mīmpelum ra Yordan pugi Yōane worevī baptisma iran marugi iyi. 14 Kō Yōane yematī potni wore-nūali pugi, memenūwi memokū, Mōmū aremī kik ambaptiso irag, im kik okovelum po yx. 15 Im Iesū yemtamsi memēnūwi pugi mem-

okū
kon
1
mar
tipe
yen
nav
me
iyi.

I
wo
Mi
for
3
me
ma
ta
N
na

m
m
er
m
ag
n
I
o
n

okū, Etū atekisah marima, it aremī kos kwag-kompeli en tiame tanepō : miyi yetū atekisah.

16 Im pol sugkū Iesū yivi baptisma iran, marimago yivesah marugi nū ; im pokup yemtipelah iran, miyi yemokesi Naviat eni Nōbū yemyep sugkū ūmpon memtasi iran ; 17 im sī navian yemne ūnisog pokup mori memenūwi memokū, Imo Netūg px, ya umampeotoat ugi iyi.

Matiyū 4.

Miyi Naviat mori yemtōri Iesū ra nūrū wokon ma sugkū Diabolō ontapmi iran. 2 Miyi yetūoni nevag dan sū forti im pūmrok sū forti, im penūri iyi yemtemas.

3 Im neteme tapmi yivelum pugi memenūwi memokū, Nagkū kīk netni eni Nōbū enūwi ma imo nevat sū meti yōūp. 4 Kō Iyi yemtamsi memenūwi memokū, Yepmetīyi memokū, Neteme otū amūrep ugi yōūp wokon Kō ugi nam umamne ra naveran eni Nōbū.

5 Im Diabolō yemtōri iyi ra sīti tumpora memetipe iyi ran tan nevlokon nimo tumpora, mōmenūwi pugi memokū, 6 Nagkū kīk netni eni Nōbū esepen nomol marugi igko, it yepmetīyi memokū, Iyi onempasiwokonda ōvun agelō eni wug kīk, mirora wamplūsesūak ugi nokobenda ma kotū ontī nōwom ra nevat. 7 Iesū yōmenūwi pugi memokū, Yepmetīyi memokū, Owi kīmentapmi Iehōva Nōbū enugkīk.

8 Im Diabolō yōemtōri iyi memsah ra sī numpūo tantevakepe memsesi pugi lō sū lō sū

im tiamesū nilasilaswi enirora, momenūwi pugi memokū, 9 Imosū omwisū ya ampunok nagkū kik amol menteveta irag. Iesū yōmenūwi pugi memokū, 10 Eve pelah Satan; it yep-metiwi memokū Iehōva Nōbū enugkik konteveta iran, miwi wokon kontorugat iran. 11 Im Satan yemōwi mempe, mōvun agelō dūmūvelum mumutorugat iran.

12 ¶ Im pol sugkū Iesū yemorīgi nam yem-empirīgi Yōane iyi yive ra Kalili, 13 memōwi Nasaret mēpelum metendōwi ra Kapernaum ran telugon tok ra nokoren nūrū Sebūlon im Naftalī, worampesog nam Isēya profet yep-menūwi memokū, 14 Nūrū Sebūlon im nūrū Naftalī ra selat wun tok nugkon-nū-mpe Yordan, Kalili, 15 yūi lō sū ov nelebōkevat; netevokontū mori [dūmūtendōwi ra nelebōkevat dōkesi sī nilara tamas] umantendōwi ra nelebōkevat wagesi Sī Nilara tamas, 16 im nilara woseli iranda mori ūmuntēsep ra nūrū im namolen nemas. •

17 Marugi imo nempugon Iesū yemati potni woretorenūwi sah nam memokū, Uvieves nōwami, it lō ūnpokup umpotipot.

18 ¶ Miyi yemavan go ra nokoren tok Kalili memokes ora ravensieme en dūrū, Sīmon, nalg eni Piter, im Anderū, avensi eni, dūmūti nokopon enirora ran tok, it irora ov numpūn nevi nelat.

19 Miyi yemenūwi pun ora memoku, Uvelum mūri yx, im ya onumpi kimi worevi ovete. 20 Marimago irora dūmūwi sep ov nokopon enirora mūmūri iyi.

21 Miyi yōmāvan memokes ora ravensieme en dūrū mōmū, Yakobo netni eni Sepedi, im Yōane avensi, ra lō dal Sepedi itemenda, dūmselevlevi ov nokopon enirora, memovrokonda. 22 Marimago irora dūmwī lō mitemenda mūmūri iyi.

23 ¶ Im Iesū yemnavan magkx mevtit Kalili omwisū, memtavsokonda ūnisog ov nīmō tavsogi enirora, memtorenūwi sah nam navosavos ugi lō, memumkororigives ōveteme marugi ov namarat, mov nesorū sū enirora. 24 Im narigi yemekompeligi nūrū sū Sīria, mirora dūmandiuki pugi ōveteme mori dūmwī ov namarat mov nilaswoni sikat iranda; mirora mori mōvun naviatindi dūmwēve iranda, mōveteme neimlū, mōveteme neturumurō, miyi yemumkororigives. 25 Dūmūri iyi ov numpūn lō sikat mori dūmne ra Kalili, im Dekapoles, im Yerūsalem, im Yūdīa, im nugkon-nū-mpe Yordan.

Matīyū 5.

Miyi yemokes ora ov numpūn lō memsah ra numpūo; memetesepe, mōvun nūrie eni dūmwēlum pugi; 2 miyi yemenūwi nam memtavsokonda memokū,

3 ¶ Nevīeves ōvun narumkor ra ov naviat enirora, it enirora lō ūnpokup.

4 Nevīeves ōvun norugumpūnū, it irora wonavos.

5 Nevīeves ōvun noramel, it irora wampī nemap enirora.

6 Nevieves irora mori umampieni mūmam-pamoneki tanepō, it ontalira.

7 Nevieves ōvun togesoveli, it ontogesovel ora.

8 Nevieves ōvun sentevives ūnōwanda, it irora wagesi Nōbū.

9 Nevieves ōvun tasiase, it wonatov ninda ov netnime eni Nōbū.

10 Nevieves irora mori ūmampīndi popōwo ugi tanepō, it enirora lō ūnpokup.

11 Nevieves kīmi pol sugkū wuntavuntan sat irami, mampīndi kīmi, manūwi namli sat irami, popōwo ugi yx. 12 Wavos mūvotoat, it nīpmi enugkīmi ūnpokup tamasi; it irora dūpmampīndi ōvun profet sugkū, mori dūmū-būm irami.

13 ¶ Kīmi netūkūsi ra nemap; kō nagkū netūkūsi umpū wokon andūleki nokowo? ūr wokon, wontafugi ilat wonavanwi.

14 Kīmi nilara ra nemap; si sīti ra numpun teremsisah tawi faneteme woramon. 15 Pol sugkū si umentūgon lamp iyi otūmantipe ra numpon nūrah, kō ran tan woretipe, memneliugesigi omwisū ūnisog nimo. 16 Aremi nilara enugkīmi woneliugesi sugkū ūniminda ōveteme, ma irora wagesi ov numpūrah ves enugkīmi mōmampietivesep Itemen enugkīmi ūnpokup.

17 ¶ Utōkū ya okovelum woressumpoli ora ovun selnivi nam kū ovun profet; ya otuvelum woressumpol ora, kō worokompeli sū; 18 it itsenog, ya umanūwi pug kūm memagkū, afeli nempugon pokup munemap wampia, si nam

ūrekis, kū nīpmi nam otū ampia marugi ōvum
selnivi nam afeli nempugon wonekompeli om-
wisū. 19 Popōwo pe sugkū iyi sī osumpoli
sī ra imo ōvun selnivi nam momentavsokonda
oveteme sugkū, iyi amplūtenū ra lō ūnpokup ;
kō iyi sī onekompeli sū, mōmentavsokondugi,
iyi anti nūsian ūniminda ōveteme ra lō ūnpokup.

20 It ya umanūwi pug kūm memagkū,
nagkū tanepō enugkimi otū ontantevapepe
enirora ōvun Somūl, mōvun Faresi kūtūonen-
torempe ra lō ūnpokup.

21 ¶ Kīmūrīgi yemenūwi pun ora ōvun
ūvūmle memokū, Owi kīmentalugi ; miyi s
ontalugi onūrian iran nampon. 22 Kō ya um-
anūwi pug kūm memagkū, iyi sī umnarakī
wokon pugī avensi eni onūrian iran nampon ;
miyi sī anūwi pugī avensi eni memagku, Kīn-
indūabū, ōvūn natemonōk mori ra nūsian won-
ūrian iran ; miyi sī anūwi magkū, Kik nare-
kīndi, onumpi nampon iranra neswate. 23
Popōwo pe sugkū nagkū kīmandiuki im pelum
ītemas enugkik ra nefati, im yūi konentemi ma
apmisi umalake punok, 24 ōwi yūi ītemas enug-
kik ra nokoren nefati mempe, im mampūm ūit-
kūm ūndū apmisi, mōmampelum memsokowar
ugi ītemas enugkik. 25 Oretevetevi mūit kūm
ūndū novsen nakan enugkik pol sugkū kīm-
navan ūselat ūndū, ma novsen nakan enugkik
otū ontōrok pugī natemonōk nūrian, miyi nate-
monok nūrian ontenimpe kik pugī nivūo sī
mori osumpat amtug kik ūnisog nīmo nugkug-

ko ; 26 itnesog ya umanūwi pug kīk kotūō-
montūratumpeni ilat afeli nempugon kontam-
penīgi omwisū.

27 ¶ Kīmūrīgi yemenūwi pun ora ōvun ūv-
ūmle memokū. Owi kīmenatampalx ; 28 kō
ya umanūwi pug kūm memagkū, iyi sī umagesi
nasiven worelasevi iyi, osī im tampalx ūndū
ūnōwan. 29 Kō nagkū nīmtum meves um-
nempiri wug kīk, evsi im tafugi marug kīk : it
aremi sī nevlugkon kīk metevavteti, im tawi
nokolesiram omwisū ontafugi ra neswate. 30
Im nagku nokopmū meves onempiri wug kīk,
tantevi im tafugi marug kīk : it aremi nīsekom
ma sī nevlugkon kīk metevavteti im tawi no-
kolosiram omwisū ontafugi ra neswate.

31 ¶ Im yemenūwi memokū, Iyi sī osatevugi
retepon enī, aremi iyi ampugi netīyi ugi sate-
vugi. 32 Kō ya umanūwi pug kūm memagkū,
Iyi sī osatevugi retepon kū en tawi popōwo ugi
tamalx enī, umnumpi iyi worōmentampalx ;
miyi sī ōmenotovrugi iyi mori satevugi, umen-
tampalx.

33. ¶ Im sī mōmū nam kīmūrīgi yemenūwi
pun ora ōvun ūvūmle memokū, Owi kīmentesūi
namli, kō konampesog nam ūnam enugkīk
ūnīpmi enī Novsūromon ; 34 kō ya umanūwi
pug kūm memagkū, Utū tesūi nam ūnam mōkū
ugi pokup it potnum pūtūo enī Nōbū ; 35 im
tāwi ugi nemap, it woretipe nōwon enī ; im
tawi ugi Yerūsalem, it sīti enī Natemonōk ra
nūsian ; 36 im tawi ugi numpūm kontesūi nam
ūnam, it kīk tawi faneteme worumpi sī nov-

lem
Mo
ra i
3
ra s
anū
ra
me
sī o
par
sug
ava
um
wo
4
nu
ugl
Uf
ūn
ūv
wa
mū
ne
ese
īnd
ira
na
en
lev
na
ra
ira
na

lempū nesebo kū nakomsū. 37 Enūwi mokū, Monokowo ; monokowo ; Tawi ; tawi : it mōmū ra imosū emamne ra Sat.

38 ¶ Kimūrīgi yemenūwi memokū, Sī nīpmi ra sī nīpmi ; im sī nis ra sī nis ; 39 kō ya um-anūwi pug kūm memagkū, Utū umpi nampon ra sat ; nagkū sī onatugi kīk ra wx nugūn meves, ovoli pugi moor sugkū. 40 Im nagkū sī ontōrok pugi natemonōk nūrian magkū ampī parug kīk netxsep, ovugi simplxon enugkīk-sugkū. 41 Miyi sī oselielok woravan sī mīl, avan ūndū mīl en dūrū. 42. Ovugi iyi mori umnesenug kīk ; im pol sugkū sī umnakīugi woreviugi lap enugkīk, etūsiugi.

43 ¶ Kimūrīgi yemenūwi inemokū, Elentugi numpūnaram, makan pugi novsen nakan enugkīk ; 44 kō ya umanūwi pug kūm memagkū, Ufielentokonda ov novsen nakan enugkīmi ; ūnūwi nam px pun ora mori umnelelug kūm ; ūvieves iranda mori umnakan pug kūm ; mūfwaki nīsekonda mori umuntavuntan sat irami mūmampīndi kīmi ; 45 ma kīmi wanti ov netnime eni Itemen kīmi ūnpokup it iyi um-eselieli nīpmīnen umentūok iranda ōveteme īndi moveteme aremī, mementamūli nebīp iranda ōvun tanepō mōvun sempiri. 46 It nagkū kūmnelentokonda wokon mori umnel-entug kūm, kīmi kwampī nīpmi en tie ? it Ovun levsx nalekon umnumpi sugkū kū ? 47 Im nagku kūmanūwi mūmagkū, kīmi px, pun ora rapmisieme wokon, kūmnumpi mōmū aremī iranda ōvun nelebōkevat kū ? Ovun levsx nalekon umnumpi sugkū kū ? 48 Uti kīmi

aremī indōwi sugkū Itemen kīmi ūnpokup
aremī indōwi.

Matiyū 6.

Ufinte kīmi mūtūumpi ov numpelēves ūn-
imīnda ōveteme ma sugkū irora wagesi kīmi ;
nagkū sugkū kūtū ampī nīpmi marugi Itemen e
kīmi ūnpokup.

2 ¶ Pol sugkū kemnumpi ov numpelēves
etū olntovūi mampūm sugkū ōvun nempiri
ūmuumpi ūnisog ov nimo tavsogi, im ra ōvun
selat alam, mūmagkū ōveteme wampietivesep
iranda ; itnesog, ya umanūwi pug kūm mem-
agkū, irora ūmampī nīpmi enirora. 3 Kō pol
sugkū kemnumpi ov numpeleves, aremī nokop-
mū moor otūagkili ugi imo nokopmū meves
umnumpi, 4 ma ov numpeleves enugkik aropon
amon, im Itemen enugkik mori umagesi vamon
ontampenīgi iram amsok.

5 ¶ Im pol sugkū kemnufwaki etūte sugkū
ōveteme nempiri, it irora umnelentugi woruf-
waki mūmantūrū ūnisog ōvun nimo tavsogi,
im ra selemsug ōvun selat alam ma sugkū
ōveteme wagesora ; itnesog ya umanūwi
pug kūm memagkū, irora ūmampī nīpmi eni-
rora. 6 Kō pol sugkū kemnufwaki eve ūnisog
selebōk enugkik, sumpat pūketampet, mufwaki
iran Itemen e kik mori vamon, miyi Itemen e
kik mori umagesi vamon ontampenīgi iram
amsok.

7 Im pol sugkū kūmnufwaki ūtūrūnenūwi
nam wokon sugkū ōvun nelebōkevat, it irora

umagkū andīg ora popōwo umandūnenūwi.
8 Utūte kīmi sugkū irora, it iyi Itemen e kīmi
umagkili ugi imo aremī nīsekomi pol sugkū
kūtūmesenīgi.

9 Ufwaki sugkū imo:

Itemen e kam ūnpokop, eti tumpora nin
enugkīk. 10 Elum lō enugkīk. Uti numpi
sugkū tarū sū enugkīk ra nemap sugkū ūm-
numpi sū ūnpokop. 11 Ovug kam irē nevag
aremī nīsekomam. 12 Mefielentug kam sat
sū enugkam, sugkū ka kemlafielen tokonda
mori ūmnumpi sat iramam. 13 Metūtōro kam
ran tapmi, kō semsimpari iramam marugi sat
sū; it lō enugkīk, im horog, im nilasilaswi,
ūvūm nevisū, indōwi, indōwi. Amen.

14 Nagkū kūmafielentokonda ōveteme sat
sū isenda, Itemen e kīmi ūnpokop afielentug
kūm sat sū enugkīmi; 15 kō nagkū kūtūma-
fielentokonda, Itemen e kīmi otū afielentug
kūm sat sū enugkīmi.

16 ¶ Im pol sugkū kūmantovokom utūte
sugkū ōvun nempiri gi nimīnda nevat; it
irora ūmampūli nimīnda ma sugkū ōveteme
wagkū irora umantovokom; itnesog ya uman-
ūwi pug kūm irora ūmampī nīpmi enirora. 17
Kō pol sugkū kemasepen netevokom, esovelīgi
dumpon numpūm morowugi nīmtum ma sugkū
ōveteme utū wagesok kemantevokom, 18 kō
Itemen enugkīk mori vamon; im Itemen enug-
kīk mori umagesi vamon ontampenīgi iram
amsok.

19 ¶ Utūotovtam ra nemap yūi ūrivi-nē
mūlevok umnumpi ūr, movun numprok ūm-

ampelugi mōūmnumprokugi; kō wotovtam ūnpokup, 20 yūi tawi ūrivi-nē kū ūlevok umnumpi ūr, im yūi ōvun numprok ūtūwampelugi worumprok; 21 it nūrū yūi nōete enugkīmi, yūi nōwami sugkū.

22 Lamp ra nokolisiram nīmtum; im nagkū nīmtum nelumpalam umampūarugi nilara nokolisiram omwisū; 23 kō nagkū nīmtum umī, nokolisiram omwisū nelebōkevat; im nagkū nilara mori ūnisog kīk nelebokevat wokon, pe nelebokevat mori tamas.

24 ¶ Tawi sī faneteme worotorugat iranda ov natemonōk en dūrū; it iyi onakan pugi sī menelen tugi sī; kū iyi osari iran sī magesīndi sī. Kīmi tawi faneteme worotorugat iran Nōbū im Nōete. 25 Popōwo pe sugkū ya umanūwi pug kūm memagkū, Utūtovatorūgi nomūrep enugkīmi sie kwoneni, im sie kwamoneki; mugi nokolisirami, sie kwonevakūmugi. Nomūrep mōmū ra nevag kū? im nokolisiran mōmū ra nemas kū? 26 Utarūgi ōvun menōk ūnēi, it irora ūtūm nōwi, mūtū malekon semsimugi ūnisog ov nimo, im Itemen e kīmi ūnpokup umnavugun ora; kīmi mōmū aremī iranda kū? 27 Mē sī ra kīmi mori umantovatarūgi faneteme worumpi mōmū tantop virok nevi sū eni? 28 Im kūmantovatarūgi nemas kwamsugi? Weveleveli ugi ov novugon nesebo ra nete nūrū, irora umampūg nokowo? Irora ūtūm nagalx, mūtūmampī; 29 im ya umanūwi pug kūm memagkū Solomon ra nilasilaswi eni omwisū yetūvīugi nemas nilaswi sugkū sī ra irora.

30 Im nagkū Nōbū umnevīugi topavū sugkū, mori umante irē, im mran wontovuni ra nom, iyi onevakūmugi kū? Ah kimi en tavniri ūrekis! 31 Utū tovatarūgi magkū, Sie kos keleneni? kū, Sie kos kelenamoneki? kū, Sie kelenevakosugi? 32 it lō sū ōvun nelebōkevat umnesorugi imosū, miyi Itemen e kimi ūn-pokup umagkili ma imosū aremī nīsekomī. 33 Kō ūsorugi mampūm lō eni Nōbū, im tanepo eni; im imosū omwisū ampug kūm sugkū. 34 Utūtovatarūgi mran: it mran on-tovatarūgi tiame sū mori wantepū mrane. Etorataseviōwi ugi norīgi sat dan sī.

Matiyū 7.

Utūtarū sat iranda ōveteme ma irora utū ontarū sat irami; 2 wontarū irami sugkū kūmuntarū iranda; im wontampenīgi irami sugkū kūmūtampenīgi iranda. 3 Mirantie kīk emnelareki navivon nē ūnīpmi apmisi, me-tūmagkū ugi nelumpc nē ūnīmtum. 4 Im nokowo kanūwi pugi apmisi memagkū, Aremī ya osemsi navivon nē marugi nīmtum, im sī nelumpc nē ra nīmtum kīk. 5 Neteme nempiri, mampum masepen nevī nelumpc nē marugi nīmtum kīk, im penūri kōmagesi nel-ampalam mesemsi navivon nē marugi nīpmi eni apmisi.

6 ¶ Utūvun ora ōvun kūri sī en tie sī tumpora mūtūtafugi ov nempes nilaswi enug-kimi ūnimīnda ov numpekasi, kū en tawi

wavan iranda, mō menelagkx worelentovo kūm.

7 Wosenigi mampug kūm; wosorugi im kimi kwagesi; ūtetī montīpelah irami; 8 it iyi sī umnesenīgi ampī; miyi sī umnesorugi memagesi; umentīpelah iran iyi sī mori umen-teti.

9 Mē sī ra kimi ōveteme, nagkū netni itna-teman eni onesenīgi yōūp ampugi nevat? 10 im nagkū onesenīgi nomū ampugi neskil? 11 Im nagkū kimi mori ōvun nareki sat kūmag-kili mampanora ōvun netnime enugkimi en-tiame aremi, Itemen e kimi momū ūnpokop ampun ora mori umnesenīgi en tiame neviēves kū?

12 ¶ Popōwo imo sugkū, tiamesū kūmna-kīugi ōveteme wonumpi nīsekomi, wumpi sugkū nīsekonda; it imo ōvun selnivi nam mōvun profet.

13 Wintorīmpe kimi ūnisog būkitampet neworekeriki, it būkitampet im selat mori um-eyep ra neswate nūwaveran, im sikat umampe yūi ūnisog. 14 Kō sī būkitampet newore-keriki im selamgis mori umampe ra nomūrep, mirora mori umagesi tawi sikat.

15 ¶ Ukil ora ōvun profet mempiri mori umampelum pug kūm ūmnevarugi noveliran pugipugi kō ūnōwanda umnelatop sugkū ovun wulf. 16 Kimi kwagkil ora ugi ov novūan enirora. Oveteme umnesevi weve ra nē nem-lowon go kū? Kū tx ra topavū sat kū? 17 Nē sū aremī umampūo ugi novūan aremī; im nē sū ūr umampūo ugi novūan ūr. 18 Sī nē

aremī otū ampūo ugi novūan ūr; im sī ne ūr otū ampūo ugi novūan aremī. 19 Nē sū mori ūtūmampuo ugi novūan aremī wontantevi mūmuntafugi ra nom. 20 Kīmī kwagkil ora ugi novūan enirora.

21 ¶ Tawi omwisū mori ūmanūwi magkū, Novsūromon, Novsūromon wonintorīmpe ra lō ūnpokop; irora wokon mori um nokompeli nam eni Itemen e yx ūnpokop. 22 Sikat wanūwi po yx ra dan mori magkū, Novsūromon, Novsūromon, kam litorenūwi sah nam ra nim enugkik, kū? im kam litevelugun ora ov naviatīndi ra nim enugkik, kū? im kam lumpi ov numpūrah sikat im horog ra nin enugkik, kū? Im ya anūwi pun ora magku, 23 Yx metūkilo kūm, ūve pelah maroko yx kīmī ōvun numpindi.

24 Miyi sī umandigi imo nam enyx memnumpi sugkū, ya anūwi magkū iyi sugkū neteme nelekon mori yemetipe nimo eni ra vetūnam; 25 yemebip memetepū nōisap; im nemetagi yelemsi, mevlugi nimo mori metūtalepasi popōwo yepmati potni ra vetūnam. 26 Miyi sī umandigi imo nam enyx motūmnumpi sugkū, ya anūwi magkū iyi sugkū neteme numgī mori yemetipe nimo eni ra nareven; 27 yemebip memetepū nōisap, im nemetagi yelemsi mevlugi nimo mori mumol; talepasi tamas.

28 ¶ Im pol sugkū Iesū yemenūwi sū imo ov numpūn lō dūmavlugi ra nam eni; 29 it iyi yemtavsokonda sugkū sī mori yemesepen netipe horog eni, im tawi sugkū ōvun somūl.

Matiyū 8.

Im pol sugkū iyi yemyep yemne ra num-pūo ov numpūn lō sikat dūmūri iyi. 2 Im sī neteme lepros yivelum potipot memtevida iran memenūwi memokū, Narisah, nagkū kemagkū kīk faneteme woressendumsi irag. 3 Im Iesū yēevan memsugkori iyi, memenūwi memokū, Ya umagkū, Eti kīk setevives; marimago yetepū sentevives marugi lepros eni. 4 Im Iesū yōmenūwi pugi memokū, Orīgi; etūtampīgi pugi sī; kō eve mesepen sesi kīk pugi neteme sokowar, movugi itemas mori Mōses yepmempasewugi numpūvsok iranda.

5 ¶ Im pol sugkū Iesū yintorīmpe ra Kaper-naum sī sentūrion yivelum pugi memesenīgi memokū, 6 Narisah, levsx enyx umnalē ra nimo ugi neturumurō, im nelileki tamas iran. 7 Im Iesū yemenūwi pugi memokū, Ya ampe menumpi iyi horīgives. 8 Miyi sentūrion yemtamsi memenūwi memokū, Narisah, yx tawi aremī ma kīk ampelum ūnisog nimo enyx, kō enūwi sī nam im levsx enyx anti horīgives. 9 It yx sugkū, yx neteme horog, mōvun umpako enyx, im ya umnempasewugi sī memagkū, Eve, miyi umampe; im pugi sī, Elum, miyi umampelum; im pugi levsx enyx, Umpi imo, miyi umnumpi.

10 Im Iesū yemorīgi memavlugi memenūwi pun ora mori dūmūri iyi memokū, 11 Itnesog, ya umanūwi pug kūm memagkū, sikat wampelum wamne ūnūrū, im neloompeni, montesīgi

dal Abraham, im Isak, im Yakob, ra lō ūn-pokup; 12 kō ōvun netnime ra lō mori wosa-tevok onda ratilat ra nelebokevat indōwi, yui wuntugageri sah im neltirit nugūn. 13 Im Iesū yemenūwi pugi sentūriōn memokū, Eve; koketavnirigi meti nisekom sugkū; marimago levsx eni yivī horīgives.

14 ¶ Im Iesū yive ūnisog nimo eni Piter memokesi dīneme eni retepon yalē ugi nxwx. 15 Miyi yemelekavi nokoben imnxwx yevia, miyi yōemtūok memtorugat iranda. 16 ¶ Im pōarap irora dūmūtori pugi sikat mov naviatīndi dūmūve iranda, miyi yemetevelegun ora ov naviatīndi ugi sī nam memumkororīgives ōvun namarat omwisū; worampesog nam Isēya profet yepmenūwi memokū, 17 Iyi [yesepen nevi] asepen ampī ov neturumūrō enugkos iran [memuriuki] mandiuki ov namarat enugkos.

18 ¶ Im Iesū yemokes ora ov numpūn lō sikat dal iyi memenūwi memokū iyi ampe nugkon-nū-mpe. 19 Im sī neteme somūl yive pugi memenūwi memokū, Tavsogi, ya onūrok ra nūrū sī kū sī kemagkū kampewi. 20 Im Iesū yemenūwi pugi memokū, Ovun nelni enirora ōvun fokes, mōvun sumpelok enirora ōvun menōk ūnēi, kō tawi sī nūrū eni Netni eni neteme woretipewi numpūn.

21 ¶ Im sī mōmū ra irora iyi yemtavsokonda yemenūwi pugi memokū, Narisah, tenīmpe yx mampūm, yx eve im tenemi itemen e yx. 22 Im Iesū yemenūwi pugi memoku, Uri yx; aremī ōvun nemas wontenemi ōvun nemas enirora.

23 ¶ Miyi yive ra mumpon bōt, 24 mōvun nūrie eni dūmūri; memetepū sempesempe tamas ran tok sugkū woresselug lō ugi nimpix; 25 kō iyi yemalēpo. Mōvun nūrie eni dūmūvelum mūmōiugi, mūmūnūwi mūmōkū, Ah Nov-sūromon; umkamēōwara; ka kelamas. Miyi yemenūwi pun ora memokū, 26 Kūmnemetet irantie? Ah kīmi en tavniri ūrikis. Miyi yemtūok mevriuri nemetagi, im tok, memetepū nemorinū wokon. 27 Mōveteme mori dūmugkeritwi mūmūnūwi mūmōkū, Sugkū sie iyi mori, it nemetagi im tok umesendiuki nam eni?

28 ¶ Im pol sugkū iyi yive nugkon ūmpe ra nūrū enirora ōveteme Kerkesa, ōveteme en dūrū dūvtīt iran mov naviatīndi dūmūve iranda, dūmne ūntenematemas mūmūmlū tamas, tawi Sī faneteme woravanwi yūi. 29 Mirora dūmovrugi sah mūmūnūwi mūmōkū, Kemagkū sie iramam? Iesū Netni eni Nōbū: Koko-velum worelaswone kam pol sugkū otū tanep-ūgon dan kū? 30 Im yūi mōmū isūt, sī semsimak ōvun numpekasi dūmtamtak; 31 mov naviatīndi dūmosenīgi mūmōkū, Nagkū kontevelegune kam tenīmpe kam woreve ūrisog semsimak ov numpekasi. Miyi yemenūwi pun ora memokū, 32 Uve. Im pol sugkū irora dūmūve ūnisog ov numpekasi; pah, semsimak omwisū dūmalo itnum mūiyep mūmol ūnoris ran tok mūmas ra nū. 33 Mōveteme mori dūmavugun ora dūmmalō mūmūve ra nimote mūmūtampīgi sū, mūmūnūwi mūmōkū ugi mori yemumpi iranda ōveteme mov naviatīndi

dūmūve iranda. 34 Mirora sū ra nimote dūmūvelum ilat worevtīt iran Iesū, im pol sugkū dūmōkesi dūmūsenīgi worōwi nūrūsū enirora.

Matiyū 9.

Miyi yōempe ra bōt mōemtorīleki ra ni-mōte eni. 2 Mirora dūmūtōri pugi sī neteme neturumurō, miyi yemalē ra nesūvlok eni; im Iesū yemokesi tavniri enirora memenūwi pugi neteme neturumurō memokū, Avūg, avosūwi; ofielentug kīk sat sū enugkīk.

3 Im nugkoneme ōvun Somūl dūmūsepen enūwi ūnōwanda mūmōkū, Iyi onūwi nam sat. 4 Im Iesū yemelavenūri tarū sū enirora memenūwi memokū, Kūmontarū sat ūnōwami irantie? 5 Itokowo momū virok, worenūwi magkū, Ofielentug kīk sat sū enugkīk; kū, Etūok mavan? 6 Ko ma kīmi kwagkili Netni eni Neteme horog ra nemap worefie-lentugi sat sū, iyi yōmenūwi pugi neteme neturumurō memokū, Etūok empī nesūvlok enugkīk im peve ra nimo enugkīk. 7 Miyi yemtūok mempe ra nimo eni. 8 Mov numpūn lō dūmōkesi mūmavlugi, mūmūvietivesep Nōbū mori yemovun ora ōveteme horog sugkū.

9 ¶ Im Iesū yōmavan go memokesi sī neteme yemetesep ra nūrū worevī muni, nin eni Matiyū, memenūwi pugi memokū, Uri yx; miyi yemtūok memūri.

10 Im pol sugkū yemtesīgi ūnisog nimo, sikat ōvun levsvx nālekon mōvun nareki sat

dūmūvelum mūmūtesīgi dal Iesū mōvun nūrie eni. 11 Mōvun Faresi dūmōkesi mūmūnūwi pun ora ōvun nūrie eni mūmōkū, Tavsoḡi enugkīmi umneni dal ōvun levsx nalekon mōvun nareki sat irantie? 12 Im Iesū yemorīgi memenūwi pun ora memokū, Oveteme horīgives ūtūm nakiugi sī neteme tavū; irora wokon mori umnamarat. 13 Kō ūve mūkili fan nam ugi imo, Ya umnakiugi togesoveli memagkū mōmū aremī ra sokowar; it ya otūvelum worovrokonda ōvun tanepo mam-pieves nōwanda, kō ōvun nareki sat.

14 ¶ Mōvun nūrie eni Yōane dūmūvelum pugi mūmūtagkeli mūmōkū, ka kemlandūnese-pen netevokom, mōvun Faresi sugkū, mōvun nūrie enugkik ūtūmuntovokom, irantie? 15 Im Iesū yemenūwi pun ora memokū, Ravensieme eni retepon wandīgumpūnū pol sugkū asūon dal irora, kū? Kō nempugon ampelum mampī asūon mori marokonda, penūri irora wontovokom. 16 Tawi sī umanteri nevlugkon itevx ran tan nemas iterōvot; nagkū sugkū imo yemeterigi woressumpat amti mōmentevaseri mōmū tamas. 17 Moveteme ūtūmwosilīgi wīn itevx ūnisog ov nokolīstan numpūmetūo, kū entawi wampulet im wosilīgi wīn ratilat, im wonteavtīti ov nokolīstan; irora ūmwosilīgi wīn itevx ūnisog ov nokolīstan itevx, mūmna-fīnte dūrū sū.

18 ¶ Polekū iyi yemenūwi imosū pun ora, sī nivūo yivelum memtevida iran, memenūwi memokū, Okemas netūg itnasiven; kō elum metipe nokopmū iran miyi amūrep. 19 Im

Ies
sug
2
nev
lūtr
ūnō
nav
Ies
men
ovk
mor
2
niv
nav
men
otū
25 I
ūnis
yem
sū y
2
dūr
nūw
kan
ōve
Ies
yx
nūw
Miy
Eti
dūt
mer

Iesū yemtūok memūri iyī, mōvun nūrie eni sugkū.

20 Im sī nasiven mori yamarat ugi nilūon de nevisū twelv, yivelum kitan memsugkori navlūtni simplxon eni; it iyi yemesepen enūwi ūnōwan memokū, 21 Nagkū ya osugkori wokon navlūtni simplxon eni ampiēōwara yx. 22 Im Iesū yemelagkx memokesi iyi memenūwi pugi memokū, Nasiven, avosūwi; tavniri enugkik ovkikēōwara; marimago yeviēōwara nasiven mori.

23 Im pol sugkū Iesū yive ūnisog nimo eni nivūo memokes ora ōveteme dūmneli mōvun naviran dūmūtugi, iyi yemenūwi pun ora memokū, 24 Uve ilat; it iyi itnumpōkon otūmas, iyi umnalēpo. Mirora dūmagipī iran. 25 Im pol sugkū yemsatevokonda ilat iyi yive ūnisog memelekavi nokoben, eni mitnumpōkon yemtūok; 26 im narīgi imo yēokumpeligi nūrū sū yūi.

27 ¶ Im Iesū yōmavan go mōveteme en dūrū nīmtēi dūmūri iyi, mūmūvrugi mūmūnūwi mūmōkū, Netni eni Davīd, togesovolo kam. 28 Im pol sugkū iyi yive ūnisog nimo ōveteme nīmtēi mori dūmūvelum pugi; im Iesū yemtagkel ora memokū; Kūmuntavnirīgi yx faneteme worumpi imo kū? Mirora dūmūnūwi mūmōkū, Monokowo, Novsūromon. 29 Miyi yemsugkori nīmīnda mōmenūwi memokū, Eti irami sugkū tavniri enugkīmi; 30 im nīmīnda dūtīpelah. Im Iesū yemwalivat ūnōwanda memenūwi memokū, Ufīnte kīmi ma tawī sī

neteme agkili ugi. 31 Kō irora dūmūve mū-
mūvietivesep iyi ra nūrū sū yūi.

32 ¶ Im polekū irora dūtūratumpeni ilat,
dūmūtōri pugi sī neteme nōwampat, im sī
naviatīndi yive iran. 33 Im pol sugkū yem-
teveleguni naviatīndi yam neteme nōwampat;
mov numpūn lō dūmavlugi mūmūnūwi mū-
mōkū, Dūpmūtōkesi sugkū imo ra Israel. 34
Kō ōvun Faresi dūmūnūwi mūmōkū, Iyi uman-
tevelegun ora ov naviatīndi ugi natemonok
enirora ov naviatīndi.

35 ¶ Im Iesū yemnavan mempe ra sīti sū
im nimōte sū memtavsokonda ov netevokontū
ūnisog ov nimo tavsogi enirora, memtorenūwi
sah nam navosavos ugi lō, mumkororigives
ōvun namarat mōvun netevūlūl omwisū dal ov
netevokontū.

36 Miyi yemokes ora ov numpūn lō mem-
togesovel ora popōwo irora tawi faneteme im
dūmūremlemlū, irora sugkū ōvun pugipugi im
tawi nefīnte enirora. Miyi yemenūwi pun
ora ōvun nūrie eni memokū, 37 Novūan tamas
kō ōveteme woralekon semsimugi tawi sikat;
38 popōwo imo sugkū, wosenīgi Novsūromon
eni novūan mori ma Iyi ontamūl ora ov nasem-
nūok ran denūok eni.

Matiyū 10.

Miyi yemovrokonda ōvun nūrie eni Twelv,
memovun ora horog woretevelegun ora ov na-

via
mō
2
ma

3

4

5

wok
enir
enir
ora
Isra
sah
wun
tevi
mas
kūto

9

pon
nīm
en
nete
1

viatīndi, im worumkororigives ōvun namarat
mōvun netevūlūl, omwisū.

2 Imo ninda enirora ōvun Apostol Twelv:
mampum

Simon, naliḡ en Piter, im
Anderū, avensī eni;
Yakōbō, netni eni Sepedi, im
Yōane, avensī eni;

3 Fīlīp, im
Bartolomū;
Tomas, im
Matīyū, mori levsx nalekon;
Yakōbō, netni eni Alfius; im
Lebēus, naliḡ eni Tadius;

4 Sīmon, neteme Kēna, im
Yūdas Iskariot, mori yemempirīgi iyi.

5 Imo twelv Iesū yemtamūl ora mempase-
wokonda, memenūwi memokū, Utūve ra selat
enirora ōvun nelebōkevat, mūtūve ra ov nimote
enirora ōveteme Samaria; 6 kīmi kwampe pun
ora ōvun pugi pugi neviugki ra ov netevokontū
Israel. 7 Im pol sugkū kūmnavan ūtorenūwi
sah nam mōkū, Lō ūnpokop umpotipot; 8
wumkororigives ōvun neturumurō, wumpi sen-
tevives ōvun lepros, mūvievsora sah ōvun ne-
mas, mūtevelegun ora ov naviatīndi; kīmi
kūtorevī, ūroratalok ugi.

9 Utūvī kold, kū silver, kū koper, ra mum-
pon woretōetigi enugkīmī; 10 im tawī sī vēyū
nīmsīn selat, kū semplxon en dūrū, kū woravan
en dūrū kū woresentūrū; it aremī mampugi
neteme torugat nevag.

11 Im pol sugkū kūmnīntorīmpe ra sī sīti kū

nimote, ūtagkel ora mōkū, Mē iyi tanepō ra nūrū igko, mūtendōwi ūndū mefeli nempugon kūōmampe. 12 Im pol sugkū kūmnīntorīmpe ūnisog sī nimo, wempasewokonda ūnisog; im nagkū irora aremī nevieves enugkīmi antendōwi iranda; 13 im nagkū irora tawi aremī nevieves enugkīmi ōmentorīleki irami. 14 Miyi sī kū sī otūagesives kīmi, motūandīgi nam enugkīmi, pol sugkū kwontūratumpeni ilat marugi nimo mori, kū sīti, wosemperi navivon marugi nōwomi. 15 Itnesog ya umanūwi pug kūm magkū, Anti mōmū virok iranda ra nūrū Sodom im Komora ran dan nūrian ra imo sīti.

16 ¶ Urīgi, ya umentamūlo kūm sugkū ōvun pugipugi ilebōteven ovun wūlf; ūti kīmi nōīntanwi sugkū ov neskil im noramel sugkū ōvun ūmpon, 17 kō ūfīnte kīmi marokonda ōveteme, it irora wantōro kūm ra nxor enirora ōvun natemonōk nūrian; mirora wamselatovo kūm ūnisog ov nīmo tavsogi enirora; 18 mūnimīnda ov nivūo, mōvun natemonōk ra nūsian, wantorokūm sugkū, popōwo ugi yx, woretī numpūvsok iranda, im lō sū ōvun nelebōkevat. 19 Im pol sugkū wantipe kīmi ūnimīnda, ūtūtarūgi nam, kū kwontamsi mūmanūwi pun ora, popōwo a nupag kūm nam worenūwi ra nempugon mori. 20 It kīmi kūtūasepen enūwi, kō Naviat enī Itemen e kīmi anūwi ūnōwami.

21 Im avensī onempiri iran avensī woretalugi, mitemen iran netni enī sugkū; mōvun netnime wontūok woretalokonda, itemenda, im dīneme enirora; 22 im omwisū wonakan pug kūm popōwo ugi nin enyx; kō iyi antendōwi ūnam

afeli ra nīśah ampiēōwara. 23 Pol sugkū wampīndi kīmi ra imo sīti, walō ra sī mōmū; it itnesog; ya umanūwi pug kūm memagkū, Kū-tūonavan magkx mavtīt sīti sū ra Israel miyi Netni eni neteme ōmampelum. 24 Sī nūrie tawi mōmū aremī ra tavsogi eni; im sī levsx tawi mōmū aremī ra narisah eni. 25 Aremī nīsekon sī nūrie nagkū iyi sugkū tavsogi eni, im levsx woretī sugkū narisah eni. Nagkū dūmūnūwi mūmōkū, Bielsibūl narisah eni nimo, wanūwi magkū iranda ūnisog mōmū sugkū, kū? 26 ¶ Popōwo imo sugkū, ūtūmtetokonda; tiamesū moseni wamsok; im wampiatumpeni tiamesū umnamon. 27 Imo mori ya umanūwi pug kūm ra nelebōkevat, ūtampgi ra nilara; mimo kūmūrīgi vamon ūtorenūwi sah ran tan nimo.

28 Utūmtetokonda mori ūmuntalugi noko-līśiran, kō tawi faneteme woretalugi naviat; wemtetugi mōmū Iyi mori horog woretēvavtītī dūrū sū, naviat im nokolīśiran ra neswate. 29 Umampasi ov nimpem en dūrū ugi nugkon ra sī peni, kū? im tawi sī ra irora amol ra nemap, nagkū Itemene kīmi otū ontenīmpe. 30 Nov-līmpū sū numpūmi umasepi. 31 Popōwo imo sugkū, ūtūmtetugi; kīmi mōmū aremī ra ov nimpem sikat

32 Iyi sī anūatumpeni yx ūnimīnda ōveteme, ya anūatumpeni iyi ūnīpmi eni Itemene yx ūnpokop; 33 kō iyi sī anūaveni yx ūnimīnda ōveteme, ya anūaveni iyi ūnīpmi eni Itemen e yx ūnpokop.

34 ¶ Utōkū ya okovelum woretipe nīnparata

ra nemap; ya otuvelum woretipe ninparata kō nxitūga. 35 It ya okovelum woretavvora sī neteme mītemen, im netni itnasiven im dīneme eni, im sī nasiven im dīneme asūon eni. 36 Mov noysen nakan eni sī neteme wanti irora ra nimo eni. 37 Iyi sī mori umnelentugi itemen eni, ka dīneme, momū irag, tawi aremī irag; miyi sī umnelentugi netni itnateman kū itnasiven mōmū irag, tawi aremī irag. 38 Miyi sī otūmandiuki nē umparum eni memnūri yx, tawi aremī irag. 39 Iyi sī mori umasepen nevievē-evē nomūrep eni ampiugki; miyi sī umampiugki nomūrep eni popōwo ugi yx ōmampī.

40 Iyi sī umagesi ves kīmi umagesi ves yx; miyi sī umagesi ves yx umagesi ves iyi mori yemtamūliyx. 41 Iyi sī umagesi ves sī profet popōwo iyi profet, ampī nīpmi eni sī profet; miyi sī umagesi ves sī neteme tanepō popōwo iyi tanepō, ampī nīpmi eni neteme tanepō. 42 Miyi sī ampugi sī ra imosū virok nū woremoneki lap popōwo iyi umnūri yx, itnesog yx umanūwi pug kūm memagkū, Iyi otūampiugki nīpmi eni.

Matīyū 11.

Im pol sugkū Iesū yemkompeli nempasewokonda ōvun nurie eni Twelv, iyi yemōwi nūrū yūi mempe woretavsokonda [ov netevokontū] ra ōvun sīti enirora. 2 Im Yōane yemorīgi ūnisog nimo nugkugko ugi ov numpūrah eni Krīstō, memtarnūl ora dūrū ōvun nūrīe eni, memtagkeli memokū, 3 Kīk

mori kokovelum kū? kū, ka kelentevetūi sī mōmū?

4 Im Iesū yemtamsi memenūwi pun ora memokū, Uve mūnūwi pugi Yōane mōkū ugi imo sū kūmūrīgi mūmōkesi; 5 ōvun nīmteī ūmagesi, mōvun noovoret umnavan; ōvun leproso umnumpi sentevives, mōvun nomgol uman-dīgi, mōvun nemas ūmamsora sah, mementorenūwi sah nam navosavos pun ora ōvun narumkor; 6 im nevīeves iyi mori otūmaloke po yx.

7 ¶ Im pol sugkū irora dūmūve Iesū yemati potni worenūwi pun ora ov numpūn lō memokū ugi Yōane; 8 Kūmūve ra nūrū wokon woressugkelōwi sie? sī deniūg yemtavelevel ugi nemetagi, kū? 9 Kū, kūmūve worokesi sie? Neteme mori yeviūgi nemas nemelokelō, kū? Irora mori umnevarugi ov nemas nemelōkelō ra ov nimo ōvun natemonōk ra nūsian. Kū, kūmūve worokesi sie? sī profet, kū? Oo, ya umanūwi pug kūm, im mōmū ra sī profet. 10 It iyi mori yepmetīyi nam ugi memokū, Urīgi, ya umentamūli tandeko enyx worōbūm iram mori onti selat enugkik ūnīmtum. 11 Itnesog, ya umanūwi pug kūm memagkū, Tawi sī ra irora dūmumprokomol ra ōvasiven mōmū horog ra Yoane Baptisō; kō iyi sī virok wokon ra lō ūnpokup mōmū horog iran. 12 Marugi nempugon enī Yōane mefeli ra nempugon marima, ōveteme dūmosukomulepwi worīntorimpe ra lō ūnpokup; mirora mori ūmnatekīisah tamas umampī itnum. 13 It irora sū ōvun profet, mōvun selnivi nam, dūmūtavsogi mefeli nem-

pugon eni Yōane; 14 im nagkū kūmnakiugi wororigi, iyi mori Eliya, iyi okovelum. 15 Iyi sī im telugon eni wororigi, aremī iyi umandigi.

16 ¶ Kō ya osafigi imo palsi magkū sugkūsie? Irora sugkū vunyan ūmantese ra ov nūrū nevasi mūmamperokonda ov numpūnara, mūmanūwi mūmagkū, 17 Ka kelxerugis wug kūm, im kūtūmampeko; im ka kelesugerageri wug kūm im kūtūmuntugageri. 18 It Yōane yivelum metūmnēni metūmnamoneki, mirora ūmanūwi mūmagkū, Naviatīndi yive iran. 19 Miyi Netni eni neteme yivelum memneni memnamoneki, mirora umanūwi mūmagkū, Okesi, neteme umesumpeli nevag memnamoneki wīn, aven enirora ōvun levsx nalekon mōvetemīndi; kō ōvun nelekon umagkū aremī ugi iyi mori Nōintan-ves.

20 ¶ Miyi yemati potni worenūamwūs pun ora ōvun sīti yūi iyi yepmumpiwi ov numpūrah horog eni sikat popōwo irora dūtūvieves nōwanda; 21 ōwī iram Kōrēsīn! popōwo ov numpūrah horog umnumpi irami nagkū pūpmumnumpi sugkū ra Tīrus im Sīdon irora pūvieves nōwanda itetūi, im pivarugi nemas nyielugelug, im pitesep ra mugkebū. 22 Kō ya umanūwi pug kūm memagkū, Anti mōmū virok iran Tīrus im Sīdon ran dan nūrian im mōmū tamas irami.

23 Im kīk Kapernaum mori yemetipe Sah mefeli ra pokup ontalepasi sep ra neswate; popōwo ov numpūrah horog umnumpi irami nagkū pūpmumnumpi sugkū ra Sodom, petendōwi mefeli imo dan; 24 kō ya umanūwi pug

kūm memagkū, Anti mōmū virok iranda ra nūrū Sodom ran dan nūrian im mōmū tamas irami.

25 ¶ Ra imo nempugon Iesū yeiatamsi memenūwi memokū, Kompalugi, Nate, Novsūromon pokup mūnemap popōwo kīmetiumpeni imosū marokonda ōvun nelekon mōvun nōintanwi menūatumpeni pun ora ōvalalx. 26 Monokowo, Nate, popōwo aremī sugkū ūnīmtum.

27 Itemen e yx yemovo yx tiamesū; im tawi sī umagkili Netni, Itemen eni wokon; im tawi sī umagkili Itemen, Netni eni wokon, miyi sī Netni onūatumpeni pugi.

28 ¶ Uvelum po yx kīmi sū ōvun nelileki mōvun numpōhentom, im ya ampug kūm nemīndog. 29 Uvī woressūrie enyx ra nōwami mūkili tovun yx; it yx nomolsep im noramel ūnōwag; im kīmi kwampī nemīndog nīsekon naviat sū enugkīmi; 30 it woressūrie enyx tasugesug, im nevar enyx narevareve.

Matiyū 12.

Ra imo nempugon Iesū yemavan ran dane-mīndog ilebōteven denūok whit; mōvun nūrie eni dūtemas mūmati potni mareki dugon mōmoni. 2 Mōvun Faresi dūmōkes ora mūmūnūwi pugi mūmokū, Okes ora ōvun nūrie enugkīk irora ūmnareki selnivi nam ugi dane-mīndog. 3 Miyi yemenūwi pun ora memokū, Kūtūsepi ugi imo mori Davīd yemumpi pol

sūgkū iyi yemtemas, mirora dal, kū? 4 iyi yive ūnisog nimo eni Nōbū memoni yōup tumpora mori tawi sugkū selnivi nam ma iyi oneni, kū irora dal iyi; irora wokon ōveteme sokowar. 5 Kū, kūtūsepi ra netiyi ugi ōvun selnivi nam ma ōveteme sokowar ran danemīndog umnareki ugi danemīndog ra nimo tumpora, kō ūtūmnōworepatevi, ku? 6 Im ya umanūwi pug kūm memagkū, Sī igko mōmū horog ra nimo tumpora. 7 Nagkū kūkili imo nam, “Ya umnakiugi togesoveli magkū mōmū aremī ra sokowar,” kīmi pūtūumpi noworepatevi iyi mori tanepō wokon; 8 it iyi Netni eni neteme Novsūromon eni danemīndog.

9 ¶ Miyi yemōwi nūrū yūi mempe ra nimo tavsogi enirora. 10 Im yūi sī neteme im nokoben navsilni. Mirora dūmūtagkeli iyi mūmōkū, Sugkū selnivi nam worumpi horīgives ran danemīndog, kū? mūmōkū wonirūara iran. 11 Miyi yemtagkel ora memokū, Mē sī ra kīmi nagkū pugipugi sīteven eni amol ra nokol ran danemīndog otūandūleki mandiuki sah? 12 Im sī neteme mōmū tamas aremī ra sī pugipugi, kū? Popōwo imo sugkū, iyi sī umnumpi aremī ran danemīndog otūmnareki selnivi nam. 13 Miyi yemenūwi pugi neteme mori, Eevan; miyi yēevan, im nokoben eni yēepcpo sugkū moor.

14 Mōvun Faresi dūmūve ilat mūmumpi nxor iran mūmōkū wontalugi. 15 Im Iesū yemokili ugi memōwi nūrū yūi, mov numpūn lō sikat dūmūri, miyi yemumkororīgives omwisū; 16 memwalivat ūnōwanda memokū irora

ūtūanūatumpeni iyi; 17 worampesog nam mori Isēya profet yemenūwi memokū, 18 “Okesi levsx enyx mori yx im tampoli; netūg px mori naviat enyx umnōsen nelentugi; ya antipe Naviat enyx iran miyi anūatumpeni tanepō pun ora lō sū ra nelebōkevat. 19 Iyi otūamperiup, kū onamsah; tawi sī andīgi navian eni ra ōvun selat alam; 20 sī deniūg neseri iyi otūonareki; im nelis umnoremismis iyi otuampeni, afeli nempugon iyi onumpi tanepō woretantevake sah; 21 im lō sū ra nelebōkevat wontesūo ra nin eni.”

22 ¶ Mirra dūmūtōri pugi sī neteme im naviatīndi yive iran, miyi nīmtei im nōwampat, im Iesū yemumpi iyi horīgives, im neteme nīmtei im nōwampat yam mōmokesi. 23 Mov numpūn lō sū dūmovkeritwi, mūmūnūwi mūmōkū, Imo Netni eni David, kū? 24 Kō ōvun Faresi dūmūrīgi mūmūnūwi mūmōkū, Iyi umuntevelegun ora ov naviatīndi ugi Bielsibūl, natemonok enirora ov naviatīndi.

25 Im Iesū yemelavenūri tarū enirora memenūwi pun ora memokū, Lō sū umasepen sumpūi umnaseviokonda; sī sīti kū sī nīmo umasepen sumpūi lō otūantendōwi; 26 im nagkū Sētan umunteveleguni Sētan iyi nemlag iran; im nagkū sugkū lō eni antendōwi nokowo? 27 Im nagkū ya umuntevelegun ora ov naviatīndi ugi Bielsibūl, ōvun netnime enugkīmi umuntuvelegun ora ugi mē? 28 Irora wonūrian irami. Kō nagkū ya umuntevelegun ora ov naviatīndi ugi Naviat eni Nōbū, lō eni Nōbū okovelum sū pug kūm.

29 Im nokowo sī ampe ūnisog nimo eni neteme horog worevī parugi nōete eni nagkū mampūn iyi otūieti neteme horog, im penūri iyi ampī parugi nōete eni? 30 Iyi sī tawi ūndū yx novsen nakan enyx; miyi sī otūmnavoro yx woralekon, umnaseviugi. Im ya umanūwi pug kūm memagkū.

31 ¶ Afielentokonda ōveteme sat sū im nam sū sat enirora; kō otūafielentokonda ōveteme mori um sendōkia iran Naviat Tumpora. 32 Nagkū sī anūwi nam sat iran Netni eni neteme afielentugi; kō iyi sī anūwi nam sat iran Naviat Tumpora otūafielentugi, tawi ra nūrū igko, im tawi ra nūrū ampelum. 33 Wumpi nē aremī im novūan eni aremī; kō wumpi nē ūr im novūan ūr; umagkili nē ugi novūan.

34 Ovun netnime neskil, kīmi mori ōvun narekindi kwanūwi nam aremī nokowo? Neteme umandūnenūwi ugi imosū ūmnovūarugi ūnōwan. 35 Sī neteme aremī umentarūgi woretavenepon aremī ūnōwan memnenūwi sugkū; im sī netemīndi umentarūgi woretavenepon sat ūnōwan memnenūwi sugkū. 36 Im ya umanūwi pug kūm memagkū, Wontagkel ora ōveteme ran dan nūrian ugi nam omwisū irora dūmūnūwi wokon; 37 anūwi magkū kik tanepō ugi nam enugkik, manūwi magkū kik noworepatevi ugi nam enugkik.

38 ¶ Im nugkoneme ōvun Somūl mōvun Faresi dūmūtamsi mūmūnūwi mūmōkū, Tav-sogi, ka kemlenakiugi worokesi sī safi konumpi. 39 Miyi yemtamsi memenūwi pun

ora memokū, Sī palsi ıteobuki ım ıampalx, ımnesorugi sī safi, kō otūampun ōra sī, kū en tawi safi mori eni Yōna profet; 40 Yōna ımnetnın nomū dan desel ım pūmrok en desel, ım Netni eni neteme sugkū antendōwi dan desel ım pūmrok en desel ra netnın nemap.

41 Oveteme Nıneve wamsora sah ra nūrian dal imo palsi, mirora wonumpi noworepatevi, ıt irora dūmūvıeves nōwanda ugi nam Yōna yemtorenūwi sah; ım sī ıgko mōmū horog ra Yōna. 42 ım sī nasemnalām mori yemne Empak amsora sah ra nūrian dal imo palsi, riyi onumpi noworepatevi, ıt iyi yıvelum memne ra navlūtni nemap ısūt wororıgi nōıntan eni Solomon; ım sī ıgko mōmū horog ra Solomon.

43 ¶ Pol sugkū sī naviatındi umampe narugi sī ıeteme iyi umnavan ra nūrū sū ım lx umnesorugi nemındog motūimagesi. 44 Miyi umasepen enūwi memagkū, Ya ōmentorileki ra nimo enyx mori yx mepmemnewi; ım pol sugkū mampelum umagesi nimo wokon umnetiorawi memampietovtam. 45 Miyi umampe mōmentōr ora ov naviatındi seven dal, satındi mōmū iran, mirora ımampe ımisog mōmantendōwi yūi; ım ra nıisah eni neteme mori momū ıteobuki ra nōbūm. Anti sugkū iranda imo palsi sat.

46 ¶ ım polekū iyi yemenūwi pun ora ov numpūn lō, dıneme eni ım ravensieme dūmūtūrū ılat mūmakıugi worenūwi pugi; ım sī yemenūwi pugi memokū, 47 Dınum ım rapmisıeme ımantūrū ılat wūmnakıugi worenūwi

punok. 48 Miyi yemtamsi memtagkeli netome mori yemenūwi pugi memokū, Mē name? im ravūgsieme mē e mē? 49 Miyi yēevan pun ora ōvun nūrie eni, mōmenūwi memokū, Urīgi, name, im ravūgsieme! 50 Iyi sī onumpi sugkū nam eni Itemen e yx ūnpokup, iyi mori avūgsi, im vevenug, im name.

Matiyū 13.

Ra imo dan Iesū yemōwi nimo mori memetesepe ūtok; 2 mov numpūn lō sikat dūmūteliugi iyi; miyi yive ra bōt memetesepe, im numpūn lō omwisū dūmūtūrū ikeri. 3 Miyi yemenūwi pun ora memokū ugi ōvun parabol sikat; 4 iyi yemenūwi memokū; Urīgi:

Sī neteme yive woraseviugi novsen; im pol sugkū iyi yemnaseviugi nugkon dūmol ran telugon selat, 5 mōvun menōk dūmūvelum mūmūsupmuvugi; im nugkon dūmol ra numpūn netē yūi nemap virok, marimago dūtepū popōwo nemap virok; 6 im pol sugkū nīpminen yemsah im sē, dūmetū popōwo tawi nōatnīn. 7 Im nugkon dūmol ra ōvun nemratx, mōvun nemratx dūteli mūteniseve; 8 im nugkon dūmol ra nemap aremī mūmovūo, nugkon wun hunder, im nugkon sikesti, im nugkon turti, im potnīn siteven go. 9 Iyi sī im telugon eni wororīgi, aremī iyi umandīgi.

10 † Mōvun nūrie dūmūvelum mūmūtagkeli iyi mūmokū, Kamsokonda Kēmanūwi pun ora magkū ugi ōvun parabol? 11 Miyi yemtamsi

men
wor
otūv
amp
otūn
Pop
mag
gesi
digi
Isēy
digi
kili
dūti
rora
mīn
ūnō
hor
ūma
Itne
ōvu
kesi
wor
1
sevi
mur
imo
nas
nas
um
nōa
21
ugi
22

memenūwi pun ora memokū, Umampug kūm worokili ov netiumpunwara ra lō ūnpokup, kō otūvun ora sugkū. 12 It iyi sī umantipe eni ampugi mōmū, miyi antipe tamasi; kō iyi sī otūmantipe, ampī marugi mori iyi wokon. 13 Popōwo imo sugkū ya umanūwi pun ora memagkū ugi ōvun parabol; popōwo irora ūmagesi mūtūmagesi; mirora umandīgi mūtūmandīgi. 14 Mūmnampesog ugi irora nam mori Isēya profet yepmenūwi memokū, Kīmi kwandīgi mōmamgiugi; im kīmi kwagesi im kūtūagkili fan nam; 15 it nōwanda imo netevokontū dūti nugkugko, im telugonda dūmumgol, mirora dūsumpat nīminda ma ūtūagesi ugi nīminda, mūtūandīgi ugi telugonda, mūtūagkili ūnōwanda, mūtūōmampelum po yx worevī horīgives. 16 Kō nevīeves nimetemi, it irora ūmagesi; im telugomi, it irora ūmandīgi. 17 Itnesog, ya umanūwi pug kūm memagkū, Sikat ōvun profet mōvetēme tanepō dūmakīugi worokesi imo mori kūmagesi, mirora dūtōkesi, im wororīgi imo kūmandīgi, mirora dūtūrīgi.

18 † Urīgi kīmi parabol ugi neteme yemna-seviugi novsen, 19 İyi sī umandīgi nam ugi lō mumamgiugi, Setan umampelum memneforugi imo mori yemōwi ūnōwan eni; imo mori yem-naseviugi ran telugon selat. Mimo mori yem-naseviugi ra numpūn nete; 20 imo iyi mori umandīgi nam, mumampī ugi navos, kō tawi nōatnīn ūnisog iyi, mumandekote lap wokon; 21 im pol sugkū nakan im nevīesesat popōwo ugi nam, wampelum, marimago iyi owosiyīevo. 22 Mimo mori yemnaseviugi ra ōvun nemratx;

imo iyi mori umandigi nam mov netevotarugi
im nempirigi nōete ra nemap umintenisewe
nam motūmampūo. 23 Mimo mori yemna-
seviugi ra nemap aremī; imo iyi mori umandigi
nam memagkili fan nam, mōmampūo, nugkon
wun hunder im nugkon, sikesti, im nugkon
turti, im nōatnīn sīteven go.

24 ¶ Miyi yōmenūwi pun ora sī mōmū para-
bol memokū, Lō ūnpokup sugkū sī neteme
yemnaseviugi novsen aremī ra denūok eni; 25
im pol sugkū oveteme dūmalēpo, novsen nakan
eni yivelum memnaseviugi novsen sat dal whit
mempe. 26 Im pol sugkū dūmūtelisah mū-
mūvūo dūtūpū Sah novsen sat sugkū. 27
Mōvun levsx eni narisah dūmūve mūmūnūwi
pugi r amōkū, Narisah, kemnaseviugi novsen
aremī ran denūok enugkik, kū? Dūmnēa
novsen sat? 28 Miyi yemenūwi pun ora me-
mokū, Sī novsen nakan yemumpi imo. Mōvun
levsx mori dūmūtagkeli mūmōkū, Ka kelampe
im lenalekon semsimugi, kū? 29 Miyi yemo-
kū, Eyi; kū en tawi kwamsi whit pol sugkū
kwonalekon ov netevan-nē. 30 Aremi wonteli
dūrūsū semsimugi afeli nempugon wampūo sū,
im ra nempugon mori ya anūwi pun ora ōvun
nasemnūok, Walekon mampūm ov netevan-nē
sat mūiti ov nēat woretni; kō walekon semsi-
mugi whit ūnisog nimo woretavenepon enyx.

31 ¶ Miyi yōmenūwi sī mōmū parabol pun
ora memoku, Lō ūnpokup sugkū sī novsen
mustar mori sī neteme yivī memōwi ra denūok
eni; imo novsen ūrekis wokon, 32 kō pol
sugkū yemtelisah, nūsian nē, monteli nē tamas,

mōvun menōk umampelum mūmuntasi ra ov nevlokon.

33 ¶ Miyi yōmenūwi si mōmū parabol pun ora memokū, Lō ūnpokup sugkū leven sī nasi-ven yivī memetipe ra flxer memtalug desel, mefeli nempugon dūmūtepū omwisū sugkū leven.

34 ¶ Imosū omwisū Iesū yemenūwi pun ora ov numpūn lō memokū ugi ōvun parabol ; im ra nempugon sī kū sī iyi yemenūwi pun ora, yemokū ugi parabol, worampesog nam eni profet mori iyi yepmenūwi memokū, 35 Ya anūwi nam magkū ugi ōvun parabol ; ya onūasumperi ugi tiame dūtiumpeni marugi ra nobūm mefeli nempugon marima.

36 ¶ Im Iesū yemtamūl ora ov numpūn lō mempe ūnisog nimo ; mōvun nūrie eni dūmūvelum pugi mūmūnūwi mūmokū, Tavsog kam parabol ugi novsen sat ra denūok. 37 Miyi yemtamsi memenūwi pun ora memokū, Iyi mori umnaseviugi novsen aremī, Netni eni neteme ; 38 denūok nemap omwisū ; im novsen aremī ōvun netnime ra lō ; 39 im novsen sat ōvun netnime eni Sētan ; im novsen nakan mori yemōwi irora Sētan ; im nempugon wampūo dan nisah ; mov nasemnūok ōvun agelō.

40 Popōwo imosū sugkū, umnalekon semsi-mugi ov netevan-nē sat woretni ra nom, anti sugkū ran dan nisah. 41 Iyi Netni eni neteme ontamūl ora ōvun agelō eni, mirora wonalekon marugi lō eni ōvun sendōkia omwisū mōvun numpindi ; mūmuntafugi irora ra nom nopōū ; 42 Yūi wontugageri sah moneltivit nugūn. 43

Mirora òvun tanepò woneliugesì sugkù nìp-minen ra lō eni Itemenda. Iyi sī ìm telugon eni wororìgi, aremì iyi umandigi.

44 ¶ Im lō ùnpokup sugkù nōete ves uman-tiumpeni ran denūok; ìm pol sugkù sī neteme yemokesi iyi yōmetiumpeni nemavos mempe mempasi netevote sū eni mempasi denūok mori.

45 Im lō ùnpokup sugkù sī neteme nevasi mori yemnesorugi ov nempes aremì wokon; 46 ìm pol sugkù iyi yemokesi sī nempes aremì wokon, yive mempasi netevote sū eni mempasi mori.

47 ¶ Im lō ùnpokup sugkù nokopon dūmūti ran tok mūmevì òvun nomū; 48 ìm pol sugkù yovūara dūmwosiki mūtiipe ìkeri, mūmūtesep mūtampol ora aremì mutipe ra mumpon ov nūrah, miróra sū ūr dūtafugi. 49 Anti sugkù ran dan nisah; òvun agelō wampelum mante-vavwora òvetemīndi mōvun tanepò, mūmuntafugi irora ra mumpon nom nopōū; 50 yūi wontugageri sah moneltirit nugūn.

51 ¶ Iesū yemtagkel ora memokū, Kūmagkili fan nam ugi imosū kū? Irora dūmūnūwi pugi mūmōkū, Monokowo, Novsūromon. Miyi yōmenūwi pun memokū, 52 Oveteme tavsogi umagkili sū aremì ugi lō ùnpokop, irora mori sugkù òveteme nōete ūmampī nugkon ìtevx ìm nugkon numperitwi marugi woretavin pon nōete enirora.

53 Im pol sugkù Iesū yemenūwi sū imosū òvun parabol yemōwi nūrū yūi, mōimpelum ra nūrū eni, memtavsokonda ūnisog òvun nimo

tav
mū
nō
net
Ni
Ya
56
im
are
Un
nū
nur
niri

I
nar
eni
ma
um
yep
nir
eni
pu
em
ye
sī

en
me
nū
sī

tavsogi enirora, 54 ¶ mirora dūmovkirītwi mūsepen tagkel ora mūmōkū, Yemnēa imo nōīntanwi mimosū ov numpūrah horog eni neteme mori? 55 Iyi netni eni karpenter kū? Nin dīneme eni Mari, kū? Im ravensieme Yakōbō, im Yōses, im Sīmon, im Yūdas, kū? 56 Im reveveneme dal kos kū? Miyi yivī imosū omwisū ia? 57 Mirora dūtūtārūgi iyi aremī. Ko Iesū yemenūwi pun ora memokū, Umesese ūnīpmi sī profet kō tawi sugkū ra nūrū eni meniwi. 58 Miyi yetūumpi sikat ov numpūrah horog yūi popōwo irora dūtūtav-nirigi aremī.

Matiyū 14.

Ra imo nempugon Herod teterarke yemorīgi narīgi Iesū, 2 memenūwi pun ora ōvun levsx eni memokū, Imo Yōane baptisō ovsorasah marugi nemas, im popōwo imo sugkū, iyi umnumpi ov numpūrah horog. 3 ¶ It Herod yepmelekavi Yōane mēeti memsumpat ūnisog nimo nugkugko popōwo ugi Herodias retepon eni Filīp avensī eni; 4 it Yōane yemenūwi pugi memokū, Tawi sugkū selnivi nam ma kīk emampī iyi; 5 miyi yemakīugi woretalugi, kō yemtetokonda ov numpūn lō mori dūmōkū iyi sī profet.

6 Im pol sugkū dūontemi dan numprokomol eni Herod, netni itnasiven eni Herodias yememekō ūniminda im Herod yemavos memenūwi 7 nam ūnam memokū ampugi sī en tie sī iyi yemakīugi. 8 Im dīneme eni yepme-

nūavsogi, miyi yemenūwi memokū, Ovo yx
 igko ra sī plēt, numpūn eni Yōane baptisō. 9
 Miyi teterarke yemorigi sat tamas, kō popōwo
 ugi nam ūnam, mirora mori dūmūtesigi dal iyi,
 10 iyi yempasewugi memokū wampugi. Miyi
 yemtamūli memtantevi numpūn eni Yōane
 ūnisog nimo nugkugko ; 11 yemuriuki numpūn
 ra plēt movugi itnumpokon ; miyi yemuriuki
 pugi dīneme.

12 Mōvun nūrie eni dūmūve mūmūriuki
 nokolisiran mūmūtenemi mōmūve worenūwi
 pugi Iesū 13 ¶ Im pol sugkū Iesū yemorigi
 iyi yemōwi nūrū yūi ra bōt, mempe ra sī nūrū
 wokon, iyi ko sī, mov numpūn lō dūmūrigi
 mūmūri ra selat, mūmne ra ōvun sīti. Im
 Iesū yivelum 14 memokes ora sī numpūn lō
 tamas, memtogesovel ora memumkororigives
 ōvun namarat.

15 ¶ Ovun nūrie eni dūmūvelum pugi pōarap
 mūmūnūwi mūmōkū, Nūrū igko nūrū wokon,
 pōaraparap marima, tamūlora numpūn lō
 mampe ra ov nimote worevasigi nevag nise-
 konda. 16 Im Iesū yemenūwi pun ora me-
 mokū, Irora ūtūampe ; ūvun ora nevag, kīmi.
 Mirora dūōmūnūwi pugi mūmōkū, 17 Tawi
 nevag enugkam igko yōūp sūkrīm im nomū en
 dūrū wokon. 18 Miyi yōmenūwi memokū, Uvī
 im pelum po yx. 19 Miyi yemenūwi ov numpūn
 lo wontesep ūnovo, mēpī yōūp sūkrīm im
 nomū en dūrū mori, memelasah ūnpokup,
 memumpalugi, memorūsevi memovun ora ōvun
 nūrie eni, mōvun nūrie dūmūtavūrak wokonda
 ov numpūn lō. 20 Mirora sū dūmoni, yemta-

lin
 ne
 du
 mo
 ;
 nū
 ma
 ora
 iyi
 sī,
 yūi
 sēō
 me
 Y
 mav
 um
 mū
 pop
 mer
 tetu
 pug
 pase
 tan
 im
 yem
 pol
 mer
 mer
 31
 mer
 tevr
 dūn

lira ; mirora dūmūsemsimugi ov nevlugkon
nevag mūmevī vēyū twelv 21 Irora mori
dūmoni sugkū ōveteme fīv txsan, mōvasiven
movalalx mōmū dal

22 ¶ Marimago Iesū yemteliel ora ōvun
nūrie eni memokū irora wampe ra bot mūp-
mampūm iran nugkon-nū-mpē miyi ontamūl
ora ov numpūn lo mampe. 23 Im pol sugkū
iyi yemtamūl ora ov numpūn lō, yive, iyi ko
sī, ra numpūo worufwaki ; yemalebōkwī, miyi
yūi, iyi ko sī. 24 Kō bōt mori ilepalam mem-
sēōp ugi nimpix ; 25 it irora dūsē nīpmi ne-
metagi.

Yumti nxvetavū im Iesū yive pun ora me-
mavan ran tan tok ; 26 mōvun nūrie dūmōkesi
umnavan ran tan tok mūmyōmpeli, mūmūnūwi
mūmōkū, Sī natemas ; mirora dūmasora sah
popōwo ugi nemetet. 27 Marimago Iesū ye-
menūwi pun ora memokū, Wavas ; yx, ūtūm-
tetugi. 28 Im Piter yemtamsi memenūwi
pugi memokū, Novsūromon, nagkū kīk, am-
pasewoko yx magkū, ya ampelah punok ran
tan tok. 29 Miyi yemenūwi memokū, Elum ;
im pol sugkū iyi yemyep yemne ra bōt Piter
yemavan ran tan tok woreve pugī Iesū ; 30 kō
pol sugkū yemokesi nemetagi horog yemetugi,
memati potni worumkon ; miyi yemovrugi sah
memenūwi memokū, Novsūromon, eviyxēōwara.
31 Im Iesū yēevan itnum memelekavi iyi, me-
menūwi pugī memokū, Tavniiri-ūrekis ; koke-
tevrevorūwi irantie? Im pol 32 sugkū irora
dūmūsuki bōt yemeti nemorinū. 33 Mirora

ra bôt dūmūvelum mūmūteveta iran, mūmū-
nūwi mūmōkū, Itnesog, Kik Netni eni Nōbū.

34 ¶ Mirora dūmūve nugkonnū-mpe, ra nūrū
Kenesaret ; mōveteme yūi dūmōkili iyi, 35 mū-
mūtamūl ora [ōveteme] ra nūrū sū yūi mūmūtor
ora ōvun namarat omwisū pugi ; 36 mirora
dūmovrugi iyi mūmūnūwi mūmōkū, dūmakīugi
woresugkori wokon navlūtni simplxon eni ;
dūmumkororīgives mori sū dūmūsugkori.

Matīyū 15.

Mōveteme Somūl, mōvun Faresi dūmne ra
Yerūsalem, mūmūvelum pugi Iesū mūmūnūwi
mūmōkū, 2 Ovun nūrie enugkik ūmnareki nam
enirora ōvun ūvūmle, irantie? it irora ūtūmam-
pūm marakilen pol sugkū umaḡkū woneni
yōūp.

3 Miyi yemtamsi memenūwi pun ora me-
mokū, Im kimi kūmnareki selnivi nam eni
Nōbū ugi nam alam enugkimi irantie. 4 Nobū
yempasewugi memokū, Sendiukives itemen kik,
im dīneme kik ; miyi sī umesendōkia iran
itemen kū dīneme, aremī iyi amas. 5 Kō kimi
kūmanūwi mūmagkū, Iyi sī anūwi pugi itemen
kū dīneme magkū, Pe tumpora kū yx nesitū
ugi irami ; miyi otūmasendiuki ves itemen eni
kū dīneme enī, 6 im kimi kūmuntampnemugi
nam eni Nōbū ugi nam alam enugkimi. 7 Ovun
nempiri, Isēya yepmenūwi ves memokū ugi
kimi, 8 Imo netevokontū umnumpotipot irag
gi naveranda mūmusendiuki irag gi nokolug-

ūnda, kō nōwanda īsūt maroko yx. 9 Irora umenteveta wokon irag mūmuntavsogi ov nempasewugi enirora ōveteme.

10 ¶ Miyi yemovrokonda numpūn lō memēnūwi pun ora memokū, Urīgi mūkili; 11 imo mori neteme umantipe ra naveran eni otūmnumpi iyi nelilūo; kō imō mori umamne ra naveran eni umnumpi neteme nelilūo.

12 Mōvun nūrie eni dūmūvelum mūmūtag-keli mūmōkū, Kīk orīgi kū? ōvun Faresi ūrīgi nam mori mūmalokcwi. 13 Miyi yemtamsi memēnūwi memokū, Nē sū Itemen yx ūnpokup yetūmnōwi, wamsi. 14 Uwi irora ōvun tavsogi nīmtēi, im nagkū ōvun nīmtēi wontor ora ōvun nīmtēi, wamol dūrūsū ra nokol.

15 Im Piter yemtamsi memēnūwi pugi memokū, Tavsog kam ugi imo parabol. 16 Im Iesū yōmenūwi memokū, Im Kīmi kūmamgi ugi kū? 17 Kūtūmagkili ma imosū umampi ūnisog naveran umēyep ūnetnīn mōmentafugi ra nempiliora, kū? 18 Kō imosū mori umamne ra naveran ūpmamne ra nōwan, mimosū mori umnumpi neteme nelilūo. 19 Imosū umamne ra nōwan, tarū sū sat, im temelemel, im tam-palx, im tumpugon, im numprok, im tesūi namli, im nam sat; 20 imosū mori, umnumpi neteme nelilūo; kō worenī gi nokoben otūmarakilen, otūmnumpi neteme nelilūo.

21 ¶ Im Iesū yemōwi nūrū yūi mempe ra nūrū Tir im Sīdon. 22 Im sī nasiven Kēnan mori yemne ra nūrū yūi yivelum memovrugi sah iyi memēnūwi memokū, Novsūromon, Netni eni Davīd, togesoveli irag, netni itnasiven enyx,

sī naviatīndi umnelileki iran tamas. 23 Miyi yetūnūwi sī nam pugi. Mōvun nūrie eni dūmūvelum pugi mūmūnūwi pugi mūmokū, Tamūli iyi pelah, it iyi umamperug kos. 24 Miyi yemtamsi memenūwi memokū, Yemta-mūli yx pun ora ōvun pugipugi neviugki ra ōveteme Israel. 25 Miyi [nasiven] yivelum memtevetā iran, memenūwi pugi memokū, Novsūromon, avoro yx. 26 Miyi yōimtamsi memenūwi memokū, Tawī aremī worevī yōūp enirora ovalalx menovkisep pun ora ōvun kūrī. 27 Miyi yōmenūwi memokū, Itnesog, Novsūromon, kō ōvun kūrī ūmneni namen nevag umaserem marugi ov nevlok enirora ōveteme. 28 Im Iesū yōimtamsi memenūwi pugi memokū, Nasiven, tavniri enugkik horog; aremī meti iram sugkū kemnakiugi. Marimago yemeti horīgives netni eni.

29 ¶ Im Iesū yemōwi nūrū yūi memavan go tok Kalīli memsah ra numpūo memetesep yūi. 30 Mov numpūn lō sikat dūmūvelum pugi, im dal irora, ōvun nōetet, mōvun nīmteī, mōvun nōwampat, mov nokovumti, im sikat mōmū, mūmūti ipe irora mori ra nōwon eni Iesū, miyi yemukororīgives. 31 Mov numpūn lō dūmovkeritwi pol sugkū dūmōkes ora ōvun nōwampat dwam, mov nokovumti horīgives wokon, mōvun nōetet dūmavan, mōvun nīmtei dūmōkesi mirora dūmūvietevisep Nōbū eni Israel.

32 ¶ Im Iesū yemovrokonda ōvun nūrie eni memenūwi pun ora memokū, Ya umentogesovel ora ov numpūn lō, it irora dal yx dan desel im

tawi nevag enirora; im ya otūmagkū mentamūl ora umuntemas kū en tawi wontara-nōiora ra selat. 33 Mōvun nūrie eni dūmūnūwi pugi mūmōkū, Ia ka kelampia nevag igko ra nūrū wokon, wontalira lō tamas. 34 Im Iesū yemtagkel ora memokū, Deve yōūp enugkimi? Mirora dūmūnūwi mūmōkū, Seven, mov nomū virok, tawi sikat. 35 Miyi yōmenūwi memokū ov numpūn lō wontesep ra nemap. 36 Miyi yivī yōūr seven, mov nomū mori, memumpalugi, me rūsevi, memovun ora ōvun nūrie eni, mōvun nūrie dūmūtavūrak wokonda ov numpūn lō. 37 Mirora sū dūmoni, yemtalira, mirora dūmalekon ov nevlugkon nevag mori dūtūtampeli, mūmevī woretovi seven. 38 Mirora mori dūmoni sugkū fōr txsan ōveteme, movasiven movalalx mōmū dal.

39 ¶ Im pol sugkū iyi yemtamūl ora ov numpūn lō iyi yemsuki bōt mempe ra nūrū Makdala.

Matīyū 16.

Ovun Faresi mōvun Sadūsi dūmūvelum mūmōkū wontapmi iyi, mūmōkū iyi osesi pun ora sī safi marugi pokop. 2 Miyi yemenūwi pun ora memokū, Poaraparap kūmanūwi mūmagkū, Onenempara; pokop umnavilara; 3 im prubokom, Umyōmūlyōmūl irē; pokop umnavilara memēōmpeli. Ovun nempiri, kūmandūkili nīpmi pokop, kō kūtū faneteme worokili safi ra nempugon marima. 4 Sī palsi sat im tampalx umnesorugi sī safi motūampun ora sī

safi, imō wokon, safi eni Yōna profet. Miyi yemōwi irora, mōempe.

5 ¶ Mōvun nūrie eni dūmūvelum nugkon-nū-mpe mūtūontemi worevī yōūp; 6 Im Iesū yemenūwi pun ora memokū, Urīgi, ūfinte kimi marugi leven enirora ōvun Faresi mōvun Sadūsi. 7 Mirora dūmūtarugi mūmūnūwi pun ora irora mumokū, Popōwo kos keletūvī yōūp. 8 Im Iesū yemokili ugi mōmenūwi pun ora memokū, Ah, kimi, kūmuntavniri virok, irantie kūmontarū popōwo kūtūvī yōūp? 9 kūm-amgiugi marima kū? 10 Kūtūmnentemi ugi yōūp fiv mōveteme fiv txsan kū? im deve wore-tovī meviugi? 11 nokowo imo kūmamgiugi ya otūnūwi ugi yōūp, kō mokū kimi kwafinte kimi marugi leven enirora ōvun Faresi mōvun Sadūsi. 12 Mirora dūmokili ma iyi yetūnūwi memokū ūgi leven yōūp, kō memokū irora wafinte irora marugi tavsogi enirora ovun Faresi mōvun Sadūsi.

13 ¶ Im Iesū yive ra nūrū Sesaria-Filīpī memtagkel ora ōvun nūrie eni memokū, Oveteme umanūwi mūmagkū Netni eni neteme, yx mē? 14 Mirora dūmūnūwi mūmōkū, Nugkon ūmagkū Yōane baptisō; im nugkon, Eliya; im nugkon Yeremīa, kū sī ra irora ōvun profet. 15 Miyi yōemtagkel ora memokū, Im Kimi, kūmagkū yx mē? 16 Im Simon Piter yemtamsi memenūwi memokū, Kik Krīstū, Netni eni Nōbū umnomūrep. 17 Im Iesū yemtamsi memenūwi pugi memokū, Nevieves kik, Simon netni eni Yōna, it fan im de otūsesi imo pug kik, kō iyi Itemen yx ūnpokop. 18 Im ya

umanūwi punok memagkū, Kik Piter, im ran tan imo vetūnam ya antipe nelepon sī lō tum-pora enyx; im horogsū ra Hēdes ūtūontante-vakepe iran. 19 Im ya ampunok ōvun ki ra lō ūnpokop; im tiamesū kik ieti ra nemap ieti ūnpokop; im tiamesū kik osūli ra nemap osūli ūnpokop. 20 Miyi yemwalivat ūnōwanda ōvun nūrie eni memokū, irora ūtūanūwi pugi sī neteme ma iyi Iesū, Kristū mori.

21 ¶ Marugi imo nempugon Iesū yemati potni woressi pun ora ōvun nūrie eni memokū aremī iyi mampe ra Yerūsalem wororigi nesorū ugi sikat en tiame ōveteme Talam, mōvun potni sokowar, mōvun Somul wonumpi iran; muntaloko yx, kō ran dan deselugi ya ōm-amsorasah. 22 Im Piter yemtōrigo memati-potni worenūamwūs pugi memokū, Eyi; esepen nefinte kik, Novsūromon; imo otūampelum iram. 23 Miyi yemelagkx memenūwi pugi Piter memokū, Eve kitag sētan; kik nevat netakeli irag; kotūmentarū ves ugi tiame eni Nōbū, kō ugi tiame enirora ōveteme.

24 ¶ Im Iesū yōmenūwi pun ora ōvun nūrie eni memokū, Nagkū sī kū sī emagkū worūri yx, aremī iyi asepen ōwisep iyi memandiuki nē umparum eni memūri yx. 25 Iyi sī emagkū woressepen neviēēvēēvē nomūrep eni ampiugki; kō iyi sī ampiugki nomūrep eni popōwo ugi yx ōmampī. 26 Tie aremī nisekon neteme nagkū iyi ampī eni ov netevote omwisū ra nemap mampiugki nomūrep eni? Kū sī neteme am-pugi tie woressēevasīgi nomūrep eni? 27 It iyi Netni eni neteme ōmampelum ra nilasilaswi

eni Itemen eni mōvun agelō eni dal; miyi ontampenigi iranda ōveteme omwisū ugi numpūrah sū enirora. 28 Itnesog, ya umanūwi pug kūm memagkū, Nugkoneme mori uman-tūrū igko marima ūtūamas afeli nempugon irora wagesi Netni eni neteme umampelum ra lō eni.

Matiyū 17.

Penūri dan sū sūkrīmmesikī Iesū yivī Piter, im Yakōbō, im Yōane, avensī eni, memtōr ora, irora go, memsah ra numpūo tantop, 2 miyi yesumpoli ūnīminda, nīpmi eni yemeseli sugkū nīpmīnen, im nemas eni omwisū yetekosebo sugkū nilara; 3 im Mōses im Eliya dūmūvelum mūmūtampi dal iyi. 4 Im Piter yemtamsi memenūwi pugi Iesū memokū, Aremī kos ilete igko; nagkū kemagkū ka kelenumpi igko ūvrok en desel, sī nīsekom, im sī nīsekon Mōses, im sī nīsekon Eliya. 5 Im polekū iyi yemenūwi sī numpūx nempes yemtenīsev ora, im sī navian yemne marugi numpūx memenūwi, Imo Netūg px ya umampeoteat ugi iyi;

6 Mōvun nūrie dūmūrīgi mūmokolugi nīminda ra nemap mūmūmtetugi tamas. 7 Im Iesū yivelum memsugkor ora memenūwi memokū, Utūok, mūtūmtetugi; 8 Mirora dūmūlasah mōmūtōkesi sī, Iesū wokon.

9 Im pol sugkū irora dūmyep ra numpūo Iesū yemwalivat ūnōwanda memokū, Utū-tampīgi pugi sī, nokesi mori afeli nempugon Netni eni neteme ōmamsora sah marugi nemas.

10 Mōvun nūrie eni dūmūtagkeli iyi mūmōkū, Mōvun Somūl ūmanūwi mūmagkū Eliya am-pūm mampelum irantie? 11 Im Iesū yem-tamsi memenūwi pun ora memokū, Itnesog, Eliya umampūm memampitorileki tiamesū. 12 Kō ya umanūwi pug kūm memagkū, Eliya okevelum mirora dūtūkili iyi, mirora dūmumpi iran sugkū irora dūmakiugi; mantelap irora wonumpi nesorū iran Netni eni neteme sugkū. 13 Mōvun nūrie mori dūmokili ma iyi yem-enūwi pun ora memokū ugi Yōane baptiso.

14 ¶ Im pol sugkū irora dūmūvelum pun ora ov numpūn lō, sī neteme yivelum pugi memsumpūneteren iran memenūwi memokū, 15 Narisah, togesoveli iran netūg itnateman, it iyi nemelū, mumnelileki iran tamas; iyi umandūnomol ra nom im ra nū; 16 im ya otōri iyi pun ora ōvun nūrie enugkik, mirora tawi faneteme worumpi iyi hōrīgives. 17 Im Iesū yemtamsi memenūwi memokū, Ah, palsi ūtūmuntavniri mūtūmuntarū ves, ya antendōwi dal kimi afeli nempugon nīgī? ya antendōwi nomolsep ugi kimi afeli nempugon nīgī? Tōri iyi igko po yx. 18 Im Iesū yemenūamwūs pugi naviatīndi miyi yemōwi iyi; marimago avunyan yemeti hōrīgives.

19 Mōvun nūrie mori dūmūvelum pugi Iesū, irora go, mūmūtagkeli mūmōkū, Irasie kam tawi faneteme woretevilleguni? 20 Im Iesū yemenūwi pun ora memokū, Popōwo tawi tavniri enugkimi; It itnesog ya umanūwi pug kūm mēmagkū, Nagkū tavniri enugkimi sugkū sī novsen mustar, kimi kwanūwi pugi imo num-

pūo magkū, Eve pelah ra nūrū sī miyi ampe ; im kīmi kwanti horog worumpi tiamesū. 21 Kō sugkū imo mori umampe ratilat ugi nufwaki im netevokom wokon.

22 ¶ Im polekū irora dūmetendōwi Kalīli Iesū yōmenūwi memokū, Wonempirīgi Netni eni neteme ūnokobenda ōveteme ; 23 mirora wontalugi iyi, im ran dan deselugi iyi ōmamsora sah ; mirora dūmūrīgi sat tamas ugi. 24 Im pol sugkū irora dūmūvelum ra Kapernaum, ōveteme mori dūmalekon muni, dūmūvelum pugi Piter mūmūtagkeli mūmokū, Tavsogi enugkīmi um ampugi muni mori kū? 25 Miyi yemenūwi memokū, Monokowo. Im pol sugkū iyi yivelum ūnisog nimo, Iesū yōbūm memtagkeli iyi memokū, Sīmon kīk emagkū ōvun natemonok umampī muni mori marugi mē e mē? marokonda ōvun netnime enirora, kū marokonda ōvun dōmō? 26 Piter yemtamsi memenūwi pugi memokū, Marokonda ōvun dōmō. Iesū yōmenūwi pugi memokū, Im ūmosūl ora ōvun netnime: 27 Kō ma kos kūtūonumpi irora malake pug kos, eve wun tok, movkisep kīlekīl im tī sī nomū mori ampūm mampelum, im pol sugkū konaveran agesi sī muni, kampī mōvun ora tovun yx im tovunok.

Matiyū 18.

Ra imo nempugon ōvun nūrie eni Iesū dūmūvelum pugi mūmūtagkeli mūmōkū, Mē ra nūsian ra lō ūnpokop? 2 Im Iesū yemov-

rugi sī nalx memetipe iyi ilebōteven irora memenūwi memokū, 3 Itnesog, ya umanūwi pug kūm memagkx, Nagkū kīmi kūtūampi nōwami itevx manti sugkū ov alalx kūtūunīntorīmpe; 4 miyi sī asepen numpi iyi noramel sugkū imo nalx, iyi ra nūsian ra lō ūnpokop. 5 Miyi sī umumpi sī nalx sugkū imo ra nin enyx umumpi yx; 6 miyi sī aloke pugi sī ra imosū virok mori umentavnirīgi yx, momū aremī nagkū aleki wan ugi nevat tamas mamkon iyi ra netnīn tok.

7 ¶ Owī iranda ra nemap popōwo ugi ov nevat netakeli; itnesog ōveteme wantipe irora, kō ōwī iran neteme antipe sī. 8 Nagkū nokopmū, kū nōwom, onumpi kīk woratōrīki tantevi im tafugi marug kīk; aremī nīsekom worīntorīmpe ra nomūrep nokovumti, kū nōwumti, im tawi gi nokopmū en dūrū, im nōwom en dūrū woretafugi ra nom neswate. 9 Im nagkū nīmtum onumpi kīk woratorīki evsi im tafugi marug kīk; aremī nīsekom worīntorīmpe ra nomūrep gi nemtempes, im tawi gi nīmtum dūrū woretafugi ra nom neswate.

10 Ufīnte kīmi kūtūagesi sat sī ra imosū virok; it ya umanūwi pug kūm memagkū ōvun agelō enīrora ūnpokop umagesi indōwi nīpmi enī Itemen yx ūnpokop. 11 It iyi Netni enī neteme yivelum worumkorēōwara ōvun neviugki.

12 Kūmagkū tie? nagkū ōvun pugipugi wun hunder enī sī neteme, im sī ra irora umampiugki iyi awi irora nīnti-nīn mampe ra numpūo woressorugi imo eviugki kū? 13 Im nagkū iyi

agesi, itnesog, ya umanūwi pug kūm magkū, iyi umnavos ugi imō sīteven mōmū iranda nīnti-nīn mori ūtūviugki. 14 Itemen enug-kīmi ūnpokop sugkū otumagkū sī ra imosū virok onamiap.

15 ¶ Im nagkū apmīsī onumpi sat iram, eve menūwi pugi sat enī, iyi ko sī; im nagkū iyi andug kik kōmampī apmīsī; 16 im nagkū iyi otū andug kik, tōri sī kū dūrū dal kik, ma ovnum-pūvsok dūrū kū desel wonumpūvsok ugi sū. 17 Im nagkū iyi otūandug ora, enūwi pun ora ra nelepon sī lō tumpora; im nagkū iyi otūandug ora nelepon sī lō tumpora, ōwi iyi, aremī iyi anti sugkū neteme nelebokevat im netemīndi.

18 Itnesog ya umanuwi pug kūm memagkū, Sī en tie sī kīmi kwīeti ra nemap umīeti sugkū ūnpokop; im sī en tie sī kwosūli ra nemap umesūli ūnpokop.

19 Im ya pug kūm memagkū, Nagkū dūrū ra kīmi ra nemap kūontarū sīteven ugi sī en tie sī kūonesenīgi, Itemen enyx unpokop onumpi nīsekonda. 20 Ra nūrū sī kū sī ōveteme dūrū, kū desel wosemsimokonda ra nin enyx, yx yūi īlebōteven irora.

21 ¶ Im Piter yivelum pugi memtagkeli memokū, Novsūromon, avūgsī onumpi sat irag nempugon deve, im ya afielentugi? nempugon seven kū? 22 Im Iesū yemtamsi memenuwi pugi memokū, Ya otūmanūwi pug kik magkū nempugon seven, kō nempugon sū. 23 ¶ Popōwo imo sugkū, lō ūnpokop sugkū sī Nate-monok ra nūsian miyi yemokū woressorugi ov

numpūrah enirora ōvun nivūo eni. 24 Miyi yemati potni woressorugi, im yemtōri pugi sī miyi yetūtampenīgi ōvun peni sikesti mīlyun, im tawi sī en tie sī eni woretampenīgi; 25 im Natemonōk eni yempasewugi memokū ampasi iyi, im retepon mov netnime eni, im tiamesū eni woretampenīgi. 26 Nivūo mori yumol memesenīgi memokū, Natemonōk, ovo yx molsep irag im ya ontampenīgi omwisū. 27 Im Natemonok eni nivūo mori yemesepen togesoveli iran memsūli memokū iyi otūontampenīgi.

28 Kō iyi nivūo mori yive ilat memokesi sī ra irora ov numpūnaran eni mori yetūtampenīgi iran ōvun peni wun hunder, miyi yemelekavi nōwan memenūwi memokū, Tampenīgi mori kotūtampenīgi irag. 29 Im numpūnaran eni yumol ūnōwon eni memesenīgi memokū, Ovo yx molsep irag im ya ontampenīgi omwisū. 30 Miyi yetūrīgi, kō yive memsumpat iyi ūnisog nimo nugkugko afeli nempugon iyi ontampenīgi sū.

31 Mov numpūnaran eni dūmōkesi mori yemumpi mūmūrīgi sat tamas ugi, mūmūvelum mūmūtampīgi pugi Natemonōk enirora. 32 Im Natemonōk eni yōmovrugi memenūwi pugi memokū, Nivūo sat; yx emsariariwi tamas wokon popōwo kīmesenīgi; 33 im aremī kīk pitogesoveli iran naviram sugkū yx mepemtogesoveli iram kū? 34 Miyi Natemonōk eni yemaraki memtenīmpe iyi pun ora ōveteme worelileki iran afeli nempugon iyi ontampenīgi sū iran. 35 Miyi Itemen yx ūnpokop onumpi sugkū

irami nagkū kimi kūtūafielentokonda, irora go rapmisieme ūnōwami sat sū enirora.

Matiyū 19.

Im pol sugkū Iesū yemenūwi aveni nam mori iyi yemōwi Kalīli mempe ra nūrū Yūdia nugkon nū-mpe Yordan; 2 mov numpūn lō sikat dūmūri; miyi yemumkororigives yūi.

3 ¶ Mōvun Faresi dūmūvelum pugi mū-mōkū wontapmi iyi, mūmūtagkeli mūmōkū, Nagkū sī neteme osatevugi retepon eni, ugi sī kū sī, iyi onareki selnivi nam, kū? 4 Miyi yemtamsi memenūwi pun ora memokū, Kīmi kūmasepi nam ma iyi mori yemumpi irora ra nōbūm yemumpi irora itnateman mītnasiven, kū? 5 memenūwi memokū, Popōwo ugi imo sī neteme awi itemen im dīneme mamplesi iran retepon eni, mirora dūrū wanti fan sīteven? 6 Mirora tawi dūrū mōmū, kō fan sīteven; mimo mori Nōbū yemavremugi etūtevavwi ugi sī neteme.

7 Irora dūōmūnūwi pugi mūmōkū, Im Mōses yempasewugi worevugi netiyi ugi memsatevugi irantie? 8 Iyi yōmenūwi pun ora memokū, Popōwo nōwami nugkugko Mōses yemokū kimi kwosatevokonda reteponeme enugkīmi; kō tawi sugkū marugi nempugon ra nōbūm. 9 Im ya umanūwi pug kūm memagkū, Iyi sī osatevugi retepon eni, kū en tawi ugi tampalx, mō mampī sī mōmū, iyi umentampalx; miyi sī ōmenetovrugi iyi mori yemsatevugi, ontampalx.

10 Ovün nūrie eni dūōmūnūwi pugi mūmōkū, Nagkū sī neteme im retepon eni sugkū imo, tawi aremī woretovrugī. 11 Miyi yōmenūwi pun ora memokū, Tawi sī faneteme mentarugi sugkū; irora wokon umampun ora sugkū. 12 Nugkoneme ōveteme ōvun yūnok, dūmumprokomol sugkū ugi dīnemendeme; im nugkoneme, ōveteme dūmumpi ōvun yūnok; im nugkoneme dūmusepen numpi irora ōvun yūnok, popōwo ugi lō ūnpokop. Iyi sī faneteme mampī imo nam, aremī iyi umumpi.

13 ¶ Dūmūtōr ora ovalalx pugi ma iyi antipe nokoben eni iranda menufwaki, kō ōvun nūrie eni dūmūnūamwūs pun ora. 14 Im Iesū yemenūwi memokū, Aremī ovalalx wampelum po yx mūtūnūali pun ora, popōwo irora sugkū lō ūnpokop. 15 Miyi yemetipe nokoben iranda mempe.

16 ¶ Im sī yivelum pugi memtagkeli memokū, Tavsogi aremī, ya onumpi tie aremī mampī nomūrep ūbrūni? 17 Miyi yemenūwi pugi memokū, Kīk ēmanūwi magkū yx aremī, irantie? Siteven wokon aremī, Nōbū; kō nagkū kīk emnakiugi worīntōrīmpe ra nomūrep, esio-konda ōvun selnivi nam. 18 Miyi yōimtagkeli memokū, Itokowo? Im Iesū yōmenūwi memokū, Kīk otūontalugi. Kīk otūontampalx. Kīk otūonumprok; otūontesūwī namli. 19 sendi uki ves itemen-e-kīk im dīneme kīk; im konelentugi numpūnaram sugkū kīk-e-pe-kīk.

20 Neviarep mori yōmenūwi pugi memokū, Imo sū omwisū yx malekolekī marugi nīm-pugon yx virok; sī en tie sī mōmū kū? 21 Im

Iesū yōmenūwi pugi memokū, Nagkū kīk em-nakiugi woretīn tanepō wokon, eve, īm pasi nōete sū enugkīk mō mentavūrak wokonda ōvun narumkor, īm kōmampī nōete ves ūnpokup, mō mampalum mūri yx.

22 Im neviarep mori yīmorigi nam mō impe, īm morigi sat, it isen sikat en tiame. 23 Im Iesū yīmenūwi pun ōra ōvun nūriē eni memokū, Itnesog, ya kum manūwi pug kūm memagkū, oti nugkugko iran neteme nōete worīntorīmpe ra lō ūnpokup; 24 īm ya kō manūwi pug kūm memagkū, oti itepelum ra kamel worīntorīmpe nelni nitel mōmū ra neteme nōete worīntorīmpe ra lō eni Nōbū.

25 Mōvun nūriē eni dūmūrigi mō mūovkeritwi, mō mūnūwi mūmōkū, Im mē faneteme worevī nēōwara iran? 26 Kō Iesū yīmtoptnem-ōra, mō menūwi memokū, ōveteme tawi horog worumpi imō, kō iyi Nōbū horog worumpi in tiame sū.

27 ¶ Piter yemtamsi memenūwi pugi memokū, Kam lōwi sep omwisū īm lūrōk, īm ka kelampī tie? 28 Im Iesū yōmenūwi pun ora memokū, Itnesog, ya umanūwi pug kūm memagkū, Kīmi mori kūmūri yx, ra nempugon netevūraves, pol sugkū Netni eni neteme antesep ra potnumpūtūo nilasilaswi eni, kīmi sugkū kīwantesep ra ōvun potnumpūtūotwelvmonūrian iranda ōvun savūta twelv ra Israel. 29 Mirora sū mori dūmūwisep ov nimo, kū ravensieme, kū revevendeme, kū itemendeme, kū dīnemendeme, kū retepondeme, kū ov netnendeme, kū ōvun denūok, popōwo ugi nin enyx, wampī

wun hunder mōmū, im nomūrep ūbrūni; 30 kō sikat mori dūbūm wonīсах, mirora dūīсах wam-pūm.

Matīyū 20.

It lō ūnpokop sugkū sī narisah ra nimo mori yive prūbokom memeserokonda ov nasemnūok memokū irora wonumpūrah ra denūok vīn eni. 2 Miyi yemenūwi memokū iyi onafēokondugi ōvun peni ra sī dan; miyi yemtamūl ora ra denūok eni.

3 Miyi yive pōakas memokes ora ōveteme dūmūtūrū wokon ra nūrū nevasi, miyi yemenūwi pun ora memokū, 4 Kimi sugkū, ūve ra denūok im ya ompug kūm sugkū ugi tanepō; mirora dūmūve. 5 Miyi yōimpe pōakas-pōakas, im pōarap mōmumpi sugkū. 6 Im pōarap-arap iyi yōimpe mōmokes ora ōveteme mōmū dūmūtūrū wokon memtagkel ora memokū, Irantie kūmantūrū wokon īgko dan omwisū? 7 Mirora dūmūnūwi pugi mūmōkū, Popōwo tawi sī neteme otamūlo kam. Miyi yemenūwi pun ora memokū, Kimi sugkū ūve ra denūok im kwampī sugkū ugi tanepō.

8 Nīpminen yemyep miyi narisah ra nimo im eni denūok yemenūwi pugi nivūo eni memokū, Ovrokonda ūmumpūrah, movun ora nīpmi, ati potni dal irora ūīсах mafeli ra irora ūbūm. 9 Im irora mori dūmūvelum pōarap-arap, irora go dūmūvī sī peni. 10 Kō pol sugkū irora mori dūbūm dūvelūm irora dūmōkū wampī mōmū mirora go sugkū dūmūvī

sī peni. 11 Im pol sugkū irora dūmūvi mūmū-tavuntan iran narisah ra nimo mūmūnūwi mū mōkū, 12 Imosū ūisah mūmumpūrah virok kemumpi sugkū kam mori lumpūrah mugkugko im nen yetni kam.

13 Miyi yemtamsi memenūwi pugi sī ra irora memokū, Avūg ya umpi nīsekom sugkū ugi tanepō ; kīk onūwi po yx mokū kampī sī peni, kū ? 14 Vī pe enugkīk meve ; ya ampun ora ūisah sugkū punok. 15 Sugkū nam alam ma ya onumpi ugi tiame enyx sugkū ya umnakiugi, kū ? Kīk emworemi sat popōwo yx aremī, kū ? 16 Irora mori dūisah wampum, mirora mori dūbūm wonisah ; umamperokonda sikat, kō otūmentampol ora sikat.

17 ¶ Im Iesū yivesah ra Yerūsalem, im ra selat yemtōr ora ōvun nūrie irora go, memenūwi pun ora memokū, 18 Urīgi, kos kīmlisah ra Yerūsalem, im [sī] onempirīgi Netni eni neteme pun ora ōvun potni sokowar mōvun somūl ; 19 mirora wanūwi nam magkū woretalugi iyi, muntenīmpe iyi pun ora ōvun nelebōkevat woragipī iran, wamselatevi montalugi ra nē umparum ; im dan deselugi iyi ōmam-sorasah.

20 Yivelum pugi dīneme enirora ov netnime eni Sepedi, mov netnime eni dal, miyi yemesesiēves ūnīpmi eni memesenīgi 21 miyi yemenūwi pugi memokū, tiē kīm nakīugi ? Miyi yōmenūwi pugi memokū, Enūwi naīm ma irora, netūg en dūrū, kūantesep, sī ra nokopmū meves, im sī ra nokopmū moor, ra lō enugkīk.

22 Kō Iesū yemtamsi momenūwi memokū, Kīmi kūtū kili ugi imō kūtesīgi; kīmi faneteme woremoneki marugi kup mori ya komoneki marugi kū? Im worevī baptisma sugkū ambatisō irag ugi? Mirora dūtamsi mūmūnūwi mūmokū, kam faneteme.

23 Miyi yomenūwi pun ora memokū, Kīmi kwomoneki marugi kup enyx, mō mambapisō ugi baptisma [enyx], mori ya ambatisō ugi, kō woretesep ra nokobug meves, kū moor, tawi enyx worovugi, umante nīsekonda mori yetin siman ugi Itemen-e-yx.

24 ¶ Pol sugkū ten mori dūmūrīgi dūmarakī pun ora ravensieme en dūrū mori; 25 Kō Iesū yemovrokonda mō menūwi memokū, Kīmi kūmagkili ma ovun atemonok ra numpūn lō sū umnari sah iranda, mirora sū mori mōmū horog uminteliel ora; 26 kō otū anti sugkū dal-e-kīmi, miyi sī kīmi umnakīugi woreti horog-e-sah, aremī iyi onalivsx iramī; 27 miyi sī kīmi kīmagku woreti mampūm, aremī iyi anti livsx wokon; 28 sugkū Netni eni neteme, iyi yivelum metūmokū ōveteme wontorugat iran, kō yemokū iyi ontorugat iranda, mampugi nomūrep eni nīpmi nevasīgi nīsekonda ōveteme sikat.

29 ¶ Im pol sugkū irora dūmōwi Yeriko ov numpūn lō sikat dūmūri iyi. 30 Im dūrū ōveteme nīmtei dūmūtesep ra nokoren selat mūmūrīgi nam ma Iesū yemavan ūselat, mūmovrugi mūmōkū, Togesovolo kam, Novsūromon, Netni eni David. 31 Mov numpūn lō dūmūnūali pun ora mūmōkū, wonteteven, kō irora

dūōmovrugi sah mūmūnūwi mūmōkū, Togeso-
volo kam, Novsūromon, Netni eni David.

32 Im Iesū yetūrū movrokonda memenūwi
memokū, kūmnakiugi ya onumpi tie nīsekomī?

33 Irora dūmūnūwi mūmōkū, Novsūromon,
tīpelah nimetemam. 34 Im Iesū yemtogesovel
ora memsugkori nīmīnda, marimago irora dū-
mōkesi mūmūri iyi.

Matīyū 21.

Im pol sugkū irora dūmūvelum potipot Yer-
ūsalem, mūmūvelum mefeli Betfake ra numpūo
Olivet, Iesū yemtamūl ora dūrū ra ovun nūrīe
eni, memenūwi pun ora memokū, 2 ūve kīmi
ūntemne ūnīmetemi, īm kīmi kwagesi as, īm
netni eni, mori oti neleki, sūli mō mūtor-ora
po yx; 3 īm nagkū sī anūwi sī en tie sī pug
kūm, kwanūwi magkū, iyi Novsūromon umna-
kiwokonda; marimago iyi ontamūl ora.

4 Dūmūtepū imō sū sugkū worampesog nam
mori yeti nenūwi ugi profet, 5 yīpmenūwi me-
mokū, Unūwi pugi itnumpūkon eni Sion mag-
kū, Pah, Fan lō enugkīk umampelum pug kīk;
miyi oti noramel, mō mumprokotesep ran tan
as, īm netni eni, netni as woruriuki gīn tan.

6 Movun nūrīe dūmūve mō mumpi sugkū
Iesū yempasewokonda, mō īmtori as, 7 īm netni
eni, mō mūtiipe ovun nemas isenda ran tan as,
mō mūvkisah iyi ran tanda; 8 movun telien lō
sū dūmūviēeve ovun nemas isenda ūselat; dū-
mūtanteve nugkelīn nē sū mō mūiēeve ra selat;

9 movun naviran sū mori dūmūbūm, mirora mori dūmūwi, dūmumprokovrugi mūmōkū, Hōsana ra Netni eni Dēvid; nevīeves iyi mori umprokovelum ra nin eni Iehōva; Hōsana ūnūrū sū tantevakepe.

10 Im polekū yivelum ra Yerūsalem omwisū ra sīti dūmūyōūmple mūmūtagkeli mūmōkū, Mē imo? 11 Mov numpūn lō dūmūnūwi mūmōkū, Imo Iesū profet ra Nasaret ra Kalīli.

12 ¶ Im Iesū yive ūnisog nimo tumpora eni Nōbū memsatevokonda sū mori dūmūvasi ūnisog nimo tumpora, miyi yemtorepesi ov nevlok enirora mori dūmūvasi ūmpon; 13 miyi yemenūwi pun ora memokū, Yemetiyi memōkū, Wonatov nin magkū Nimo enyx nimo worufwaki, kō kimi kūmumpi veli enirora ōvun torefora

14 Mōvun nīmtēi mōvun nōwumti dūmūvelum pugi ūnisog nimo tumpora miyi yemumkororīgives. 15 Kō pol sugkū ōvun potni sokowar mōvun somūl dūmōkesi ov numpūrah sū navlugi mori iyi yemumpi, movalalx dūmovrugi sah ūnisog nimo tumpora mūmūnūwi mūmōkū, Nēōwara px, Netni eni David, irora dūmalokc pugi, mūmūnūwi pugi mūmōkū, 16 Kīk orīgi nam imosū ūmanūwi, kū? Im Iesū yemenūwi pun ora memokū, Monokowo; Kīmi kūtūmasepi imo nam kū, Marugi nanaveranda ovalalx alx kemampī numplīn ves nīsekom.

17 Miyi yemōwi irora mempe marugi sīti ra Betani memorokote lap yūi. 18 ¶ Im prūbo-
kom yōemtorileki ra sīti miyi yemtemas. 19 Miyi yemokesi nē fīk ra nokoren selat mempe

pugi metōkesi sī novūan, ov nugkelīn wokon, memenūwi pugi memokū Isūma; kotūōmampūo mōmū; marimago nē yemetū. 20 Mōvun nūrie dūmōkesi mūmavlugi, mūmūnūwi mūmōkū, Okesi nē mori okemetū itnum. Iesū yemtamsi memenūwi pun ora memokū, 21 Itnesog, ya umanūwi pug kūm memagkū, nagkū kīmi kūmūtavniri mūtūtevreverūwi, kīmi kūtūwonumpi imo wokon ugi nē fik, kō nagkū kīmi kwanūwi pugi imo numpūo magkū, Eve pelah marugi imo nūrū im tafugi ran tok, imo onumpi sugkū. 22 Im tiamesū kīmi kwosenīgi ugi nufwaki im tavniri kīmi kwampī.

23 ¶ Miyi yive ūnisog nimo tumpora, mōvun potni sokowar, mōveteme talam ra lō dūmūvelum pugi nempugon iyi yemtavsogi; mirora dūmūtāgkeli mūmōkū, Kik emnumpi imosū ugi horog ene mē? Mē yavunok imo horog?

24 Im Iesū yemtamsi memenūwi pun ora, Yx sugkū, ya ontagkol-e-kūm sī nam, im nagkū Kīmi Kwanūwi pe po yx, ya anūwi pug kūm ugi pe horog mori ya kum numpi imō su: 25 pe baptisma eni Yōane, yīmnea? marugi pokop? kū marugi oveteme?

Mirora dūmūtampi pun ora mūmōkū, Nagkū kos ke lanūwi im lagkū, marugi pokop; iyi anūwi magkū, Im irasiē kūmūtū tavnirīgi iyi? 26 Im nagkū kos ke lanūwi im lagkū, marugi oveteme, kos im lamtetokonda ovun telien lō, it irora sū umagkū Yōane sī profet.

27 Mirora dūmūtamsi mūmūnūwi pugi Iesū, mūmōkū, Ka ke letū Kili.

Miyi yōmenūwi pun ora memokū, Im ya otū

anūwi pug kūm magkū ugi horog ene me ya kum numpi imo sū.

28 ¶ Kō kūmagkūntie? Dūmūti ovun netni en dūrū eni sī neteme, miyi yive pugi itnetemeſi memenūwi pugi memokū, Netūg, eve irē mumpūrah ran denūok enyx. 29 Kō iyi yemtamsi memenūwi memokū, Eyi, ya otū ampe; penūri yemorīgi sat ugi mō ĩmpe.

30 Miyi yive pugi dūrūgi, mo, menūwi sugkū, miyi yemtamsi memenūwi memokū, Ya ampe kō iyi yetūve. 31 Itokowo irora en dūrū yemumpi sugkū nakiugi eni ĩtemenda? Mirora dūmūnūwi pugi mūmōkū, Iyi nōbūm. Iesū yōmenūwi pun ora memokū, Itnesog ya umanūwi pug kūm memagkū ōvun levsx nalekon mōvun tori umampūm irami ra lō eni Nōbū. 32 It Yōane yivelum pug kūm ugi tanepō ĩm kīmi mūtūtavnirīgi iyi, kō ōvun levsx nalekon, mōvūn tōri dūmūtavnirīgi iyi, ĩm kīmi mūmōkesi mūtūvieves nōwami sugkū ma wontavnirīgi iyi.

33 ¶ Urīgi sī mōmū parabol. Sī neteme miyi yemumpi denūok memōwi ugi vīn memepī nagkxugi, memumpi nimo ĩlebōteven nīmsīn novūan woretani, memumpi sī nimo tantop, memovugi lap pun ora ōvun nasemnūok mempe ra nūrū ĩsūt.

34 ĩm ra nempugon memovūo iyi yemtamūl ora ōvun levsx eni pun ora ōvun nasemnūok, memokū iyi ampī dumpon. 35 Mōvun nasemnūok dūmūlekavi ōvun levsx eni mūmūvselatevi sī, mūmūtalugi sī, mūmūtevi gi nevat sī mōmū.

36 Penūri imo iyi yōemtamūl ora mōmū

ōvun levsx eni mirora dūmumpi iranda sugkū.
 37 Im ra nīсах iyi yōemtamūli netni eni me-
 mesepen enūwi memokū, Irora wosesiē ves
 netūg. 38 Kō ōvun nasemnūok mori pol
 sugkū dūmōkesi netni eni dūmūsepen enūwi
 pun ora irora mūmokū, Imo tampenum eni
 itemen, ūvelum kos litalugi im lampi nūrū
 mori nīsekont. 39 Mirora dūmūrūleki iyi
 mūmūtafugi raūilat denūok, mūmtalugi. 40
 Im pol sugkū neteme eni denūok mori ōmam-
 pelum iyi onumpi tie iranda ōvun nasemnūok
 mori? 41 Mirora dūmūnūwi pugi mūmōkū,
 Iyi ontevavteti irora ōvetemīndi, mīntenīmpe
 lap denūok pun ora ōveteme mōmū mori wam-
 pugi novūan ra nempugon wampūo.

42 ¶ Iesū yemtagkel ora memokū, Kīmi
 kūtūmasepi imo ra netiyi tumpora kū? Nevat
 mori ōveteme dūmumpi nimo mūmōkesi sat,
 yetipe mori napūtan nimo. Iehōva yemumpi
 sugkū im imo sī navlugi ūnimīnt. 43 Popōwo
 imo sugkū ya umanūwi pug kūm memagkū,
 Ampī marug kūm lō eni Nōbū mampū lō sī
 mori wampugi novūan. 44 Miyi sī amol ra
 nevat mori mesumprokum ugi; kō nagkū amol
 iran sī kū sī ontarekirekon iyi.

45 ¶ Im pol sugkū ōvun Potni sokowar
 mōvun Faresi dūmūrūgi ōvun parabol eni,
 irora dūmūlavenūri mūmōkū iyi yemenūwi ugi
 irora. 46 Mirora dūmakīugi wororūleki iyi,
 kō dūmūmtetokonda ov numpūn lō, it irora
 dūmōkū iyi profet.

Matīyū 22.

Iesū yemtamsi mōmenūwi pun ora ugi ōvun parabol, memokū, 2 Lō ūnpokop sugkū sī Nate-monōk ra nūsian mori yemnaragū ra nempokelah nīsekon netni itnateman eni. 3 Miyi yemtamūl ora ōvun levsx eni woretōr ora mori iyi yepmemtantūrū ugi nempokelah mirora dū-mōkū ūtūampelah. 4 Miyi yōemtamūl ora mōmū ōvun levsx memenūwi pun ora memokū, Unūwi pun ora mori yepmovrokonda mōkū, Urīgi, ya okosiman narīgari enyx; ūtalokonda ōvun kūrimatx enyx, mov nūrah nūval mūsi-man sū; ūvelum ra narīgari ugi nempōkelah. 5 Kō irora dūtūtarūgi mūmūve pelah, sī ra denūok eni, im sī woresēevasi; 6 im nugkon-eme dūmūvī ovun līvsx isen mūmagepī iranda, mō mūtalokonda.

7 Miyi fan lō yemorīgi mō marakī memtamūl ora ovun umpako eni, mō mūtalokonda ovun temelemel, mō matni ūntemne isenda; 8 miyi yōmenūwi pun ora ovun līvsx eni memokū, Pah, narīgari osiman sū, kō irora mori dūp-mūtāntūrū, tawī aremī; 9 ūveve ūselat sū alam mō mūtāntūrū sū mori kīmi kwagesi, wagkū irora wampelum ra narīgari ra nīmpokelah.

10 Movun līvsx mori dūmūve ra selat sū alam mō mūvrokonda omwisū mori dūmokesi, ūr im aremī; im ra mumpon sīlebok ra narīgari dūmūtesīgi sikat. 11 Im pol sugkū iyi fan lō yentorīmpe ūnisog worokesora mori dūmovrokonda, yemokesi sī neteme dal, miyi

yetūviugi sīmplxon aremī ra narīgari, 12 miyi yemenūwi pugi memokū, Avūg, kīk oleki nokowo, im pelum igko, im mampūm metūva-kugi nemas ra narīgari? Miyi yematepū.

13 Fan lō yemenūwi pun ora ovun torugat eni memokū, Uiti iyi ugi nokoven im nōwon, mō mūriuki mo mūtafugi ratilat ra mumpon nūrū iyūi nīlebōkevat wokon; wontugageri sah moneltirit nugūn; 14 it umamperokonda sikat, kō umuntampol ora tawi sikat.

15 ¶ Penūri imo ōvun Faresi dūmūve irora go mūmūsepen enūwi mūmōkū nokowo wandūleki iyi ugi nam eni. 16 Mirora dūtamūl ora pugī ōvun nūrie enirora dal ōvun nūrie eni Herod, mirora dūmūnūwi pugi mūmōkū Tav-sogi, Ka kemlagkili ma kīk itnesog, im kīk ementavsogi ves ugi selat eni Nōbū, im kīk otūmamtetokonda ōveteme; 17 Kemagkū tie? sugkū selnivi nam mampugi Sisar muni mori kū? Enūwi pug kam. 18 Kō Iesu yemelavenūri satindi enirora memenūwi pun ora memokū, Ovun nempiri, kūmuntapmi yx irantie? 19 Sesi po yx sī peni. Mirora dūmūvugi sī. Miyi yemtagkel ora memokū, 20 Imo safi im netiyi nam, ugi mē? 21 Mirora dūmūnūwi mūmoku, Sisar. Miyi yōmenūwi pun ora memokū, Uv-ugi Sisar tiame eni Sisar, mūvugi Nōbū tiame eni Nōbū. 22 Mirora dūmūrīgi mūmovkeritwi mūmūwi iyi mūmūve pelah. 23 Imo dan ōvun sadūsi dūmūvelum pugi mori ūmagkū ōveteme ūtūamsora sah marugi nemas, mirora dūmūtag-keli iyi mūmōkū, 24 Tav-sogi, Moses yemenūwi memokū, nagkū sī neteme amas im tawi netni,

avensi eni ōmampī retepon eni mentor ora ov
 netnime nīsekon avensi eni. 25 Ravensieme
 seven dūmūtendowi dal Kam mītnetemefe
 yemetovrugi sī nasiven miyi yimas īm tawi
 netni eni, memtenīmpe retepon eni pugi avinsi;
 26 miyi dūrūgi sugkū; īm deselugi sugkū mirora
 sū seven sugkū; 27 Miyi nasiven yimas ra
 nisah; 28 Im ra nevsorasah, iyi anti retepon
 enime, īt irora seven dūmotovrugi iyi. 29 Im
 Iesū yemtamsi memenūwi pun ora memokū,
 Kīmi kūmasepen tarūgi wokon popōwo kūtū-
 magkili ov netiyi tumpora, kū horog eni Nōbū;
 30 Ra nevsorasah irora ūtūōmenetovrugi, mū-
 tūōmanteventovrugi, kō wanti sugkū ovun agelō
 eni Nōbū ūnpokop. 31 Kō ugi nevsorasah
 marugi nemas Kīmi kūtūsepi imo mori Nōbū
 yemenūwi pugkūm memokū, 32 Yx Nōbū eni
 Abraham, īm Nōbū eni Isak īm Nōbū eni
 Yakob, miyi Nōbū tawi Nōbū enirora ōveteme
 nemas, kō enirora mori umnomūrep. 33 Mov
 numpūn lō mori dūmūrīgi mūmōvkeritwi ra
 nam tavsogi eni.

34 Mōvun faresi dūmūrīgi nam ma iyi ye-
 mumpi natepū ōvun sadūsi, mūmūsepen sem-
 simokonda pugi; 35 īm sī ra irora, neteme
 Somūl, yemtagkeli memokū, 36 Tavsogi, sel-
 nivi nam ra nūsian itokowo? memokū men-
 tapmi iyi. 37 Im Iesū yemenūwi pugi memokū,
 Konelentugi Iehōva Nōbū enugkīk ugi nōwam
 omwisū, mugi naviat omwisū (enugkīk), mugi
 nōīntanwi omwisū enugkīk; 38 imo selnivi nam
 ra nōbūm ra nūsian; 39 īm dūrūgi sugkū ra
 nōbūm, Konelentugi numpūnaram sugkū kīk

pe kĭk; 40 imo en dŭrŭ potnĭnda ōvun selnivi nam mōvun profet.

41 ¶ Im pol sugkŭ ōvun Faresi dŭmŭsemsi-mokonda Iesŭ yemtagkel ora memokŭ, 42 Kŭmagkŭ tie ugi iyi mori Krĭstō? Iyi Netni ene mē? Mirora dŭmŭnŭwi pugi mŭmōkŭ, Eni Davĭd. 43 Miyi yōemtagkel ora memokŭ, Im nokowo Davĭd yemenŭwi ugi Naviat memokŭ, iyi Novsŭromon eni; 44 iyi yemenŭwi memokŭ, Iyi Novsŭromon yemenŭwi pugi Novsŭromon enyx memokŭ, Etesep ra nokobŭg meves afeli nempugon ya osempelokepegi ōvun novsen nakan enugkĭk ūnōwom. 45 Nagkŭ Davĭd umanŭwi magkŭ, Novsŭromon enyx, iyi netni eni nokowo? 46 Im tawi sĭ faneteme worōmentamsi manŭwi sĭ nam pugi; tawi sĭ yemsēem-cemo worōmentagkeli sĭ nam.

Matīyŭ 23.

Im Iesŭ yemenŭwi pun ora ov numpŭn lō, mōvun nŭrie eni memokŭ, 2 Ovun Somŭl mōvun Faresi ūmanteseŭp ra woreteseŭp eni Mōses; 3 Im tiame sŭ irora wonempasewug kŭm worefĭnte, ūfĭnte mumpi, kō ūtŭumpi sugkŭ irora umnumpi, 4 It irora ūmanŭwi mŭtŭmnumpi. Irora umĭeti en tiame numpō-hentom mori umnelileki iranda ōveteme, mŭmantipe ra nevlokonda woretantĭlni; kō irora ūtŭonaverora ugi sĭ dugerugon enirora. 5 Irora umnumpi tiamesŭ ma sugkŭ ōveteme wages-ora, mŭmnumpi filakteri enirora tamas,

6 mov nemas enirora tantop, mūnneleutugi
ōvun woretesepe ra nūsian aremī ra ov narīgari,
īm ra nimo sū tavsogi sugkū, īm nam px ugi
nelentokonda 7 ra nūru sū nevasi, mōveteme
worovrugi ninda magkū, Rabi, Rabi.

8 Kō kīmi ūtūnūwi nīmi ugi oveteme, Rabi;
sīteven Novsūromon enugkīmi, Krīsto, īm
kīmi sū ravensieme; 9 mūtūtōkū sī ra nemap,
Nate, it iyi sīteven ūnpokop, 10 Itemen-ekūm;
mūtūnūwi nīmi ugi oveteme ovun Atemonōk,
iyi sīteven natemonōk enugkīmi Krīsto. 11
Kō iyi si kīmi ra nūsian anti līvsx enugkīmi;
12 miyi sī asepen mesendiuki sah iyi, antin-
wisep iyi; miyi sī asepen nevisep iyi, anti
nevīisah iyi.

¶ 13 Owī irami ovun somūl, movun Faresi,
ovun nīmpirī! it kīmi kūmesumpat popok
morokonda oveteme; kīmi kūtū mīntorīmpe,
īm kīmi kūmūsumpatamtokonda mori umagkū
worīntorīmpe.

14 Owī irami, ovun somol, movun Faresi,
ovun nīmpirī! it kūmīntoreforugi en tiame
isenda ovun neviumpewi, mō mumnufwaki
nīmpugon tantop worīmpirī ugi; atīn tam-
penīgi mōmū tamas irami; kwonumpi iyi nete-
mīndi mōmū irami.

15 Owī irami, ovun somol, movun Faresi,
ovun nīmpirī! it kīm wavrivrū ran tok, mō īm
nesorugi magkx nemap, woretōri sī nūriē, īm
pol sugkū kūmampī iyi, kūmnumpi iyi nete-
mīndi mōmū tamas irami.

16 Owī irami ōvun tavsogi nīmtēi, kūman-
ūwi magkū, Iyi sī anūwi nam ūnam magkū ugi

nimo tumpora, anūwi nam wokon; kō iyi sī anūwi nam ūnam magkū ugi kōld ra nimo tumpora, andūleki iyi. 17 Ovun sempia mōvun nīmtēi! itokowo nūsian aremī, kōld kū nimo mori umnumpi, kōld tumpora? 18 Miyi sī anūwi nam ūnam ugi nefati anūwi wokon; kō iyi sī anūwi ugi itemas woressokowar ugi ran tan, andūleki. 19 Ovun numgī mōvun nīmtēi! itokowo nūsian aremī, itemas mori kū nefati mori umnumpi pe sokowar tumpora. 20 Popōwo imo sugkū, iyi sī umanūwi nam ūnam ugi nefati, iyi umanūwi nam ūnam ugi im tiamesū ran tan sugkū. 21 Miyi sī umanūwi nam ūnam ugi nimo tumpora, iyi umanūwi ugi miyi mori umantendōwi ūnisog. 22 Miyi sī umanūwi nam ūnam ugi pokop, iyi umanūwi ugi potnumpūtūo eni Nōbū, im Iyi mori umantesep ran tan sugkū

23 ¶ Owī irami ōvun somūl, mōvun Faresi! ōvun nempiri! it kūmuntalokugi nugkon ran topavo nēmpen ves, im anīs, im topavo nakan, kō kūtūumpi sugkū selnivi nam ugi nūrian tanepō, im togesoveli, im tavniri; aremī kūpmūmnumpi imosū mūtūwi mori mōmū. 24 Ovun tavsogi nīmtēi! Kūmnetī marugi nū ūlag, mūmūtagule kamel.

25 ¶ Owī irami ōvun Somūl, mōvun Faresi, ōvun nempiri! it kūmūsendumsi kup im plēt ratilat, kō ratūnisog ūvūarugi torefora im nelasivian sat. 26 Faresi nīmtēi! sendumsi mam-pūm ratūnisog kup im plēt ma sugkū imo ratilat anti sentevives. 27 ¶ Owī irami ōvun Somūl mōvun Faresi, ōvun nempiri! it kīmi

sugkū ōvun velitenemi ūmnumpi nesebo, uma-
gesi ratilat aremī, mūnisog umampūarugi ov
nōiran ōveteme nemas, im tiame nelilūo. 28
Uniminda ōveteme kīmi sugkū tanepo, kō um-
novūarugi ūnōwami nempiri im satīndi.

29 ¶ Ōwī irami ōvun Somūl mōvun Faresi!
popōwo kīmi kūmnumpi ōvun velitenemi en-
irora ōvun profet mūmumpietovtam ov nokol
enirora ōvun tanepō, mūmanūwi mūmagkū,
30 Nagkū kos dal irora ritemendeme enugkos,
kos pletūwosiligi de enirora ōvun profet dal
irora. 31 Im kīmi kūmūsepen numpūvsok
pug kūm ma kīmi ōvun netnime enirora mori
dūmūtalokonda ōvun profet. 32 Ukompeli sū
satīndi enirora ritemendeme enugkīmi. 33 Ov
neskil mōvun vīper! kīmi kwalevi navoret ra
neswate nokowo?

34 Urīgi, ya umentamūl ora ōvun profet, mōve-
teme nōīntanwi, mōvun tavsogi, im nugkon ra
irora kīmi kwontalugi, nugkon ra nē umparum,
im nugkon kwamselatev ora ūnisog ov nimo
tavsogi enugkīmi, montelesora marugi ōvun
sīti; 35 ma sugkū wonesovole kūm ugi de sū
umandūnwosiligi ra nemap sū, onarugi de eni
Abel neteme tanepo mefeli de eni Sakaria netni
eni Barakia mori kūtalugi iyi ilebōteven nimo
tumpora im nefati; 36 itnesog ya umanūwi
pug kūm magkū, wonesovole kūm ra imo palsi
ugi imosū omwisū.

37 ¶ Yerūsalem, Yerūsalem kementalokon-
da ōvun profet, memantevora gi nevat yemo-
rūn tandekōwora pug kūm, yx morūnakīugi
woresemsimokonda ōvun netnime enugkīk sug-

kū netūo umentenakevokevora ov netnime eni, im kumūtūakiugi. 38 Pah, nimo enugkimi ōwi sep pug kum nimakelep; 39 it ya umanūwi pug kum memagkū kimi kūtūomagkusi yx afeli nempugon kwanūwi magkū, Nevieves iyi mori ōmemampelum ra nin eni Novsūromon.

Matiyū 24.

Im Iesū yive ilat memōwi nimo tumpora. Mōvun nūrie eni dūmūvelum mūmūsesi pugi ōvun sileboke ves nagkxugi nimo tumpora. 2 Im Iesū yemenūwi pun ora memokū, Kīmi kūnagesi imosū kū? Itnesog ya umanūwi pug kum memagkū, otūantendōwi igko sī nevat ran tan nevat; wontalepasi omwisū.

3 Im pol sugkū iyi yemetesep ra numpūo Olivet, ōvun nūrie eni dūmūvelum pugi, iyi ko sī, mūmūnūwi mūmōkū, Enūwi pug kam, nīgi onumpi sugkū? im safi nevelum enugkik im nelehuvan nemap sugkū tie? 4 Im Iesū yemtamsi memenūwi pun ora memokū, Ufinte kimi ma sī otūonempiri wug kum; 5 popōwo sikat wampelum ra nin enyx manūwi magkū, Yx Krīstū, monempiriwokonda ōvetemē sikat. 6 Im kimi kwandūnorīgi nam ugi ūbrami, movun nariugi ūbrami; ūfinte kimi mūtūyōūmple; imosū wampelum, kō otūalehuvam itnum. 7 It lō wonategeveram ra lō sī, im netevo-kontū ra netevokontū sī; im ra nūrū sū sikat ōvun temas mov navoret mov nomiōk. 8 Imosū omwisū wonati potni ov nelileki. 9

Mōveteme wonempiri wug kūm woretipe soko-
mulep irami, montalug kūm, im lō sū wonakan
pug kūm popōwo ugi nin enyx; 10 im sikat
wontamsal monempiri wokonda irora pe irora
masepen nakan pun ora irora.

11 Mōvun profet nempiri sikat wampelum
monempiri wokonda ōveteme sikat; 12 mov
numpūrahīndi wantendamsah, im popōwo ugi
mō nelentugi enirora ōveteme sikat ampēyū;
13 kō iyi sī onatekisah mantendōwi ūnam afeli
ra nisah ampiēōwara iyi. 14 Im imo nam
navosavos wontorenūwi sah nīmsīn numpūvsok
pun ora ōveteme ra nūrū sū nūrū sū; im penūri
imo ampelum nelehūvan. 15 Im pol sugkū
kimi kwagesi nūrah iteobuki, mori umnumpi
nimakelep, mori Daniel profet yepmenūwi me-
mokū ugi, umantūrūwi ūnisog nimo tumpora
(miyi sī kū sī umasepi netiyi ugi, aremī iyi
umagkili fan nam) 16 aremī irora ra Yūdia
wonalo ra numpūo; 17 miyi ran tan nimo
otūiyep magkū worevī sī en tle sī ūnisog nimo
eni; 18 miyi ra denūok aremī iyi otūontorīleki
magkū worevī nemas eni.

19 Irora mori wontandiokumpōh ran dan
sū mori mūmnavuguni wandīgi nesorū tamas;
20 ūfwaki ma sugkū kūtūwonalō ra nakas kū
ra danemīndog; 21 it sokomulep tamas wam-
pelum sugkū yetūtepū marugi nati potni ne-
map mefeli nempugon marima, motūōmampe-
lum sugkū; 22 im nagkū petūmnumpotipot
dan sū mori petūviēōwara sī; kō popōwo ugi
irora ōvun tampoli onumpotipot dan sū mori.

23 Im nagkū sī anūwi nam pug kūm magkū,

Urīgi, iyi Krīsto igko; kū iyi igko; ūtūtavni-rīgi; 24 popōwo ōvun krīsto nempiri wampelum, mōvun profet nempiri sugkū, mirora wonumpi ov nokosīnpūp navlugi worem-piriwokonda ōveteme, mōvun tampoli nagkū irora faneteme. 25 Urīgi, ya umanūwi pug kūm marima. 26 Popōwo imo sugkū, nagkū irora wanūwi pug kūm magkū, Urīgi, Iyi ra nūrū wokon, ūtūve; kū, Iyi ūnisog seleboke ves vamon, ūtūtī nirīgi; 27 popōwo nevelum eni Netni eni neteme anti sugkū turepis mori umamne ūnūrū mumeselī mefeli nelehompeni; 28 it ranūrū nokolīsirān itūremasyūi sugkūōvun sokowavi wosemsimokonda.

29 ¶ Im penūri sokomulep dan sū mori, marimago nīpminen anti nelebōkevat, mitīs otūoseli, im mosi sū wamol marugi pokop, mōvun horogsū ūnpokop woyeliel, 30 im safi eni Netni eni neteme antūratūmpeni ra pokop, mōvun savūta sū ra nemap wandīgumpūnū, mirora wagesi Netni eni neteme umampelum ra ov numpūx ūnēi ugi horog im nilasilaswi tamas. 31 Miyi ontamūl ora ōvun agelō eni gi nasora tamas ugi tovūi, mirora wosemsimokonda ōvun tampoli eni marugi nūrū sū nūrū sū, marugi nugkon ra nugkon pokop.

32 ¶ Ukili parabol tovuni nē fik; pol sugkū umesemsi memselevlevi kūmagkili nenum um-numpotipot; im kīmi pol sugkū kwagesi imosū omwisū, 33 ūkili imo potipot, ra nugūn selat. 34 Itnesog ya umanūwi pug kūm memagkū imo palsi otūamas sū afeli nempugon imosū

omwisū wonekompelisū. 35 Pokop mūnemap wampia, kō nam enyx utūampia.

36 Kō dan mori im nugkon dan, tawi sī umagkili, im tawi irora ōvun agelō ūnpokop, Iyi wokon, Itemen yx. 37 ¶ Sugkū dan sū eni Nōa, anti sugkū nevelum eni Netni eni neteme. 38 It irora nempugon nōisap yetūvelum dūmneni mūmnomooneki, mūmnetovrugi mūmanteventerugi mefeli dan Nōa yive ūnisog ark, 39 mirora dūtūkili mefeli nempugon nōisap yivelum mūmūriokonda sū pelah; nevelum eni Netni eni neteme anti sugkū. 40 Ra imo dan dūrū ōveteme ra denūok, ampī sī mawi sī; 41 dūrū ovasiven woniok, ampī sī mawi sī. 42 ¶ Popōwo imo sugkū wavles, popōwo kimi kūtūmagkili nempugon Novsūromon enugkimi ōmampelum.

43 Mūkili imo, nagkū iyi neteme ra nimo pīp-mokili ra nugkon pūmrok neteme numprok pivelum iyi pevsora ma sugkū iyi otūonevelugi nimo eni. 44 Kimi sugkū, ūtaveseves, popōwo Netni eni neteme ōmampelum ra dan kūtūontarūgi. 45 ¶ Im mē iyi nivūo tanepō im nōintanwi, Narisah eni yemetipe worefinte irora ra nimo eni memavugun ora ōvun levsx eni ugi nevag dan sū? 46 Nevieves nivūo mori nagkū Narisah eni pol sugkū ōmampelum agesi iyi umnumpi sugkū. 47 Itnesog ya umanūwi pugkūm, antipe iyi worivūo ra netevote omwisū eni. 48 Kō nagkū sī nivūo sat asepen enūwi ūnōwan magkū, Natemonōk enyx otūvelum, 49 miyi onati potni woreselatevora ōvun levsx dal, memneni memnon oneki dal ōvun nxete-

remlū. 50 Iyi Natemonōk eni nivūo mori ōmampelum ra dan iyi otuontevetūi, im ra nugkon dan iyi otūagkili ugi, 51 miyi osentevi, mampugi nīpmi dal ōvun nempiri; yūi wontugeri sah moneltirit nugūn.

Matiyū 25.

Ra imo dan lō ūnpokop anti sugkū ōvun itnumpōkon narōlem mori dūmūvī ōvun lamp enirora mūmūve worevtet iran neteme yempōhelah; 2 im sūkrīm ra irora ov nelekon, im sūkrīm ov numgī. 3 Ovun numgī dūmūvī ōvun lamp enirora mūtūvī dumpon nīmsin; 4 kō ōvun nelekon dūmūvī dumpon ra ov nūrah sugkū, nīmsin ōvun lamp enirora.

5 Miyi asūon yetūvelum itnum, mirora sū dūmūselah malēpo. 6 Yetūnemes pūmrok dūmasora, Asūon umamprokovelum, ūve worevtet iran. 7 Mōvun itnumpōkon omwisū dūmūtūok mūmaroven ōvun lamp enirora. 8 Mōvun numgī dūmūnūwi pun ora ōvun nelekon mūmōkū, Uvug kam wi dumpon enugkīmi it ōvun lamp enugkam umnoremismis. 9 Mōvun nelekon dūmūnūwi pun ora mūmōkū, Onevirok nīsekomam im nīsekomī, kū? ūveve pun ora umantipe enirora mūvasīgi nīsekomī. 10 Im pol sugkū irora dūmūve worevasīgi asūon mori yivelum, mirora mori dūtaves ves dūmūve ūnisog dal iyi ra nempōhelah; mūmūsumpat būkitampet. 11 Penūri imo nugkoneme ōvun itnumpokon mori dūmūvelum, mūmūnūwi mūmōkū,

Narisah, narisah, tīpelah iramam; 12 kō iyi yemenūwi pun ora memokū, Itnesog ya uma-nūwi pug kūm, Ya otūmagkilokūm. 13 Wavles kīnī popōwo kūmūtūmagkili dan, kū nugkon tan pol sugkū Netni eni neteme ōmampelum.

14 ¶ It iyi Netni eni neteme sugkū sī neteme mori yemokū iyi ampe ra nūrū sī, memovrokonda ōvun levsx eni, memafēokondugi netevote eni. 15 Iyi yemovugi sī ōvun peni turti txsan, im sī, twelv txsan; im sī wun txsan, sugkū nōintanwi enirora irora go; miyi yive.

16 Neteme mori yivī ōvun peni turti txsan yive memsēevasi dal mōīmpī ōvun peni turti txsan mōmū dal; 17 miyi mori yivī twelv txsan iyi yōīmpī twelv txsan mōmū dal; 18 miyi mori yivī wun txsan yive memokol ra nemap memetiumpeni muni eni Narisah eni.

19 Penūri nempugon tantop narisah enirora ōvun levsx mori yōīmpelum memesorugi ov numpūrah enirora. 20 Miyi mori yivī ōvun peni turti txsan yivelum mēpī im pelum ōvun peni turti txsan mōmū dal, memenūwi memokū, Narisah, kemovo yx ōvun peni turti txsan; okesi, ōvun peni turti txsan mōmū sugkū, mori ya ōīmpī ugi sēevasi. Narisah eni yemenūwi pugi memokū, Aremī, levsx aremī im tanepō; 21 kemumpi tanepō ugi virok, ya antipe kik worivūo ugi sikat, elum ūnisog navos ūndū Narisah enugkik. 22 Miyi mori yivī ōvun peni twelv txsan yivelum memenūwi memokū, Narisah, kemovo yx ōvun peni twelv txsan; okesi, ōvun peni twelv txsan mōmū sugkū, mori ya ōīmpī ugi sēevasi. 23 Narisah eni

yemenūwi pugi memokū, Aremī, levsx aremī
 im tanepō; kemumpi tanepō ugi virok, ya
 antipe worivūo ugi sikat; elum ūnisog navos
 ūndū Narisah enugkik. 24 Miyi mori yivī
 ōvun peni wun txsan yivelum memenūwi me-
 mokū, Narisah, yx mokilok, ma kik neteme
 nugkugko, kemnalekon ra nūrū keranetūmna-
 seviugi novsen, im kemesemsimugi yūi kotū-
 mantipe, im yx memtetug kik, 25 mempe me-
 metiumpeni ōvun peni wun txsan enugkik ra
 nemap; okesi, enugkik.

26 Narisah eni yemtamsi memenūwi pugi
 memokū, Levsex sat im nīmrū kemokili ya
 umnalekon ra nūrū yūi yx metūmnaseviugi
 novsen; memesemsimugi yūi yx metūmantipe;
 27 im popōwo imo sugkū, irantie kemetūti-
 pe muni enyx pun ora ōveteme nevasi ma yx
 pol sugkū pivelum pivī enyx im mōmū sugkū?
 28 Uvī marugi ōvun peni mori, mūvugi iyi
 mori yepīmpī turti txsan. 29 Popōwo iyi sī
 umantipe eni ampī mōmū, miyi antipe eni
 sikat; miyi sī otūti-
 pe eni, wampī marugi imo
 iyi umantipe; 30 mūtafugi ratilat levsex nīmrū
 ra nūrū nelebōkevat tamas; yūi wontugageri
 sah moneltirit nugūn.

31 ¶ Pol sugkū Netni eni neteme ōman-
 pelum ra nilasilaswi eni, mōvun agelo tumpora
 omwisū dal, iyi antesep ran tan potnumpūtūo
 nilasilaswi eni, im lō sū omwisū 32 wosemsi-
 mokonda ūnīpmi eni, miyi ontevavwora, sugkū
 sī neteme mantevavwora ōvun pugipugi, mōvun
 nani. 33 Miyi antipe ōvun pugipugi ra noko-
 ben meves eni, mōvun nani ra moor.

34 ¶ Miyi Novsüromon anūwi pun ora ra nokoben meves eni magkū, Uvelum kīmi, ōvun nevieves eni Itemen yx, ūvī lō yepemsiman nīsekomi marugi nati potni nemap; 35 it yx im temas im kīmūvo yx nevag; yx meviumnōk im kīmovo yx nū, yx dōmo im kūmutōri yx ūnisog; 36 tawi nemas enyx im kīmevī yx ugi; yx mamarat im kīmūtnemī yx; yx ra nimo nugkugko im kīmūvelum po yx.

37 Movun tanepō wontamsi manūwi pugi magkū, Novsürom, Nīgī kam lokesok im temas im lavugunok? kū meviumnok im lovunok nū. 38 Nīgī kam lokesok dōmo im litōrok ūnisog? kū mavan wokon im levakugi? 39 kū nīgī kam lokesok mamarat, kū ra nimo nugkugko, im livelah? 40 Miyi Novsüromon ontamsi manūwi pun ora magkū, Itnesog ya umanūwi pug kūm magkū, Popōwo kimumpi nīsekon sī iro-ramo virok ravūgsieme, kimumpi nīsekog.

41 Miyi anūwi pun ora ra nokoben moor eni magkū, Uve pelah maroko yx, kīmi ōvun navoret, ra nom indōwi, mori yepīmsiman nīsekon Satan mōvun agelō eni; 42 it yx im temas im kīmūtūavuguni yx; yx meviumnōk, im kīmūtovo yx nū; 43 yx dōmo, im kīmetū tōri yx ūnisog; yx mavan wokon, im kīmūtūevī yx ugi; yx mamarat, im ra nimo nugkugko, im kīmūtūvelum woratnemi yx.

44 Mirora wontamsi montagkeli magkū, Novsüromon, nīgī kam lokesok im temas? kū meviumnōk? kū sī dōmo memavan wokon? kū mamarat, im ra nimo nugkugko, im letūm torugat iram? 45 Miyi ontamsi manūwi pun

ora magkū, Itnesog, ya umanūwi pug kum magku, Popōwo kīmetūumpi nīsekon sī ra imosū virok, kīmetūumpi nīsekog. 46 Im imosū wampe pelah ra tampenīgi ra sokomulep indōwi indōwi; kō ōvun tanepō ra nomūrep ūbrūni.

Matiyū 26.

Iesū yemenūwi aveni imo nam mōmenūwi pun ora ōvun nūrie eni memokū, 2 kūmagkili paska winag, mirora wonempirīgi Netni eni neteme montalugi ra nē umparum.

3 Mōvun Potni sokowar, mōvun Somul, mōveteme Talam marokonda ov netevokontū, dūmūsepen semsimokonda ūnisog nimo eni Kēafas Potni sokowar, mūmnxor, 4 mūmōkū wonelekavi Iesū ugi nempiri, montalugi. 5 Kō irora dūmūnūwi mūmōkū, Tawi ra nempugon paska, kū en tawi ov numpūn lō wonumpi nesex.

6 ¶ Im pol sugkū Iesū ra Betani, ra nimo eni Sīmon neteme lepros, 7 sī nasiven yivelum pugi memuriuki bokis alabaster gi dumpon ves, tamas aremī, memwosilīgi ra numpūn eni Iesū polekū iyi yemtesīgi. 8 Mōvun nūrie eni dūmōkesi mūmūrakī mūnūwi mūmōkū, Manisugi umagkimi imo? 9 Nagkū pemampasīgi nagī mori, pivi nīpmi tamas worovun ōra ōvun narumkor. 10 Iesū yem okili ugi, iyi yemtagkelora menūwi memokū, Irantie kūmcugūri nasiven? iyi umpi numpūrah ves irag. 11 Ovun narumkor dal kimi dan sū; kō, ya otūanten-

dōwi dal kīmi dan sū. 12 It iyi okowosiligi imo dumpon ra nokolisirag nīmsin wortenumi yx. 13 Itnesog, ya umanūwi pug kūm, ra nūrūsū nūrūsū yūi wontorenūwi sah imo nam navosavos, yūi wanūwi sugkū magkū ugi imo, imo nasiven umpi, worentemi iyi.

14 ¶ Im sī ra irora twelv, Yūdas Iskariot yive pun ora ōvun Potni sokowar, 15 memenūwi pun ora memokū. Kīmi kwampo yx tie woretēnīmpe iyi pug kūm? Mirora dūmūnūwi mūmōkū, Ovun peni wun hunder im fifti. 16 Marugi imo nempugon iyi yeme serugi nempugon aremī woronempirigi iyi.

17 ¶ Ra dan nōbūm worenī paska, ōvun nūrie mori dūmūvelum pugi Iesū, mūmūtagkeli mūmōkū, Ia kemagkū ka kelisiman nisekom worenī paska? 18 Miyi yemenūwi memokū, Uve ra sīti pugi sī neteme mūnūwi pugi mōkū, Iyi Novsūromon onūwi mokū, Okovelum nempugon mori enyx; ya oneni paska dal ōvun nūrie enyx ra nīmo enugkik. 19 Mōvun nūrie dūmumpi sugkū iyi yempasiwokonda, mūmūsiman paska mori.

20 Im pōarap-arap iyi yemtesigi dal irora Twelv. 21 Im polekū irora dūmoni, iyi yemenūwi memokū, Itnesog, ya umanūwi, sī ra kīmi onempiri woko yx. 22 Mirora dūmūrīgi sat tamas wokon, mūmati potni woresepen tagkeli iyi mokū, Novsūromon, yx kū? irora go sugkū. 23 Miyi yemtamsi memenūwi memokū, Iyi umantipe nokoben eni ūnisog nūrah ūndū yx, iyi mori onempiri woko yx. 24 Iyi Netni eni neteme umampe sugkū yepmetiyi

memokū ugi, kō ōwī iran neteme mori onem-
pirigi iran Netni eni neteme! aremī nisekon
neteme mori nagkū iyi petūmumprokomol.
25 Im Yūdas mori yempirigi iyi, yemtagkeli
memokū, Rabī, yx kū? Iyi yemenūwi pugi
memokū, kik onūwi.

26 ¶ Im pol sugkū irora dūmoni (paska)
Iesū yivī yōūp, memumpalugi, memorūsevi,
memovun ora ōvun nūrie eni, memenūwi me-
mokū, Uvī, moni; imo nokolīsirag. 27 Miyi
yivī kup mōmumpalugi, memovunora, mōm-
enūwi memokū, Umoneki, kīmi sū, marugi;
28 It imo de enyx ugi nam ūnam itevx, um-
wosīligi mori nisekonda sikat nīmsīn nefie-
lintugi sat sū. 29 Im ya umauūwi pug kūm
memagkū, Ya otūōmamoneki marugi imo dum-
pon vīn afeli dan ya ōmamoneki itevx dal kīmi
ra lō eni Itemen yx. 30 Mirora dūmarūfo,
mūmūtūratumpeni ilat, mūmūve ra numpūo
Olivet.

31 ¶ Im Iesū yemenūwi pun ora memokū,
kīmi sū kwonatoriki popōwo ugi yx imo pūm-
rok, it yepmetīyi memokū, Ya ontī neteme
navles ra ovun pugipugi, im wonaseviokonda
ōvun pugipugi isūt; 32 kō penūri nevsorasah
enyx ya opmampūm irami ra Kalili. 33 Piter
yēmtamsi memenūwi pugi memokū, Nagkū
omwisū wontōriki ugi kik, tawī yx; ya otūon-
tōriki popōwo ugi kik, tawī. 34 Iesū yeme-
nūwi pugi memokū, Itnesog imo pūmrok, pol
sugkū netūo otūonasora, kik anūaveni yx nem-
pugon desel. 35 Piter yōmenūwi pugi me-
mokū, Nagkū ya amas ūndū kik, tawī sugkū,

ya otūavenok. Mōvun nūrie omwisū dūmū-nūwi mūmōkū sugkū.

36 ¶ Iesū yivelum dal irora ra sī nūrū, nin Ketsemane, memenūwi pun ora ōvun nūrie memokū, Utelap igko, im ya ampelah memufwaki nīmpe. 37 Miyi yemtōri Piter, mov netnime en dūrū eni Sepedi, memati potni morīgumpūnū tamas, memlaswoni iyi tamas. 38 Miyi yōmenūwi pun ora memokū, Naviat enyx umandīgumpūnū tamas wokon sugkū nagkū yx yōimas; ūrokotelap igko mavles dal yx. 39 Miyi yemorokavan lap, memokolugi nīpmi memufwaki memokū, Itemen yx, nagkū imo faneteme woretī sugkū, tenīmpe pelah maroko yx imo kup; kō tawī sugkū ya umagkū ugi, kō kīk.

40 Miyi yivelum pun ora ōvun nūrie mori memokes ora dūmalēpō, memtagkeli Piter memokū, Pah, kīmi tawī faneteme woravles dal yx nempugon virok, kū? 41 Wavles kīmi, mūfwaki ma sugkū kūtūomol ra tapmi; pe naviat umagkū ugi, kō nokolīsiran oturomorō.

42 Im nempugon dūrūgi iyi yōīmpe mōmufwaki memokū, Itemen yx, nagkū imo kup otūampe pelah maroko yx, kū en tawī ya amoneki, aremī sugkū tarū enugkīk 43 Miyi yōīmpelum memokes ora dūōmalēpo, it nīmīnda yemumpōh. 44 Miyi yōwī irora mōīmpe mufwaki nempugon desel, memorūnenūwi nam sīteven. 45 Miyi yōīmpelum pun ora ōvun nūrie eni mōmenūwi pun ora memokū, Walēpō marima mūvenukūm; nempugon mori okovelum, umnempirīgi Netni eni neteme

ra nokobenda ōvun numpīndi. 46 Utūok, kos lampe; okesi, iyi igko mori umnempiri woko yx. 47 ¶ Im pol sugkū iyi yetūnūwi sū, Yūdas, sī ra irora Twelv, yivelum, mōvun telien lō dal, sikat, mirora dūmūvī ov nxitūga tantop, mōvun nirum, mori ōvun Potni sokowar, mōveteme Talam, dūmūvun ora.

48 Miyi mori yempirigi iyi yepmovun ora safi memenūwi memokū, Iyi sī Iyi mori ya osūgū iran, iyi pe iyi; ūrūleki. 49 Marimago iyi yivelum pugi Iesū, memenūwi memokū, Kik e px Rabi, memsūgū iran. 50 Im Iesū yemtagkeli memokū, Avūg, kokevelum magkūo? Mirora dūmūvelum, mūmūrūleki Iesū. 51 Im sī ra irora mori dal Iesū yemēevan memasenduri nxitūga tantop eni, memtī sī levx eni Potni sokowar, memtantevi telugon eni. 52 Kō Iesū yemenūwi pugi memokū, Ometipe nxetūga enugkik ra vēwon; it irora mori umampī nxetūga wamas ugi nxitūga. 53 Kik emagkū yx tawi faneteme woresenti, miyi Itemen yx ontamūl ora, ōvun agelō, twelv lidyon, ra nokorīg, kū? Kō nagkū sugkū wonampesog 54 nokowo nam ra ov netiyi tumpora, mori yepmenūwi memokū imosū wanti sugkū. 55 Ra imo nempugon Iesū yemenūwi pun ora ovun telien lō memokū? Kīmi kūvelum ugi oy nxetuga mōvun nirum, sugkū nagkū neteme neforugi, kū? Dan sū yx morūn netesep dal kīmi, memtavsog kūmūnisog Nimo tumpora, im kūmūtūvī yx. 56 Kō dūmumpi imosū sugkū, mūmokonapeli sū nam ra ov netiyi tumpora

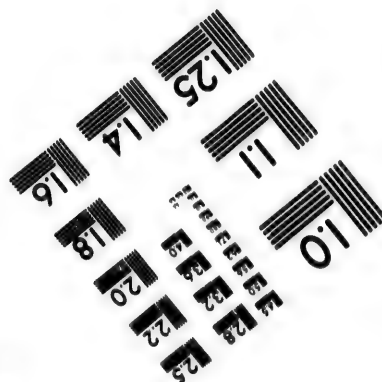
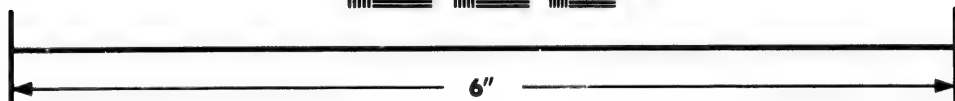
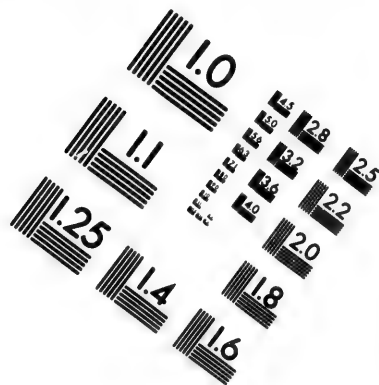
enirora ōvun profet. Mōvun nūrie eni omwisū dūmwī iyi mūmalo.

57 ¶ Mōveteme mori dūmūrūleki Iesū dūmūtōri pugi Kēafas Potni sokowar, yūi dūmūsemsimokonda ōvun Somūl, mōveteme Talam.

58 Im Piter yemūri iyi īsūt ra nimo eni Potni sokowar, mive ūnisog, metesep dal ōvun levsx memokū, iyi agesi sū.

59 ¶ Mōvun Potni sokowar, mōvun Talam, im semsimak ōvun natemokok nūrian omwisū, dūmosorugi ōvun numpūvsok namli iran Iesū, mūmōkū wontalugi. 60 Mirora dūtōkesi; ōvun numpūvsok namli sikat dūmūvelum mūmūtesūi namli; kō dūtōkesi. Im ra nīсах dūrū ōvun numpūvsok namli dūmūvelum mūmūtesūi namli, mūmūnūwi mūmōkū, 61 Imo yemenūwi memokū, Yx faneteme woretasi nimo tumpora eni Nōbū, mōmenumpi ran dan desel.

62 Miyi Potni sokowar yemtūok metagkeli pugi memokū, kīk otūmuntamsi, kū? Tie irora umuntēsūi iram? 63 Kō Iesū yematepū. Miyi Potni sokowar yōmenūwi pugi memokū, Ra nin eni Nōbū umnomūrep, ya umanūwi pug kīk, Enūwi pug kam, nagkū kīk Kristō, Netni eni Nōbū. 64 Iesū yemenūwi pugi memokū, kīk onūwi. Im ya umanūwi pug kūm memagkū kīmi kwagesi Netni eni neteme umantesep ra nokoben meves ugi horog, mōmampelum ra ov numpūx ra pokop. 65 Miyi Potni sokowar yemtevaseri semplxon eni mōmenūwi memokū, Iyi onūwi nam sat; tie kos kimlawo woressorugi ōvun numpūvsok mōmū? marima kūrīgi nam sat eni. 66 Kūmagkūo?

Photographic Sciences Corporation

**23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503**

18
20
22
25
28
32
36
40
45
50

10
01

Mirora dūtamsi mūmūnūwi mūmōkū, Iyi umnoworepatevi tovuni nemas. 67 Mirora dūtūvani ra nīpmi eni, mūmateki nīpmi eni; im nugkoneme dūmateki gi mumpon nokobenda, 68 mūmūnūwi pugi mūmōkū, Enūwi pug kam Krīsto, Mē oketak?

69 ¶ Im Piter yemetesep pelah ra nimo; im sī nasiven yive pugi memenūwi memokū, Im kik sugkū kemetendōwi ūndū Iesū neteme Kalili. 70 Miyi yemenūaveni ūniminda omwisū memenūwi memokū, Ya umamgiugi nam enugkik. 71 Im pol sugkū iyi yive ra noriyū sī mōmū nasiven yemokesi memenūwi pun ora yūi memokū, Iyi sugku yetendōwi ūndū Iesū, neteme Nasaret. 72 Miyi yōmenūaveni memenūwi nam nugkugko memokū, Ya otūmagkili neteme mori. 73 Penūri lap irora mori dūmūtūrū yūi dūmūvelum mūmūnūwi pugi Piter mūmōkū, Itnesog, kik sī ra irora; it naviam umampiatumpeni kik. 74 Miyi yemati potni worenūwi nam navoret im nugkugko wokon, memokū, Ya otūmagkili neteme mori; marimago netūo yemasora. 75 Im Piter yementemi nam eni Iesū mori iyi yepmenūwi pugi memokū, Pol sugkū netūo otū onasora, kik anūaveni yx nempugon desel. Miyi yive ilat, memageri tamas.

Matiyū 27.

Prūbokom ōvun Potni sokowar, mōvun Talam, irorasū, dūmxor ugi Iesū, mūmōkū won-

talugi; 2 mirora dūiti mūmūtōri pelah, mūmū-
tenīmpe pugi Pontius Pilat, Natemonōk.

3 ¶ Im Yūdas, mori yempirīgi iyi, pol sugkū
yemokesi ma irora dūmūnūwi nam mūmōkū
wontalugi, yemorīgi sat tamas, memefitorileki
muni ōvun peni wun hunder im fifti mori pun
ora ōvun Potni sokowar, 4 mōvun Talam, me-
menūwi pun ora memokū, Ya umnoworepatevi,
it ya ompirīgi iyi mori tanepō wokon im aremī
īndōwi. Mirora dūmūnūwi mūmōkū, Worowo
iramam? Ipe kik! 5 Miyi yemelasevugi muni
mori ūnisog nimo tumpora mempe, memesepen
nelekiwan.

6 Mōvun Potni sokowar dūmūvī muni mori,
mūmūnūwi mūmōkū, Tawi sugkū selnivi nam
woretipe mori ra mumpon woretavīnapon tum-
pora, popōwo nīpmi de 7 Mirora dūmxor
ugi, mūmūvasīgi mūni mori, nūrū eni neteme
poter, mūmōkū wontenemi yūi ōvun dōmō.
8 Popōwo imo sugkū, ōveteme dūmūnūwi mū-
mokū nūrū mori, Nūrūn de; nin sugkū mefeli
imo dan. 9 Yemampesog ugi imo, nam mori
Yeremīa profet yepmenūwi memokū, Mirora
wampī ōvun peni wun hunder im fifti, nīpmi
eni iyi mori ōvun netnime Israel wanūwīgi,
eni iyi mori ōveteme Israel wanūwīgi; 10 mi-
rora wampugi worevasīgi nūrū eni neteme
poter, sugkū Iyi Novsūromon yemenūwi po yx.

11 ¶ Im Iesū yemetūrū ūnīpmi eni Nate-
monōk; miyi Natemonōk yemtagkeli memokū,
kik Natemonōk ra nūsian enīrora ōveteme
Israel, kū? Im Iesū yemenūwi pugi memokū,
kik onūwi. 12 Mōvun Potni sokowar, mō-

veteme Talam dūmūvievri iyi, miyi yetūtamsi. 13 Im Pilat yōimtagkeli memokū, kīk orīgi imosū sikat irora ūtesūwi iram, kū? 14 Miyi yetūtamsi, tawi sī nam; miyi Natemonōk yemavlugi tamas.

15 ¶ Im pol sugkū irora dūmumpi imo narīgari, nevisū, iyi Natemonōk yemorūn nesūli sī neteme yemēti, sī kū sī nīsekonda mori irora dūmōkū ugi. 16 Im ra nempugon mori yepmēti sī neteme, nin eni Barabas; irora sū dūmūkili iyi. 17 Im pol sugkū dūmūsepen semsimokonda sū, Pilat yemtagkel ora memokū, kūmagkū ya osūli nīsekomi itokowo, Barabas, kū Iesū, nalg eni Krīsto? 18 It iyi yemokili ma irora dūmempirīgi iyi popōwo ugi noworemi sat.

19 Im pol sugkū iyi yemetesep ran tan pōtumpūtūo nūrian, retepon eni yemtamūli nam pugi memokū, Etūumpi sī en tie sī iran imo neteme tanepō, it ya orīgi ov nesorū sikat ra nemeviak enyx irē popōwo ugi iyi. 20 Kō irora ōvun Potni sokowar, mōvun Talam, dūmūsendovotni ov numpūn lō ma sugkū irora wonesenīgi Barabas, montalugi Iesū. 21 Miyi Natemonōk, yōimtagkel ora memokū, kūmagkū ya osūli nīsekomi itokowo ra irora dūrū? Mirora dūmūnūwi mūmōkū, Barabas. 22 Pilat yōimtagkel ora memokū, Im ya onumpi tie ugi Iesū mori nalg eni Krīsto? Mirora sū dūmūnūwi pugi mūmōkū, Talugi iyi ra nē umparum. 23 Miyi Natemonōk yōemtagkel ora memokū, Irantie? İyi umpi tie? Kō irora dūōmūnūwi sah mūmōkū, Talugi iyi ra ne umparum.

24 Im Pilat pol sugkū yemokesi ma iyi yematekīсах wokon, im yemati potni nesex, yīvī nū, morokilen ūniminda numpūn lō, mōmenūwi memokū, Ya otū warepatevi ugi de eni imo neteme tanepō wokon : kīmi. 25 Im lō omwisū dūmūnūwi mūmōkū, Ovūlokam ugi de eni, movnetemami. 26 Miyi yemesūli Barabas nīsekonda ; movselatevi Iesū, memtenimpe woretalugi ra nē umparum. 27 ¶ Mōveteme ūbrami eni Natemonōk dūmūvī Iesū, mūmūve ūnisog sī siman lō, mūmūtōr ora ov numpūnaranda pugi. 28 Mirora dūmūtūvwi nemas eni, mūmūviugi simplxon navilara. 29 Mirora dūmūvi ov nemratx mūmūtīgi numpūwavekōra ūnumpūn mūmūtiipe deniūg ra noko-ben meves eni, mūmūsē numpuneteranda ūnipmi eni, mūmagepī iran, mūmūnūwi mūmōkū, Kīk e px Natemonōk enirora ōveteme Israel ! 30 Mirora dūmūtūvani iran mūmūvī marugi deniūg, mūmūrunūtī ugi numpūn. 31 Im penūri dūmagipī iran, dūōmūtūvwi simplxon, mōmevīugi ov nemas eni, mūmūtōri pelah woretalugi ra nē umparum.

32 ¶ Im pol sugkū irora dūmprokeve dūmōkesi sī neteme Sīrenia, nin eni Sīmon, mūmūtelieli iyi mūmōkū iyi andiuki nē umparum eni. 33 Mirora dūmūvelum mefeli nūrū Kolkota, fan nam, Neven-nuki numpūn, 34 mūmūvugi nū nakan im nimonū ūnisog, woremoneki, miyi yemtegavwi, kō yetūmoneki. 35 Mirora dūmūteri iyi ra nē umparum, mūmūtavūrak wokonda ov nemas eni, mūmasenduri lot ugi, mūmampesog nam mori profet yepmenūwi me-

mokū, Irora wontavûrak wokonda ov nemas enyx, mōmasenduri lot ugi semplxon enyx.
 36 Mirora dūmūtesep mūmūsugkelōwi iyi yūi ;
 37 mūmūtiŋe ūnumpūn imo netiŋi ugi nevievri iran ;

Imo Iesū Natemonōk
 enirora ōveteme Israel.

38 Mirora dūmūteri dūrū ōvun neforugi ra ōvun nē umparum dal iyi, sī ra nokoben meves im sī ra moor.

39 ¶ Mōveteme mori dūmavan go ūselat dūmūvriuri iyi, memawi numpūnda, 40 mūmūnūwi mūmōkū, Kik mori mokū ontasi Nimo tumpora, mōmenumpi ra dan desel, ovkikēōwara ; nagkū kik Netni eni Nōbū, yep marugi nē umparum. 41 Mōvun Potni sokowar, mōvun Somūl, mōvun Talam, sugkū, dūmagipi, mūmūnūwi mūmōkū, 42 Iyi yumkorēōwara ōveteme ; miŋi tawi faneteme woresepen eviēōwara iyi. Nagkū iyi Natemonōk enirora ōveteme Israel, aremī iyi mēyep marima marugi nē umparum, im kos kelentavnirigi iyi. 43 Iyi yemtesūo iran Nōbū ; marima aremī Iyi osemsempari iran nagku Iyi umnakiugi iyi ; it iyi yenūwi memokū, Yx Netni eni Nōbū. 44 Mōvun neforugi mori dūmūteri dal iyi dūmūnūwi mūmōkū sugkū.

45 ¶ Marūgi pōakas-pōakas mefeli ra pōarap, nelebōkevat yemetendōwi ra nūrūsū. 46 Im pōarap Iesū yemovrugi sah gi nasora tamas memenūwi mēmokū,

Eli, Eli ; lama sabakthani ?

fan nam mori, Ah Nōbū ēnyx ; ah Nōbū enyx,
Kik ōwi yx irantie ?

47 Nugkoneme mori dūmūtūrū yūi dūmūrīgi
mūmūnūwi mūmōkū, Iyi umamperugi Eliya.
48 M. rrimago sī ra irora yemovugovag mēpi
namtimte memtaviokugi ra vīnekar memetipe
ra deniūg memovugi woromoneki. 49 Kō nug-
koneme dūmūnūwi mūmōkū, Owi lap ; kos
lokesi lap nagkū Eliya ampelum, mampiēōwara
iyi.

50 Iesū yōmasora sah gi nasora tamas mem-
tenīmpe naviat eni. 51 Im pah, nemas wore-
seni ūnisog Nimo tumpora yemtevaseri, nugkon
dūrū, yemne imilūo miyep ra nesep. 52 Mov
nokol ra ōvun velitenemi dūmū tīpelah, mov
nokolisiranda ōvun tumpora mori dūpmas dūv-
sora sah, 53 mūmūwi ov nokol penūri nevsora-
sah eni, mūmūve ra sīti, mōmūtūratumpeli pun
ora ōveteme sikat.

54 Miyi Sentūrion, mirora dal, mori dūmav-
les ugi Iesū, pol sugkū dūmōkesi nomiok, im
tiamēsū mori dūmūtepū, irora dūmūvekōre-
kōra, mūmūnūwi mūmōkū, Itnesog, Imo Netni
eni Nōbū.

55 ¶ Mōvasiven sikat dūmūsugkelōwi yūi
īsūt, mori dūmūri Iesū marugi Kalili mūmun-
tor torugat iran ; 56 dal irora Mari Magdalini,
im Mari dīneme Yakōbō im Yoses, im dīneme
ov netnime eni Sepedi.

57 ¶ Pōarap-arap sī neteme Arīmatia, nin
en Yōsef, neteme nōete, miyi sī ra irora ōvun
nūrie eni Iesū ; 58 iyi yive pugi Pilat mem-
senīgi nokolisiran eni Iesū. Im Pilat yeme-

nūwi memokū wampugi nokolīsiran mori.
 59 Im Yōsef yivī nokolīsiran, memovsen ugi
 nemas linen sentevives, 60 memetipe ra veli
 velitenemi itevx eni, mori iyi yepmurevi ra
 vetūnam nīsekon; miyi yemevolevoli nūsian
 nevat ra nugūn veli mori, mempe. 61 Im
 Mari Makdalini, im Mari sī, dūmūtesep yūi ra
 nokoren mavrempora.

62 ¶ Dan penūri dan-e-worūm, ōvun Potni
 sokowar, mōvun Faresi dūmūsepen semsimo-
 konda, mūmūve pugi Pilat mūmūnūwi mū-
 mōkū, 63 Natemonōk, ka kīmnenīntemi ma iyi,
 neteme nempiri mori, yemenūwi, pol sugkū iyi
 yetūmas, memokū, Penūri dan desel ya ōmam-
 sora sah. 64 Enūwi nam wosumpat nugkugko
 veli afeli dan deselugi, kū en tawi ōvun nūrie
 eni wampelum pūmrok monumprokugi iyi, ma-
 nūwi pun ora ov netevokontū magkū, İyi ov-
 sorasah marugi nemas; im imo namlī ra nisah
 anti mōmu iteobuki ra nōbūm. 65 Pilat ye-
 menūwi pun ora memokū, Oveteme navles
 enugkimi; ūve mūfīntesū sugkū kūmagkū ugi.
 66 Mirora dūmūve mūmūsumpat veli velite-
 nemi nugkugko, mūmūvūli nevat (ra nugūn
 selat), mūmūtiipe ōveteme woravles.

Matīyū 28.

Isūma danemīndog, mūmumti dan ra nōbūm
 ra wik, Mari Makdalini, miyi Māri sī, dūōmū-
 velum worokesi velitenemi; 2 memetepū no-
 miōk tamas popōwo Nagelō eni Novsūromon

yivelum, memne ra pokup, movolevoli nevat marugi nugūn selat, memeteseṣ ran tan. 3 Nīpmi eni sugkū turepis, im nemas eni nesebo sugkū sno; 4 mōvun navles dūmūve-kōrakōra popōwo ugi iyi, mūmūti sugkū ōve-teme nemas.

5 Miyi Nagelō yemtamsi memenūwi pun ora ōvasiven memokū, Utūmtetugi; it ya umagkili ma kimi kūnnesorugi Iesū mori dūtalugi ra nē umparum. 6 Tawi iyi igko; it iyi ovsorasah sugkū iyi yepmenūwi. Uvelum mōkesi nūrū Novsūromon olēwi. 7 Uvi mūnūwi pun ora ōvun nūrie eni mōkū iyi ovsorasah marugi nemas, miyi umampūm irami ra Kalīli; kimi kwagesi iyi yūi; ūrīgi, ya onūwi pug kūm.

8 ¶ Mirora dūmūvive marugi veli ugi nem-tetugi im navosavos tamas, mūmalō worenūwi pun ora ōvun nūrie eni. 9 Im pol sugkū irora dūmūve worenūwi pun ora ōvun nūrie eni, Iesū yemevtet dal, memenūwi pun ora memokū, Kīmi px. Mirora dūmūvelum potipot mū-morūleki nōwon, mūmūtevetā iran. 10 Im Iesū yōmenūwi pun ora memokū, Utūmtetugi; ūve mūnūwi pun ora ravūgsieme mōkū irora wampe ra Kalīli, im yūi irora wagesi yx.

11 ¶ Im pol sūgkū irora dūmprokeve, nug-kondeme ra ōvun navles dūmūve ra sīti mūmū-nūwi pun ora ōvun Potni sokowar mūmōkū ugi tiamesū dūm tepū. 12 Im pol sugkū irora, mōvun Talam, dūmūsemsimokonda, dūmxor ugi, irora dūmafēokondugi ōveteme ūbrami mori, muni tamas, mūmūnūwi pun ora mū-mōkū, Unūwi mōkū, 13 Ovun nūrie eni ūvelum

pūmrok mumprókugi iyi, ĩm ka kelalēpo. 14
 ĩm nagkū iyi Natemonōk andġi imo, ka kela-
 nūasumperi pugi ĩm lesemsempari ĩrami. 15
 Mirora dūmūvī muni mori, mūmūnūwi sugkū
 dūmūtavsokondugi; mōveteme Israel ūmandū-
 nenūwi mūmagkū, ugi imo mefeli imo dan.

16 ¶ Mōvun nūrie Eleven dūmūve ra Kalili
 ra numpūo mori Iesū yepmenūwi pun ora
 memokū ugi. 17 ĩm pol sugku irora dūmō-
 kesi iyi, irora dūmūteveta iran; kō nugkon-
 deme dūmūtevvorūwi.

18 ĩm Iesū yivelum memenūwi pun ora
 memokū, Yemovo yx horog omwisū ūnpokup
 mūnemap. 19 Uve mumpi lō sū lō sū, ōvun
 nūrie enyx; wumbaptiso iranda ra nin eni
 Itemen, ĩm Netni, ĩm Naviat Tumpora; 20
 mūtavsokonda woralekoleki omwisū mori yx
 mempasewug kūm; ĩm yx dal kīmi dan sū
 dan sū, afeli ra nisah.

MARKUS.

Nivlugkon Tamas 1.

Natni potni nam navosavos eni Iesū Krīstō, netni eni Nōbū; 2 Dūmūtiyi ovon profet, memokū, Pah yakum memtamūli tandeko enyx ūnimum, iyi mori ontī selat enugkik.

3 Navian eni sī umprokorenuwi sah nam ra nūrū wokon, Utī selat alam nisekon Nov-sūromon, wumpi nugko ovun selat eni.

4 Yōanē yembaptiso iranda ra nūrū wokon, mim torenuwi sah baptisma ugi nenūatumpeni sat sū.

5 Dūmūve pugi oveteme ra nūrū sū Yūdīa, im Yerūsalem, dūmūvī baptisō ugi iyi ra nin-telep Yordan, mūmūnūatumpeni sat sū isenda.

6 Yōanē yemeviugi nemas noveliran eni Kamel, mo memti netoetīgi ugi nokolīstan, im nevageni yeti wōfi im huni ra nūrū wokon;

7 Miyi yemtorenuwi sah, memokū, Sī onūri yx, iyi mōmū horog irag, im yx tawi aremī woretelasep im sūli sand eni.

8 Yakum baptisō irami ugi nū: ko iyi ambaptisō irami ugi Naviat Tumpora.

9 Yemetepū ran dan sū mori, Iesū yivelum yimne ra Nasaret ra nūrū Kalīli, im Yōanē yembaptiso iran ra nintelep Yordan.

10 Im marimago yivesah marugi nū; yemokesi pokop yetintipelah, im Naviat yumprokoyep sugkū umpon, mō im tasi iran:

11 Im pah sī navian yemne ra pokop, yemenūwi memokū, Kik Netūg px, im yakum mampekstekat ugi Kik.

12 Im marimago Naviat [Tumpora] yemtori iyi ra nūrū wokon.

13 Miya yeti yūi ra nūrū wokon dan sū forti, im setan yemtapmi iran; yemeti dal irora ovun nūrah nagon; movun agelō dūmūtorugat iran.

14 Im pol sugkū dūmūtiye Yōanē ūnisog prīson, Iesū yivelum ra Kalīli, yemtorenūwi nam navosuvos ugi lō eni Nōbū,

15 Memenūwi memokū, tanepūgon ugi nam mori oti nekompeli sū, im umpotipot lō eni Nōbū: enūatumpeni sat sū ugi norīgumpūnū ūnūwame, mūtavnīrigi nam navosavos.

16 Im pol sugkū iyi yemaven ran telegon tok Kalīli, yemokesi Simon im Andrū avinsī umproketipe nokopon ran tok: it irora dūti.

17 Im Iesū yemenūwi pun ora memokū, Uri yx, im yakon umpi Kīmi worevī oveteme.

18 Im marimago dūmūisep net isenda mō mūrī iyi.

19 Im pol sugkū yemorokaven lap, yemokesi Yakōbō netni eni Sebedi, im Yōanē avensī eni, dūmūte ra mumpon lō, dūmprokoteri ovun net isenda.

20 Im marima iyi yemovrokonda: im irora dūmūwi Sebedi itemenda ra lō dal ovun torugat, mō mūrī iyi.

21 Mirora dūmūve Kaperneum; im mari-

mago ran danemindog yemtorimpe ra nimo tumpora, mĩmtavsokonda.

22 Mirora dũmavlugi tavsogi isen: yemtav-sokonda sugkũ sĩ dũmũvugi horog, ĩm tawi sugkũ ovun somũl.

23 Im ra mumpon nimo tumpora enirora yeti sĩ neteme ĩm naviatĩndi ũnisog iyi; miyi yemasorsah,

24 Memokũ kũtũ yorekam: tie iramam miram, kĩk Iesũ neteme Naseret? Kovelum woretevelugonekam kũ? yakum magkilok, kĩk iyi mori sĩ tanepo eni Nĩbũ.

25 Im Iesũ yemenũali nam isen, memenũwi memokũ, Eteteven kĩk, elum mũwi iyi.

26 Im pol sugkũ naviatĩndi yemtevaseri iyi mĩ mevsoresah, yemnarugi.

27 Mirora dũmavlugi, mo mũsepen tagkelora, memokũ, Tie imo? me nam tavsogi ĩtevx? ĩt iyi umnempasiwokonda ovun navialĩndi ugi horog, mirora umsendiokeves iyi.

28 Im marimago narigi yemekompeli nũrũsũ nũrũ magkx metit ra Kalĩli.

29 Im pol sugkũ dũmũtũratumpeni ilat marugi nimo tumpora marimago dũmũve ũnisog nimo eni Sĩmon ĩm Andrũ, dal Yakĩbĩ ĩm Yĩanĩ.

30 Kĩ dineme retepon Sĩmon yemale ugi sĩ fivĩr, mirora dũmũnũwi pugi.

31 Miyi yevelum melekavi nokepon isen, mo mevietoksah iyi; ĩm marimago fivĩr yemowi iyi, miyi yemtorugat iranda.

32 Im pwarap arap, pol sugkũ nĩpminen yemyep, dũmũtori pugi ov namarat sũ mirora mori ov naviatĩndi iranda.

33 Im omwisū ra sīti dūmūsemsimokonda ra nogon selat.

34 Miyi yemumpi horigeves sikat mori dūmūvi ov namarat sū, mo metevelegora sikat ovun naviatīndi; yetū owi irora worenūwi sī nam popōwo irora dūmūkili iyi.

35 Im ratūnemis, tawi numtin dan lap, iyi yemevsorsah, yive ilat, mō ĩpe ra nūrū wokon, mō mufwaki iyūi.

36 Im Sīmon mirora mori dūmūte dal, dūmūri iyi.

37 Im pol sugkū dūmokesi iyi, dūmūnūwi pugi mūmokū, oveteme omwisū umnesorugkik.

38 Miyi yemenūwi punora memokū, Ealah, kos kel ampe ra ovun town umpotpot, ma yakum torenūwisah nam iyūi sugkū; popōwo yakovelum ugi imo.

39 Miyi yemtorenūwisah nam ra ovun nimo tavsogi isenda ra nūrū Kalīli, mō meterelegora ovun naviatīndi.

40 Im sī leper yivelum pugi, yemesenigi, yemumol ra numpon neterin ūnīpmi isen, mōmenūwi pugi memokū, Nagkū kūmnakiugi, kik feneteme woresentumsi irag.

41 Im Iesū yemelintugi, yeevan nokevin, sugkori iran, mōmenūwi pugi memokū, Yakum nakiugi; eti sentevives

42 Yemenūwi sū, ĩm marimago leprosi yemowi iyi, miyi yeti sentevives.

43 Miyi yemwalivat pugi mōĩmsatevugi marimago;

44 Mōmenūwi pugi memokū, Origi, kūtū anūwi pugi sī neteme: kō eve, sese kik pugi

neteme sokowar, im sokowar ugi tiame wor-
sendumsi iram mori Moses yempasewugi ugi,
nimsin numpūvsok pun ora.

45 Kō yive pelah, miyi yemtampenigi tamas,
mōmenūwi sah, im popōwo pe sugkū Iesū yetū
faneteme worentorimpe ra sīti, kō yemetīndowi
ra nūrū wokon: mirora dūmne ra nūrūsū nū-
rūsū dūmūvelum pugi.

Nīvlugkon Tamas 2.

Im penūrū nugkon ovun dan tawi sikat, iyi
yōimtorimpe ra Kaperneum; mirora dūmūrigi
ma iyi yeti ūnisog nimo.

2 Im marimago sikat dūmūsemsimokonda,
im tawi sī nūrū nisekonda, tawi ran tan nimo
sugkū: miyi yemtorenūwi sah nam punora.

3 Mirora dūmūvelum pugi, dūmutori sī
namarat ugi palse, oveteme devat dūmuriuki
iyi.

4 Im popōwo dūtū faneteme woreve botpot
iran popōwo oveteme tamas, dūmūtipelah nimo
imelūo, mori iyūi yemete: mirora dūmūtisep
bed namarat mori ugi palsi yemalewi.

5 Im pol sugkū Iesū yemokesi tavniri isenda,
yemenūwi pugi namarat palse, Netūg sat sū
enugkik unefielintugkik ugi.

6 Kō nugkon ra irora ovun somūl dūmūtisep
iyūi dūmū tarū ūnowanda mūmūnūwi mūmokū,

7 Irasie imo neteme umanūwi nam sat? Nō-
bū faneteme worefielintugi sat.

8 Im marimago, polekū Iesū yemelavenūri

ma irora dūmū tarūtarū imosū ūnowanda, iyi yemenūwi punora memokū, Irasie kūm muntarūtarū imosū ūnowami?

9 Itokowo itemelepon worenūwi pugi iyi mori namarat ugi palse, Sat sū enugkik oti efielintugkik ugi; kū worenūwi memokū, Etūok, im pī bed enugkik mavan?

10 Kō magkū kīmi kwagkili ma Netni eni neteme oti faneteme worefielintugkik sat sū, (iyi yemenūwi pugi namarat ugi palse),

11 Yakum magkū punok, Etūok, impī bed enugkik, mō impe ra nimo enugkik.

12 Im marimango iyi yemtūok, yivi bed mori, mōimpe ūniminda omwisū; mirora dū-mavlugi tamas, mōmūvietevesep Nōbū, mū-mokū, Kam letokesi indowi sugkū imo.

13 Iyi yōimpe ran telugon-tok; im semsimak sū dūmūve pugi, miyi yemtavsokonda.

14 Im pol sugkū yemumprokeve, yemokesi Livī netni eni Alfius yemetesep ra nūrū worevī-muni, miyi yemenūwi pugi memokū, Uri yx. Miyi yemtūōk mō mūri iyi.

15 Im yometepū pol sugkū Iesū yemtesegi ra nevag ūnisog nimo eni Livī, ma, sikat ovun publikan movun narekijat dūmūtesep sugkū dal Iesū im ovun nūrie eni; it irora dūti sikat, mirora dūmūri iyi.

16 Im pol sugkū ovun somol movun Faresi dūmokesi iyi yemeni nevag dal ovun publikan movun narekijat, irora dūmūnūwi pun ora ovun nūrie eni mūmokū, Irasie iyi umneni mō moneki dal ovun publikan im movun narekijat?

17 Im Iesū, pol sugkū yemorīgi, yemenūwi

pun ora memokū, Irora ovun horigeves otum nakiugi neteme sokowar, kō ovun narekisat wokon: yaotūvelum worovrokonda ovun tane-po kō oveteminda worevieves nowanda.

18 Im ovun nūrie eni Yōanē movun Faresi dūmūsokowar ugi nevag; im irora dūmūvelum dūmūnūwi pugi mūmokū, Irasie ovun nūrie eni Yōanē movun Faresi umsokowar ugi nevag, kō ovun nūrie enugkik otum numpi sugkū?

19 Im Iesū yemenūwi punora memokū, ovun netnime eni iyi mori yemeteveterugi otum evieni nevag pol sugkū iyi dal irora.

20 Kō ampelum nimpugon mori, anti vī parokonda neteme yemeteveterugi, im itnesog irora evieni nevag ran dan sū mori.

21 Tawi sī umanteri nīvlugkon itevx ran tan nemas iterōvat, popōwo pe mori yeteri neteri woressumpat, mamti mō mīntavaseri nemas momū tamas.

22 Im tawi sī umwosiligi wīn itevx ūnisog botel numpūmetūo; kū entawi ampūlet botel ugi wīn itevx, im ante wosiligi wīn, mō mumpi ūr botel: kō irora wosiligi wīn itevx ūnisog botel itevx.

23 Im iyi yemavan ra mumpon denūok whit ran danemindog; im ovun nūrie eni, pol sugkū dūmūve, dūmatipotni worareki dugon whit.

24 Im ovun Farēsi dūmūnūwi pugi mūmokū, Pah, irasie irora umnumpi ran danemindog mori tawi sugkū nam alam?

25 Miyi yemenūwi punora memokū, kūtūsepi nam kū ugi ima mori Dēvid yemumpi, pol sugkū tawi nevag isen, im yevieni, iyi, im irora dal iyi?

26 Yive ūnisog nimo eni Nōbū, ra nīmpugon Abiadar yeti neteme sokowar, yemoni brēd sokowar, oveteme sokowar wokon umneni, miyi yemovunora dal iyi sugkū.

27 Iyi yemenūwi punora memokū, Dūmumpi danemindog nisekon neteme, tawi neteme ugi danemindog:

28 Popōwo pe Netni eni neteme oti Narisah ra danemindog.

Nīvlugkon Tamas 3.

Im iyi yōimpe ūnisog nimo tumpora: ĩm sī neteme iyūi ĩm nokovin navsilni.

2 Mirora dūmūtopotneme iran, ma nagkū iyi wanumpi iyi horīgives ran danemindog; sugkū irora wonūrian iran.

3 Iyi yemenūwi pugi neteme mori nokovin navsilni memokū, Etūok.

4 Miyi yemenūwi punora memokū, Aremi worumpi aremī, kū worumpi ūr ra ovun danemindog? worefefinte nomūrip, kū woretalugi? Kō irora dūmūteteven.

5 Im pol sugkū yemtopotneme iranda ugi narakī popōwo yemorigi sat ugi nugkugko ūnōwanda, iyi yemenūwi pugi neteme mori, Eevan nokepmū, Miyi yemeevan: ĩm nokovin yemepcopo sugkū nugkon.

6 ĩm ovun Faresi dūmūve, ĩm marima dūm-xor dal oveteme dūmumpelési iran Herod, ugi iyi, nokowo irora ontalugi.

7 Kō Iesū yive dal ovun nūrie eni ran

telegon tok: im netevokonto tamas Kalili dū-
mūri iyi, im marugi Yūdīa,

8 Im Yerūsalem, im Idūmia, im nugkon
unape Yordan; im irora botbot Tiar im Sīdon,
im sī semsemak tamas, pol sugkū dūmūrīgi
ovun numpūrak horog yemumpi, dūmūvelum
pugi.

9 Miyi yempasiwokonda ovun nūrie eni, ma
ante afinte iyi ugi sī bot virok popōwo ugi
netevokontū tamas, ma irora otū teteliugi iran.

10 Popōwo yemumpi horigeves sikat; im
popōwo ugi imo irora sū mori dūmūvī namarat
dūmūteteliugi iran woressugori iyi.

11 Im ovun naviat neliūo, pol sugkū dū-
mokesi iyi dūmumol ūnīpmi, mō mūrugisah,
mūmokū, kīk Netni eni Nōbū.

12 Miyi yemwalevat ūnowanda ma irora ūtū
anūwi iyi.

13 Im iyi yemsah ra sī numpūo, miyi yem-
ovrokonda mori yemakīwokonda: mirora dū-
mūvelum pugi.

14 Im yemetipe twel horogesah, ma irora
wante dal iyi, im miyi ontamūlora woretore-
nūwi sah nam,

15 Im ma irora wante horog worumpi hori-
geves, im woreteligionora ovun naviatīndī.

16 Im Simon yematovnin nalig eni Piter;

17 Im Yakōbō netni Sebīdī, im Yōanē avinsī
Yakōbō; yematovninda Boanerītyes, fan nam,
Ovun netni yowar:

18 Im Andrū, im Bartolomū, im Matiyū,
im Tomas, im Yakōbō netni eni Alfius, im
Tadeus im Simon netni eni Kena,

19 Im Yūdas Iskariot, mori yempirigi iyi:
im irora dūmūve ūnisog sī nimo.

20 Im semsimak dūmūvelum dumusemsi-
mokonda, im popōwo pe dūtū faneteme wo-
rampag.

21 Im pol sugkū ovun numpūnaren dūmū-
rīgi ugi, dūmūve worevī iyi: it irora dumokū;
Iyi umnemlū.

22 Im ovun somūl mori dūmne Yerūsalem
d'imokū, Belsebūl iran, im iyi potnin ovun
naviatīndi it iyi umetevelugora ovun naviat-
īndi.

23 Miyi yemovrokonda pugi, mōmenūwi
punora ugi ovun parobel memokū, Sētan um-
intevaligi Sētan nokowo?

24 Im nagkū sī lō nimlag iran sī lō, im lō
mori atindowi nokowo?

25 Im nagkū oveteme ra nimo sīteven sum-
pūwi iranda ūtū antindowi.

26 Im nagkū Sētan antūok iran iyi pe iyi,
im tarū endūrū eni, iyi otū antindowi, ko
isūma iyi.

27 Tawi sī neteme faneteme worintorimpe
ūnisog nimo eni neteme horog, im pī parugi
ovun noete eni, nagkū tawi otū mampūm ieti
neteme horog mori; im penūri iyi ampī parugi
nōeti eni.

28 Yakūm manūwi pugkūm itnesog, Ante
afielintokonda oveteme sat sū im nam sat
isenda mori irora dūmūnūwi ugi;

29 Ko iyi mori umanūwi nam sat iran Naviat
Tumpora otū afielintugi indowi, ko ontūavtiti
iyi:

30 Popōwo irora dūmokū, sī naviatīndi iran.

31 ¶ Im ravensieme im dineme dūmūvelum,
im dūmūtūr ilat, dūmūtāmūl, wortorugi iyi.

32 Im netevokontū dūmūtesep nagkx memtit
iran, dūmūnūwi pugi, Pah, dinem im ravensieme
ilat, mirora umnesorugkik.

33 Im iyi yemtamse punora, memokū, Me
name, mirora ravūgsieme me e me?

34 Miyi yemelagkx memtopotneme iranda
mori dūmūtesep magkx iran, memenūwi, Pah,
name im ravūgsieme!

35 Iyi sī mori onumpi sugkū Nōbū umna-
kīugi, iyi mori oti avūg sī, im vevenūg im name.

Nivlugkon Tamas 4.

Im iyi yematipotni woretavsokonda ran telu-
gon tok: movun telien lō sikat dūmūteleliugi,
sugkū ma iyi yōimpe ra bōt mo metesep; movun
telien lō dūmutūr ikeri.

2 Miyi yemūren enūwi pun ora memokū ugi
ovun parebol; yemenūwi memokū,

3 Pah, sī neteme naseviugi yive woraseviugi
novsen:

4 Im pol sugkū yemnaseviugi, nugkon yumol
ran telugon selat, movun menok ūnēi dūmū-
velum mo mūsumupmuv ugi pe.

5 Im nugkon dūmol ra nemap nevatwi,
miyūi nemap ūrekis, im popōwo nemap ūrekis
yemetepū itnum marimago yetepū.

6 Ko nīpminen yīmsah im sē, im popōwo
tawi nōatnīn yemetū.

7 Im nugkon yumol ra ovun nimiratx, movun nimiratx düteli mō mūteniseve, yetū ovūo.

8 Im nugkon mōmū yumol ra nemap aremī, mō memovūo yem yetepū, yemtelesah, yemovūo, nugkon turti, nugkon sīksti, im nugkon wun hunder.

9 Miyi yemenūwi pun ora, Iyi sī mori im telugon enī woroigi, aremī iyi umandīgi.

10 ¶ Im pol sugkū yemeti e ko sī, irora mori dūmūte ūndū iyi, dal irora mori twel, dūmūtagkeli iyi ugi parabol mori.

11 Iyi yemenūwi pun ora, oti novugkūm worokili ovun netiumpūnwara ra lō enī Nōbū: ko pun ora ovun domo, umanūwi tiame sū omwisū ugi ovun parabol wokon:

12 Memagkū it irora umprokokesi ūtūmagegi, mūtūm nelavinūri; mumprokorīgi mandegi, mūtū magkili; ma irora ūtū wampieves nowanda mōimpī nefielintugi sat sū enirora.

13 Miyi yemenūwi pun ora, Kūmūtū magkili imo parabol kū? Im kimi kwamsokonda ovun parabol omwisū?

14 ¶ Neteme naseviugi umnaseviugi nam.

15 Im irora ra telugon selat, iyūi umnōwi nam; ko pol sugkū dūmūrīgi, Sētan umampelum marimago, mō menefarugi nam mori yeti nōwi ūnōwanda.

16 Mirora mori sugkū dūti nasevuigi ra numpūn netē; mori pol sugkū dūmūrīgi nam, marimago umampī ugi navos;

17 Im tawi nōatnīn ūnisog irora, umandekote lap wi wokon: it irora osiyīevo itnum pol sugkū ampelum nesesix, im nevī ese sat, popōwo ugi nam.

18 Irora dūti naseviugi ra ovun nīmrātx;
mori sugkū umandīgi nam,

19 Im ovun netevotarūgi, im nīmpirīgi ugi
noēte īgko, im nilasivien sakat, umīnteniseve
nam metūvūo.

20 Irora dūti naseviugi ra nemap aremī;
mori sugkū umandīgi nam, umampī pe, mō
mampūo, nugkon turti, nugkon sīksti, im
nugkon wun hunder.

21 ¶ Im iyi yemenūwi pun ora, Otum mampī
lamp woretipe ra netekon vesīl, kū ra netekon
bed, ko irora umantipe ra stand.

22 Popōwo siamesū umneseni wamsok; im
siame dūmūnūaveni wantin nenūatumpene sū.

23 Iyi sī im telugon eni worogīgi, aremī iyi
umandīgi.

24 Iyi yemenūwi pun ora, Ufinte kīmi no-
kowo nam kīmi kwandīgi: im talug mori kīmi
kūmūtalug pun ora omantīn talug pugkūm;
im kīmi mori kūmurīgi wantīn ovugkum mōmū.

25 Popōwo iyi mori okevī isen, anti avugi mō-
mū; miyi tawī isen, anti pī parugi ima mori isen.

26 ¶ Iyi yemenūwi, Lō eni Nōbū oti sugkū
nagkū sī umnaseviugi novsen ra nemap;

27 Mō maleepo, mō mevsor ra ovun pūmrok
im dan, im yemetepū novsin mori mō mīntele-
sah, ko iyi otū magkili yemtele nokowo.

28 Popōwo nemap umasepen umpūo ugi
nōvwan; iyi yōbūm nugkelīn penūri novgon,
im ra nisah nōvwan umkī sū.

29 Polekū umampūo sū nōwan, marimago
iyi umorevī, popōwo nīmpugon woralekon
okevelum.

30 ¶ Miyi yemenūwi, kos kelen safi lō eni Nōbū sugkū sie? im kos kel anūwi ugi nam nagkxintan itokowo?

31 Iyi iyi sugkū nōvsin mustard sīteven, mori palsugkū dūmwōwi ra nemap oti mōmū ūrekis iranda ovun novsin ra nemap omwisū.

32 Ko pol sugkū umnōwi, umentelelah mōimtaktevakepe iranda ovun nulugon nē sū, mō matepū iran ovun dugon horog; ma sugkū ovun menok ūnēi umtase ra nīvlokon eni.

33 Im ugi sikat mōmū ovun parabol sugkū yemenūwi nam pun ora, sugkū irora dūti faneteme worevī.

34 Ko yemenūwi nam umwisū pun ora ugi ovun parabol wokon: im pol sugkū dūmwūte dal e ko sī, yemenūavsokonda ovun nūrie siame sū omwisū.

35 Im ran dan mori, pwarap pwarap, iyi yemenūwi pun ora, Kos kel ampe nugkon ūmpe.

36 Im polekū dūmwūtamūl pelah netevokontū, marimago dūmwūtori iyi ra lō. Im dūmwūte dal mōmū ovun bōt.

37 Im yemetepū nūsian nīmetagi, im nīmpūx dūmwūseli ra lō, im yemumpūwar lō ugi.

38 Im yemete ora stern, yemaleepo ra pīlō: mirora dūmoiyugi iyi, mō mūnūwi pugi, Nari-sah kīk otūrīgi sat ma kak kel amas kū?

39 Im iyi yemtūok, yemenūale pugi nemitagi, mōmenūwi pugi tok, Etepū nimorinnū. Im yemumti nemitagi mōmtepū nimorinnū tamas.

40 Iyi yemenūwi pun ora, Irantie kūmwūmte-

tugi, tamas sugkū ? nokowa imo, tawi sī tavniri enugkimi ?

41 Mirora dūmūmtetugi tamas, mūmūnūwi pun ora memokū, Imo neteme sugkū me, ma nemitagi im tok umsendioki nam eni ?

Nīvlugkon Tamas 5.

Im irora dūmūve nugkon ūmpe ran tok, mūvelum ra nūrū Katara.

2 Im pol sugkū yive marugi lō, mariniago sī neteme naviatīndi iran yimme ra ovun veleteneme yemeotit iran.

3 Iyi yemete ra veleteneme, im tawi sī neteme faneteme worīeti iyi ugi ityēn :

4 Popōwo dūmūrin ieti ugi feters im ovun ityēn, miyi yemtavtiti ovun ityēn im feters: im tawi sī faneteme worumpi iyi noramel.

5 Miyi yemetindowi pūmrok sū im dan sū ra ovun numpūo, im ra mumpon ovun veleteneme, yemageri, mō morevi iyi ugi nevat.

6 Kō pol sugkū yemokesi Iesū isūt, yemalō mōimtevita iran.

7 Mō mevsorezah, memenūwi, Kīm magkūntie irag, Iesū Netni eni Nōbū tantevakepe? Ya magkū pun ok ugi nin Nōbū ma kīk otū umpi sokomūlip irag.

8 Popōwo yemenūwi pugi, Elum marugi imo neteme, kīk naviatīndi.

9 Miyi yemtagkeli memokū, Me nin e kīk ? Miyi yemtamse pugi memokū, Nin enyx Li-dyon : popōwo kam sikat.

10 Miyi yemsenigi tamas memokū, otū sate-vokonda marugi nūrū mori.

11 Dūmūte yūi botipot numpūo, sī semsimak tamas ovun numpekase, moni nevag.

12 Im ovun naviatīndi dūmūsenigi, mūmū-nūwi mūmokū, Tamūl kam woreve ūnisog ovun numpekase.

13 Marimago Iesū yemtenīmpe irora woreve. Im ovun naviatīndi dūmūve ilat marugi iyi, mō mūve ūnisog ovun numpekase; im semsimak dūmalō ra sugkelx ran tok, (sikat sugkū tū txsan); mirora dūmumpulet ran tok.

14 Im irora mori dūmūavugunora dūmalo, dūmūnūwi ra sīte, im nūrū nagkx ugi. Mirora dūmūve worokesi ima mori yemetepū.

15 Im irora dūmūve pugi Iesū, mūmokesi iyi mori setan yeti iran, im ovun naviatīndi dūmūte ūnisog iyi, yemetesep, yemeviugi, yemete nelekon: im irora dūmetet.

16 Im irora mori dūmokesi dūmūnūwi pūn ora nokowo yemetepū iran iyi mori ovun naviatīndi dūmūte iran, mugi numpekase

17 Mirora dūmūsenigi iyi woreve marugi nūrū isenda.

18 Im pol sugkū yivelum ra mumpon lō, iyi mori ovun naviatīndi dūmūte iran yemesenigi worete ūndū iyi.

19 Ko Iesū yetū tenīmpe iyi, ko yemenūwi pugi, Eve ra nete enugkik pun ora ovun num-pūnarum, menuwi pun ora tiame horog Novsūrom yemumpi nisekom, mō melintugkik.

20 Im iyi yive, mō matni potni worenūatum-pene ra Dikapolis tiame sū horog Iesū yemumpi nisekon: im dūmavlugi oveteme sū.

21 Im pol sugkū Iesū yive nugkon ūmpe ra lō, dūmūsemsimugi oveteme sikat: miyi yemete botipot tok.

22 Im, pah, Yirus, sī neteme horog ra sīnēkok, yivelum; im pol sugkū yemokesi iyi yemumol ra nokorin noan eni,

23 Miyi yemesenigi iyi tamas, memokū, Netūg itnasiven umbotipot nemas iran: Yakum nesenugkik, elum metipe nokepmū iran, ma iyi andegi ves: miyi amūrip.

24 Im Iesū yive ūndū iyi; im sikat oveteme dūmūri iyi; mirora dūmūteteliugi.

25 Im sī nasiven, yete nelūgon de iran nevi sū twel,

26 Mō morigi nesorū tamas morokonda oveteme tavū sikat, yemtafugi muni eni omwisū, im iyi yetūrigi ves ugi, ko namarat mōmūgo iran,

27 Pol sugkū yemorigi ugi Iesū, yivelum polekū dūmūteteliği kitan, mō im sugkori nemas isen.

28 Popōwo yemenūwi, Nagkū yako sugkori wokon nemas eni, ya andegi ves.

29 Im marimago yetin lx nesūmsah ra de eni; miyi yemorigi ra nokolisiran ma iyi yivī norigeves marugi namarat ūr mori.

30 Im marimago Iesū yemesepen okili, ma torugat yive marugi, yemelagkx ileboteven irora dūmūteteliği iyi, mō menūwi, Me yem-sugkori nemas enyx?

31 Im ovun nūrie eni dūmūnūwi pugi, Kik im magesora semsimak umeteteliği iram mirasie kīm magkū, Me yemsugkori yx?

32 Miyi yemelagkx worokesi iyi yemumpi imo mori.

33 Ko nasiven mori yemtetugi mō mampekorekora, popōwo yemokili sie mori yetepū iran iyi, yivelum momol unīpmi eni, mō menūatumpene omwisu pugi.

34 Miyi yemenūwi pugi, Netūg, tavniri enugkik yemumpi kik horigeves ; eve ra ninparata, andegi ves marugi namarat sat enugkik.

35 Im pol sugkū yenumprokenūwi, dūmūvelum nokon oveteme marugi nimo eni neteme horogesah ra sīnēkok dūmūnūwi, Netum itnasiven okemas irasie kīm yugori mōmū Narisah?

36 Marimago Iesū, polekū yemorigi nam mori dūmūnūwi, yemenūwi pugi neteme horogesah ra sīnēkok, Kūtūmtelugi, tavniri wokon.

37 Miyi yetūtinimpe sī worūri iyi, Pīter wokon, im Yakōbō, im Yōanē avinsī Yakōbō.

38 Miyi yivelum ra nimo eni neteme horogesah ra sīnēkok, memokesi nesesx, mirora mori dūmūrigumpūnū mō mageri tamas.

39 Im pol sugkū yivelum ūnisog, iyi yemenūwi pun ora, Irantie kīm umpi tamas, mō mageri ? itnumpūkon otū mas, ko umaleepō

40 Mirora dūmūtūfop iran. Ko pol sugkū yemsatevokonda omwisū ilat, yemtori itemen im dineme eni itnumpūkon, mirora mori dūmūri iyi, mō imtorimpe ia yemalē itnumpūkon.

41 Miyi yemelekavi nokobin eni itnumpūkon, mō menūwi pugi, Talita kūmī ; fan nam ugi, Itnumpūkon, Yakum manūwi pun ok, Etūok.

42 Im marimago itnumpūkon, yemtūok, mō mavan ; popōwo yeti nevi sū twel iran.

43 Miyi yemaliwat pun ora ma tawi sī an-degi ugi imo mori, mō impasiwokonda worevugi sī nevag.

Nivlugkon Tamas 6.

Im iyi yive marugi nūrū mori, mō impe ra nūrū isen; im ovun nūrie dūmūri iyi. 2 Im pol sugkū danemindog yivelum, yimatipotni woretavsokonda ra sīnēkok: im sikat mori dūmūrīgi dūmavlugi, mō mūnūwi, Yemnea imosū eni imo neteme? nōintanwi itokowo imo dūmūvugi, ma umnumpi numpūrah horog ugi nokoben eni? 3 Imo oti karpenter mori kū? im netni Mēri, im avinsī Yakōbō, im Yoses, im Yūda, im Sīmon, im ovun veven eni umante igko dal e kos. Im irora dūmalake pugi. 4 Ko Iesū yemehūwi pun ora, umante sesie nisekon sī profet, ko tawi ra nūrū isen, im dal ovun numpūnaran im dal irora ra nimo eni iyi. 5 Im iyi yetū faneteme worumpi sī numpūrah horog, ko yemēevan nokobin iranda ovun namarat endesei wokon, mōmumpi irora horigeves. 6 Im yemavlugi popōwo ugi netūtavniri enirora. Miyi yemewan ra ovun nimote, mō imtavso-kona. 7 ¶ Im yemovrokonda ōveteme mori twel, mō matnipotni woretamūl ora oveteme en dūra ra nelepon sī mirora sū sugkū; miyi yemovun ora horog woretantevakepisah iranda ovun naviat nelilūo; 8 Mō impasewokonda woretūvi sie sī ugi selat, woresentūr wokon; tawi veyū tawi brēd, tawi muni ra mumpon veyū. 9 Ko woreviugi novanda ugi sandal;

ko woretūviugi kōt endūrū. 10 Miyi yemenūwi pun ora, Ra nims mori ra sī kū nūrū kīmi kwampewe, ūtendowi iyūi mafeli kīmi kwampe marugi nūrū mori.

11 Im irora sū mori ūtūwampī kīmi mō nūtū wampī nam enugkīmi, pol sugkū kīmi kwampe pelah morokonda, ugkeri narivon marugi noami nimsin numpūvsok iranda.

Itnesog yakum manūwi pugkūm memagkū, Anti itemelepon iran Sodom im Kamora ran dan nūrian mōmū iran imo sīti.

12 Im irora dūmūve, mō imtavsokonda ma ōveteme wanūatumpene sat sū isenda. 13 Im irora dūtafugi ratilat ōvun naviatīndi, mō im soveli cīl sikat mori dūmnamarat, mō mūmpi irora horigeves. 14 Im Herod fanlō yemorīgi nam ugi iyi; popōwo dūmūrīgi narīgi isen: miyi yemenūwi, Yōanē Baptiso yemevsoresah marugi nemas, im popōwo pe umnumpi sikat numpūrak horog ugi. 15 Nugkon dūmokū, Iyi Eliya, Nugkon mōmū dūmokū, Iyi sī profet, kū sugkū sī irora ovun profet. 16 Ko pol sugkū Herod yemorīgi ugi, yemokū, Imo oti Yōanē mori yx im tantevi numpūn: it iyi umevsoresah marugi nemas.

17 Popōwo Herod yemtamūl ora dūmūlekavi Yōanē, mō im sompatamtugi ra prisen mō mēiti iyi popōwo ugi Herodias retepon Filip avinsī eni it iyi yemetovrugi iyi.

18 Popōwo Yōanē yemenūwi pugi Herod, Tawi sugkū nam alam worevī retepon avensī enugkik. 19 Im popōwo ugi imo Herodias yemakan pugi, y. nakiugi woretalugi iyi; ko

yetū faneteme. 20 It iyi Herod yememtetugi Yōanē, popōwo yemokili iyi yeti sī neteme tanepo im aremī, yemokesi ves iran; im pol sugkū yemorigi, yemumpi tiame sikat aremī, mō morigives nam eni.

21 Im pol sugkū sī dan aremīugi yivelum, ma Herod ran dan numprokomol eni yemumpi nevag tamas nisekonda ōveteme horog isen, mōvnatemonūk, im ōveteme noate ra Kalili; 22 Im ra nimpugon netni itnasiven eni Herodias yivelum ūnisog, mō mampeko, yemavos Herod im ōveteme mori dūmūtesep ūndū iyi, miyi natemonūk yemenūwi pugi itnumpūkon, Esenigi irag tiame Kīmnakiugi, im ya ampu-nok. 23 Im iyi yemenūwi nam ūnam pugi, memokū, ya amponok sie sī kik ontagkeli yx ugi, nagkū mafeli nugkon lō enyx. 24 Miyi yive pugi dineme eni memokū, Ya ōsenigi entie? Miyi yemenūwi, Numpūn Yōanē Baptiso. 25 Marimago yivelum ūnisog pugi fantō, mō mesenigi memokū, Yakum nakiugi kik ampoyx numpūn Yōanē Baptiso ra numpon imo vesel. 26 Im natemonūk yemorigumpūnū tamas; ko popōwo ugi nam ūnam, im popōwo ugi irora mori dūmūtesigi dal iyi, yetū tafogi nam isen. 27 Im marima natemonūk yemtamūli sī levx, mō impasewugi worevi numpūn: miyi yive im tantevi numpūn ra prīson, 28 Yivi numpūn ra mumpon vesel, movugi itnumpūkon yivugi dineme eni. 29 Im pol sugkū ōvun nūrie dūmurīgi, irora dūmūvelum im dūmūvi nokolisiran, dūmūtiipe ra mumpon veli. 30 Im ōvun apostol dūmūsemsimokonda pugi Iesū, im dū-

mūnūwi pugi omwisū, mori irora dūmumpi, im mori dūmūtavsokonda ugi. 31 Miyi yemenūwi pun ora, Uvelum kimi ra nūrū wokon mō memindog lap: popōwo sikat dūmūvelum mō mūve, im tawi sī nemolsep enirora worenī nevag.

32 Im irora dūmūve ra lō ra sī nūrū wokon, mō mūteumpene. 33 Im oveteme dūmokesora dūmumprokeve, im sikat dūmūkili iyi, mirora dūmne ra ovun sīti, dūmūselewokonda, mō mūsemsimokonda pugi. 34 Im Iesū, pol sugkū yivelum ilat, yemokesora ōveteme sikat, yemtugi irora tamas, popōwo iro^{ra} dūti sugkū ōvun pugipugi im tawi shepherd nisekonda: miyi yematipotni woretavsokonda en. tiame sikat. 35 Im polekū dan yembotipot ovun nūrie dūmūvelum pugi, dūmokū, Nūrū wokon igko im marima umbotipot pūmrok :

36 Tamūl ora, ma irora wampe ra nūrū sū, ra nimote sū mō impasi brēd: popōwo tawi sī navag enirora. 37 Iyi yemtamsi pun ora memokū, Uvun ora nevag kimi. Im irora dūmūnūwi pugi, Kakelampe mō impase brēd ugi fiv pxnd, mūvun ora kū? 38 Iyi yemtagkel ora memokū, Devē lōf enugkimi? ūve mokesi. dūmūkili, dūmokū, Tiv im nomū endūrū.

39 Miyi yempasiwokonda, ma irora wantev^{av} ora netevokontū mō impasiwokonda woretasep ra novlovsi. 40 Mirora dūmūtesep, sī nelepon sī wan hunder, im sī nelepon sī fite. 41 Pol sugkū yivī lōf fiv im nōmū endūrū, yemtelasah ra pokop, yemumpalugi, mō morūsevi ovun lōf, mō mevunora ovun nūrie isen

woretipe ūniminda : im iyi yemetevūrok nomū
endūrū mori nisekonda omwisū. 42 Im irora
omwisū dūmoni, mō im talira. 43 Im irora
dūmūsemsimugi navivon brēd im nomū, sugkū
veyū twel ūvwarugi. 44 Im ōveteme mori
dūmoni ovun lōf dūti sugkū fiv txsan.

45 Marimago yematikesah pun ora ovun
nūrie isen, ma irora wosuki bōt, mōampe nug-
kon ūmpe obūm iran ra Betsīda, miyi yemete
lap woressatevokonda netevokontū. 46 Polekū
yemsatevokonda, yive ra numpūo worefwaki.
47 Im pwaraparap, bōt mori yeti ran tok, miyi
yemete e ko sī ran nūrū. 48 Miyi yemokesora,
dūmasūwo magelx; popōwo dūse nīpmi neme-
tagi : yembotipot dan yive pun ora, yemavan
ran tan tok, mokū iyi salewokonda. 49 Ko
pol sugkū dūmokesi yavan ran tan tok dūmokū
natemas, mirora dūmasoresah : 50 It irora sū
dūmokesi iyi, mirora dūmumtetugi. Marimago
yemam pun ora, yemenūwi pun ora, Avoswi
kimi : Yx; kūtumtetugi. 51 Miyi yemsah ra
bōt dal irora; yemetepū nemorin-nū : mirora
dūmumtetugi tamas ūnowanda, mō mavlugi.
52 It irora dūmūtū tarū numpūrak nugkugko
mori yemumpi ugi ōvun lōf; popōwo nowanda
yeti nugkugko. 53 Im pol sugkū dūmūve
nugkon-ūmpe, dūmūvelum ra nūrū Kenesaret.
54 Im polekū dūmūzah ikeri mawī, bōt mari-
mago dūmūkili iyi, 55 Mirora dūmalo ra nūrū
sū yūi, dūmūriuki ra ovun bed irora mori dū-
mamarat, ra nūrū mori dūmūrigi iyi yemete.
56 Im ra nūrū sū yemtorīmpē, ra ōvun vīla, kū
ōvun sīti, kū ra nūrū sū nagkxugi yūi, irora

dūmūtesep ōvun namarat ūselat, mirora dūmū-
senigi ma irora wosugkori navlūtni sempelxon
eni : im irora sū mori dūmūsogkori dūmūvi
horigeves.

Nīvlugkon Tamas 7.

Dūmūsesimokonda pugi ōvun Farēsi, im
nugkon ōvun somūl, mori dūmne ra Yerūsalem.
2 Im nugkon dūmokesora nugkon ōvun nūrie
isen dūmoni brēd dūtūvūm mandokilem, mirora
dūmūnūwi ugi pun ora. 3 It irora ōvun Farēsi,
im ōveteme Yūdīd omwisū, umanduwugi noko-
binda mampūm penūri umampag, popōwo ugi
nam alam enirora ōvun ūvūmle. 4 Im nagkū
irora umamne ra market irora umandukilem
mampūm penūri umampag. Im umante sikat
mōmū en tiame irora dūmūvi mō mafinte,
sugkū imo ; it irora umanduwugi ōvun kup im
ōvun pot, im bras vesel, im ōvun tēbel.

5 Im ōvun Farēsi im ōvun somūl dūmūtag-
keli iyi memokū, Irasie ōvun nūrie cugkik
otum alekoleki nam alam en irora ōvun
ūvūmle, it irora umampag wokon utum mande-
keli mampūm? 6 Iyi yemenūwi pun ora
memokū, Isea yemenūwi ves ugi kimi, ōvun
nūmpiri, memokū, "Imo netevokontū umbotpot
irag ugi nūgunda, ko nowanda oti isūt maro-
koyx. 7 nindūavū tivita enirora irag, it irora
umtavsogi nam alam enirora oveteme wokon."
8 Popōwo kimi kūm areki nam alam eni Nōbū,
mō malekoleki nam wokon enirora ōvun
ūvūmle, sugkū irora umandewugi ōvun pot im

kup: im sikat numpūrak enugkimi sugkū. 9 Im iyi yemenūwi pun ora, Itnesog kimi kūmū-selūwugi nam alam eni Nōbū, ma kimi kwonalekoleki nam enugkimi. 10 Popōwo Moses yemenūwi, sendiuki itemen e kik im dīneme kik; im iyi sī mori anūwi nam sat pugi itemen, ku dīneme, aremī iyi amas. 11 Ko kimi kūmanūwi, Nagkū sī anūwi pugi itemen, kū dīneme eni, Korban, fan nam ugi, itemas, ugi siame kik ampeves kik popōwo ugi yx; iyi otū amas. 12 Im kimi kūmūnūwali pugi woretū esitū iran itemen kū dīneme nīmpugon sī mōmū; 13 Im kimi kūmūtī nam eni Nōbū ugi nam ugi ōvun ūvūmle enugkimi; im sikat numpūrah enugkimi sugkū sū. 14 ¶ Im pol sugkū iyi yemovrokonda ōveteme omwisū pugi, iyi yemenūwi pun ora, Urīgi yx kimi omwisū, mō melavenūri: Imo sū omwisū ratilat, sugkū nevag, otum numpi neteme nelilūo, ko tiamne umamne marugi nowan, imo mori unumpi neteme nelilūo. 16 Im si im telugon eni wororigi aremī iyi andegi. 17 Im pol sugkū iyi yemtorimpe ūnisog marokonda ōveteme, ōvun nūrie dūmūtagkeli iyi ugi parabol mori. 18 Miyi yemenūwi pun ora, Im kimi sugkū tawi neluvenūri enugkimi kū? Kimi kūmūtū kili, matiamne sū ilat sugkū nevag umampe ūnisog neteme, otū faneteme worumpi nelilūo; 19 Popōwo otū mampe ūnowan eni, ko ūnetnin, mō mampe ilat, umnumpi aremī ōvun nevag ugi. 20 İyi yemenūwi pun ora, Imo mori umamne marugi nowan neteme umnumpe iyi nelilūo. 21 Popōwo marugi nowanda ōveteme, umamne tarū

sū sat, tumpugon, tampalx, talugi, 22 Numprok, nakiugi noete, nareki sat, nimpiri, nilasivien sat, narekara, nam sat, nugkugko ūno-
wan, sebit nam:

23 Imopū omwisū umamne marugi nowanda oveteme, mō mumpi iyi nelilūo. 24 ¶ Im iyi yemne marugi nūrū mori, im yive ra telugon Tīr im Sīdon, yemtorimpe ūnisog sī nimo, im yetūakiugi sī neteme worokili ugi; ko nugkugko worenūaveni iyi. 25 Popōwo sī nasiven, mori netni itnasiven eni im naviatīdi iran, yemorigi ugi iyi, yivelum mo momol ra noan eni: It iyi yeti nasiven Krik, yemumproko-
mol Sirofinīsi; miyi yemesenigi iyi woretevelugoni naviatīndi marugi netni. 27 Ko Iesū yemenūwi pugi, Ontali ōvunyan mampūm: popōwo tawi aremī worevī nevag enirora ōvunyan mō im tafugi pun ora ovun kūrī. 28 Im yemtamsi memenūwi pugi, Itnesog, Narisah: ko ōvun kūrī ra netekon tēbel umnene navivon nevag isenda ōvunyan. 29 Im iyi yemenūwi pugi, Eve ugi imo nam; naviatīndi okeve sū marugi netum. 30 Im pol sugkū iyi yivelum ra nimo eni, yemokesi netni eni yemale ra bed, im naviatīndi yiveasū marugi. 31 ¶ Im iyi yōimpe marugi telugon Tīr im Sīdon, mō mavan ra nūrū sū Dikapolīs, yive mafeli tok Kalīli. 32 Mirora dūmūtori pugi sī neteme telugomgol, im nowampat; mirora dūmūsenigi woretipe nokoven iran. 33 Miyi yemtori pelah morokonda netevokontū, yemetipe dogurugon nokoven ra telugon nugkon im nugkon, mō metevani mō im sugkori nugon; 34 Miyi yem-

telasah ra pokop, mō mesumsah, mō menūwi pugi, Efata, fan nam ugi, Etin tipelah. 35 Im marimago telugon yetin tipelah, im nugon yetin suli, miyi yemam aremī.

36 Iyi yemenūwi pun ora woretū enūwi pugi sī neteme; ko nagkū iyi yemenūali pun ora dūmatekisah mōmū worenūatumpeni; 37 Im irora dūmavlugi tamas wokon, dūmunūwi, Iyi umnumpi aremī en tiame sū: it iyi umnumpi ovun nomgol wororīgi, mōvun noampat woram.

Nīvlugkon Tamas 8.

Ran dan sū mori netevokontū yetin tamas, dūtūvī nevag nisekonda, Iesū yemovrokonda ōvun nūrie pugi, yemenūwi pun ora, 2 Yakum nilentokonda netevokontū, popōwo irora dūmūte dal yx dan desel, im tawī nevag enirora: 3 Im nagkū yakum satevokonda ra ōvun temne enirora, im tawī navag, irora wamas ūselat: im irora nugkon ra nūrū isūt. 4 Im ōvun nūrie dūmūtamsi pugi, Wampī nevag ia nisekonda imo ōveteme ra nūrū wokon? 5 Miyi yemtagkelora, Deve lōf enugkīmi? Irora dūmūnūwi, Seven. 6 Im iyi yempasewokonda ōveteme woretsep ra nemap: iyi yivī ovun lōf seven mori, yemumpalugi, yemorūsevi, yemovun ora ōvun nūrie woretipe ūniminda, mirora dūmūtipetipe ūniminda oveteme. 7 Dūti nugkon nomū ovrok isenda, miyi yemumpalugi, mō impasiwokonda woretipe irora sugkū ūniminda. 8 Im irora dūmoni, dūtalir: mirora dūmalekon

semsimugi navivon nevag yemeter veyū seven. 9 Im irora mori dūmoni dūti sugkū for txsan: miyi yemsatevokonda. 10 ¶ Marimago yive ra sī lō dal ovun nūrie eni yivelum ra nūrū sū Dalmanūta. 11 Im ovun Faresi dūmūvelum, mo matipotni woretakgeli iyi, dūmosenigi iyi ugi sī safi marugi pokop, dūmūtapmi iyi. 12 Miyi yemesumsah horog ra naviat, yemenuwi, Irasie imo palsi umnesorugi sī safi? itnesog yakum manūwi pugkum, otū ampun ora imo palsi sī safi. 13 Miyi yemawi irora, mō min-torīmpe ra lō yive nugkon ūmpe. 14 ¶ Ovun nūrie dūtūenteme worevī bred, im yemete ra lō lōf sīseven wokon. 15 Iyi yemenūwi pun ora, memokū, Ufinte kīmi marugi leven enirora ovun Faresi, im leven eni Herod. 16 Dūmū-nūwi pun ora irora, memokū, umanūwi popōwo kos letūrī bred. 17 Im pol sugkū Iesū yem-okili iyi yemenūwi pun ora, Irasie kīmi kuma-nūwi pugkūm, popōwo tawi bred enugkīmi, kūmūtūkili kū, im kūmūtū yelavenūri, wanti nugkugko nowami mafeli nigī? 18 Nimtumi, ko kūtū magesi, telegomi, pe kūtū mandegi, im kīmi kūtū enteme kū, 19 Yx morusevi ovun lōf fīv nisekonda fīv txsan, im kīmi kūmūsesi-mugi navivon ra veyū ovūar ndeve? Irora dūmūnūwi pugi, Twel. 20 Im nagkū seven lōf nisekonda for txsan, ndeve veyū ovūar ugi navivon kīmi kūmūsesimugi? Im irora dūmū-nūwi, seven.

21 Miyi yemenūwi pun ora, Nokowo imo ma kīmi kūtū magkili. 22 ¶ Iyi yive ra Betsīda; mirora dūmūtori pugi sī nimtei, mō mūsenigi

iyi woressugkora iyi. 23 Miyi yemelekavi no-
 koven nimtei, mōimtori marugi nimote; im pol
 sugkū yemetivani ra nīpmi eni, metipe nokoven
 iran, yemtagkeli iyi, magkū iyi yemokesi sī en
 tie sī kū? 24 Miyi yemtelasah, memenūwi,
 yakum magesi ōveteme sugkū nē umnavan.
 25 Miyi yometipe nokoven ra nīpmi, mō me-
 nūwi pugi woretelasah: miyi yivi horigeves, mō
 memokesi ves ōveteme omwisū. 26 Yemsate-
 vugi iyi ra nimo eni, memokū, kotūve ra nimote,
 im kotūnūwi pugi sī ra nimote. 27 ¶ Im Iesū
 mōvun nūrie eni dūmūve ra nimote Sisaria
 Filipī: im ūselat yetagkelora ōvun nūrie, me-
 menūwi pun ora, Oveteme umagkū yx me?
 28 Mirora dūmūtamsi, Yōane Batiso: ko nug-
 kon umagkū, Eliyas; im nugkon, sī irora ōvun
 profet. 29 Im iyi yemenūwi pun ora, Kō kimi
 kūmagkū yx me? Im Piter yemtamsi meme-
 nūwi pugi, kik Krīstō. 30 Im yemenūwali
 pun ora woretūnūwi pugi sī neteme. 31 Im
 iyi yematipotni woretavsokonda, memagkū iyi
 Netni eni neteme andegi sokūmūlep sikat,
 mirora ōveteme talam, mōvun sokowar, mirora
 ōvun somūl, wagesi sat iyi; wontalugi, ko
 penūri dan sū desel iyi onesoresah. 32 Iyi
 yemenūatumpeni imo nam. Im Piter yemokū
 worenūwali ugi pugi. 33 Ko polekū yeme-
 lagkx memtopotneme iranda ovun nūrie eni,
 yemyevi Piter, yemokū, Eve kitan, Setan: kik
 otū mentarū tiame eni Nōbū, ko tiame enirora
 ōveteme. 34 ¶ Im polysugkū yemovrokonda
 netevokontū pugi, imo ōvun nūrie eni, yem-
 enūwi pun ora, Iyi sī mori umagkū worūri yx,

aremī iyi metū magkū ugi tiame nakīugi isen, mandeoki nē umparum eni mō mārī yx. 35 Popōwo iyi sī mori umasiugi nomūrep eni, ampiugki pe; ko iyi sī mori awisep nomūrep popōwo ugi yx, im popōwo ugi nam navosavos, iyi mori ampī pe. 36 Sie aremī iran sī neteme, nagkū iyi ampī ōvun nemap omwisū, mō meviugki naviat eni? 37 Kū sie iyi ampugi pe woresevasi naviat eni? 38 Popōwo pe, iyi sī mori onarumprum yx, im nam enyx ūnīpmi imo palsi satīndi im tampalx; netni eni neteme onarumprum ugi iyi, pol sugkū iyi ampelum ra nilasilaswi eni Itemen dal ōvun nagelo tum-pora.

Nīvlugkon Tamas 9.

Im iyi yemenūwi pun ora, Itnesog yakum manūwi pugkūm, Ma nugkon ra irora uman-tūr igko, ūtū mas mafele nimpugon irora wagesi lō eni Nōbū ampelum ugi horog.

2 ¶ Penūri dan sū sīks Iesū yivī Piter im Yakōbō, im Yōane mō imtorora go mō im-sah ra sī numpūo tantop, irora wokon: im yetin sumpoli iyi ūnīminda. 3 Im nēmas eni yemeseli nisebō tamas wokon sugkū snō; tawi sī neteme faneteme ran nemap woresenti nisebō sugkū. 4 Im dūmūtūratumpeni pun ora Eliyas im Moses nandū; Im irora dūmūtampigi pugi Iesū. 5 Im Piter yemenūwi pugi Iesū, Novsūromon, aremī kos ke lete igko: aremī ka ke lenumpi ūvrok en desel; sī nīsekom, sī nīsekon Moses, im sī nīsekon Eliyas. 6 Po-

pōwo iyi yetū kili sie iyi anūwi: popōwo it
irora dūmetet tamas. 7 Im sī numpūx yem-
tenisevora: im sī navian yemne marugi num-
pūx, yemokū, Imo Netūg px: ūvandagugi iyi.
8 Marimago dūmūlagkx, dūtokesi sī neteme,
Iesū wokon dal irora. 9 Im pol sugkū dū-
mumprokoyep ra numpūo, yemwalivat pun ora
ma irora ūtū wanūwi pugi sī neteme ugi tiame
mori irora dūpmokesi, mafeli Netni eni neteme
omevsora sah marugi nemas. 10 Mirora dū-
mūnūwaveni imo nam, mirora dūmūsepun
tagkelora ugi fan ugi nevsorasah marugi nemas

11 ¶ Irora dūmūtagkeli iyi, memokū, Irasie
ōvun somūl umanūwi ma Eliya ampelum mam-
pūm? 12 Miyi yemtamsi pun ora, Itnesog,
Eliya ampelum mamipum, mō mampi-torileki
en tiame sū; im mokowo umetīyi ugi Netni
eni neteme, ma iyi andegi nesorū ugi tiame
sikat, mirora wonalekc pugi. 13 Ko yakum
manūwi pugkūm, ma Eliya okevelum, mirora
dūmumpi iran sugkū irora dūmakīugi, sugkū
dūmotīyi ugi iyi.

14 ¶ Pol iyi yive pun ora ovun nūrie eni,
yemokesi sī netevokontū tamas dal irora, im
ōvun somūl dūmū atekisah dūmūnūwi nam pun
ora. 15 Im marimago ōveteme omwisū pol
sugkū dūmokesi iyi mōmūsesieves iran. 16 Im
yemtagkelora ōvun somūl Kīmi kūmūtagkelora,
kūmūnūwi sū pun ora? 17 Im sī ra netevo-
kontū yemenūwi pugi, Narisah, yoko tori netūg
punok, naviatīndi noampat iran; 18 Im ra nūrū
sū yemtori, yemtavaseri iyi, miyi umatevani,
mō neltirit nugon, im tawi iyi faneteme: im ya

onūwi pun ora ōvun nūrie enugkik woretevel-
 igoni iyi ; im irora dūtū fan neteme. 19 Im
 iyi yemtamsi pugi yemenūwi, Ah, palsi netū-
 tavnirigi ya kante dal kīmi mafele nigī? ya
 anuwi nam imelolo pugkūm nīmpugon endeve?
 tori iyi poyx. 20 Im irora dūmūtori iyi pugi:
 im pol sugkū yemokesi, marimago naviatīndi
 yemtevaseri iyi ; yemomol ra nemap, melisemlū
 natūtū nugon. 21 Im yemtagkeli itemen, Imo
 yivelum iran nigī? Miyi yemtamsi, Ra nīm-
 pugon iyi īmpamū. 22 Im ra nimpugon sikat
 umentafugi iyi ra nom, im ra nū, worumpi
 nugkugko iran, ko nagkū kīk faneteme worumpi
 sī en tiē sī, efelintug kam, mevōrekam. 23
 Iesū yemenūwi pugi, Nagkū kīk faneteme
 woretavnirigi tawī nugkugko sī en tiē sī iran
 iyi mori umintavnirigi. 24 Marimago itemen
 nalx yemenūwi ugi nageri isen, memokū, Nov-
 sūromon, yakum mentavnirigi ; umpi horog
 mōmū tavniri enyx. 25 Im Iesū, pol sugkū
 yemokesi, ma ōveteme dūalo mō semsimokon-
 da, yemenūwi iran naviatīndi, memoku, Kīk
 naviatīndi telugomol im natepū, yakum man-
 ūwi pun ok, elum marugi iyi, im kotūve nīm-
 pugon sī iran, 26 Im naviatīndi yemamsah, mō
 im tavaseri iyi, mō īmpe marugi : im sikat
 dūmūnūwī memokū, yimas ; popōwo iyi sukū
 sī nemas. 27 Ko Iesū yemelekavi nokovin,
 yemoriuki sah iyi ; miyi yemtūok. 28 Im pol
 sugkū yivelum ūnisog nīmo, ōvun nūrie dūmū-
 tagkeli iyi mō mūnūaveni, Irasie kam letū
 faneteme woreteviligoni? 29 Miyi yemenūwi
 pūn oro. Imo umampe ugi mufwaki im nete-
 vokom wokon.

30 ¶ Im irora dūmawi nūrū mori, im dūma-
van ra Kalili; im iyi yetū akiugi ma sī agkili
ugi. 31 Popōwo yemavsokonda ōvun nūrie
eni, mō menūwi pun ora, Netni eni neteme
otin tinimpe ra nokovenda ōveteme, mirora
wontalugi iyi; im penūri dan desel ugi, iyi
omamsoresah. 32 Ko irora dūtūkili imo nam
mori, mirora dūmtetugi woretagkeli iyi ugi.

33 ¶ Im yivelum ra Kapernaum; im polekū
yēti ūnisog nimo yemtagkelora, Tie imo mori
kimi kūm nxokūm ugi ūselat? 34 Ko irora
dūmūtepū: popōwo ūselat dūmxor, mūmoku,
me anti horog ra irora? 35 Im iyi yemetesep,
yemovrokonda mori ōveteme twel, miyi yem-
enūwi pun ora, Nagkū sī neteme umnakiugi
woreti mampūm, iyi anti ra nisah, im lēvsx
nisikonda omwisū. 36 Iyi yivi sī nalx mō
metipe iyi ilivoteven irora: im pol sugkū yem-
sokolopon vī nalx ra nokeven, yemenūwi pun
ora, 37 Iyi sī mori ampī sī nalx sugkū imo ugi
nin enyx, iyi umumpī yx: miyi sī mori ampī
yx, otum pī yx wokon, ko iyi mori yemtamūli
yx.

38 ¶ Im Yōane yemtamsi memenūwi pugi,
memokū, Narisah, ka kel lokesi sī yemtevelu-
goni ovun nagelō sat ra nin-ekik, iyi otum
menurokam, im ka kīm walevat pugi, popōwo
iyi otum menurokam. *39 Ko Iesū yemenūwi,
Utū ūnūali pugi: popōwo nugkugko iran iyi
sī faneteme worumpi numpūrah navlugi ra nin
enyx worenūwi nam wokon irag. 40 Popōwo
iyi mori otum naloke irant umnevorokos. 41
Iyi si mori ampunok nū woremoneki ra nin

enyx, popōwo kīmi isen Krīstō, itnesog yakum manūwi pugkūm, iyi otū ampiugki nipmi isen.

42 Ko iyi sī mori onaloke pugi sī irora mori umtavnirīgi irag, mōmū iremī iran nagku uma-leki mīlston ra nowan eni īm sī tafugi iyi ran tok. 43 Im nagkū nokopmū ompiriwugkik tantevi sep: mōmū aremī iram woreve ra nomūrip nokopmū kumti, īm tawī ugi nokopmū dūrū sū woreve ra niswate ra nom otum nesile: 44 Iyūi worm amūrip īndowī, īm nom otūm nesile. 45 Im nagkū noam arnpiriwugkik, tantevi sep: mōmū aremī iram woreve ra nomūrip noanti, īm tawī ugi noam endūrū woreve ra niswate, ra nom otum nisile. 46 Iyūi worm amūrip īndowī, īm nom otum nisile. 47 Im nagkū nimum onumpiriugkik, evsi pe: mōmū aremī kik omintorīmpe ra lō eni Nōbū ugi nimum siteven, īm tawī ugi nimum endūrū woretin tafugi ra nom niswate. 48 Iyūi worm amūrip īndowī, īm nom otum nisile. 49 Popōwo wantin nesovele omwisū ugi nom, īm ōvun sokowar anti nesovele ugi solt. 50 Solt oti aremī; ko nagkū isūma nakan isen, kīmi kwamsugi worumpi iyi aremī? Uvī ūnūwami solt, īm ūte kīmi ugi ninparata pugkūm.

Nīvlugkon Tamas 10.

Iyi yemtūck marugi nūrū mori, īm yive ra telugon Yūdīa nugkon-ūmpe Yordan: īm sugkū sū yemumpi iranda, yemtavsokonda.

2 ¶ Dāmūvelum pugi ōvun Faresi, dāmū-

tagkeli, Nam alam kū ugi sī woressatevugi retepon? dūmū tapmi iyi. 3 Iyi yemtamsi, mō menūwi pun ora, Sie yempasiwugkūm ugi Moses? 4 Irora dūmokū, Moses yemokū, worevugi netīyi ugi satevugi iyi, mōim satevugi. 5 Im Iesū yemtamsi yemenūwi pun ora, Popōwo ugi nugkugko ūnowami iyi yemotiīyi imo nam alam. 6 Ko marugi natipotnin tiame sū Nōbū yemumpi irora itnateman mītnasiven. 7 Im popōwo pe sugkū sī neteme awi iteman im dineme, mō mampelesi iran retepon eni; 8 Im irora dūrū wante fan sīteven: popōwo pe irora tawi dūrū mōmū, ko fan sīteven. 9 Popōwo pe sugkū, imo mori Nōbū yemavremugi etūtūvavwi ugi sī neteme. 10 Im ōvun nūrie eni dūmūtagkeli ūnisog nimo ugi imo siame. 11 Miyi yemenūwi pun ora, Iyi sī mori osatevugi retepon, mō menetovrugi sī mōmū, iyi ontampalx. 12 Im nagkū sī nasiven osatevugi asūon, mō īmpī sī mōmū, iyi ontampalx. 13 ¶ Im irora dūmūtori pugi ōvalalx, ma iyi antipe nokoven iranda: ko ōvun nūrie dūmūnūwamwūs pun ora mori dūmū toror. 14 Iesū pol sugkū yemokesi, yemarakī ugi, mō menūwi pun ora, Utinīmpe ov alalx worevelum poyx, im kūtū ūnūali irora: popōwo sugkū sū irora ra lō ūnpokop. 15 Itnesog yakum manūwi pugkūm, Iyi sī mori otū vī lō eni Nōbū sugkū sī nalx virok, iyi otun mintorīmpe mori. 16 Miyi yemuriuki sah irora ra nokoven, yemetipe nokoven iranda, mō īmpieves irora.

17 ¶ Im pol sugkū yīve ūselat, sī yemalo pugi yumol ra numpon neterin, mō im tagkeli iyi,

Master aremī, yakon umpi sie ma yakampī nomūrip ovrūni? 18 Iesū yemenūwi pugi, Irasie kik umagkū yx aremī? sīteven aremī, mori Nōbū. 19 Kik okili nam alam, Kotū mīntampalx, Kotū mīntalugi, Kotū wonumprok, Kotū mīntesūwi namli, Kotū mīneforugi, Sendiukives itemen-e-kik, im dineme kik. 20 Iyi yemtamsi mō menūwi pugi, Narisah, imo sū omwisū yakum malekoleki marugi nimpugon yx virok. 21 Im Iesū yemokesi iyi, yemelentugi, mō menūwi pugi; Sie sīteven kīm etū umpi: eve, ĩmpasīgi nōete omwisū enugkik, mōvunora ōvun norumkor, im kik ampī nōete ūnpokop: im elum kik, vī neumparum, mūri yx. 22 Miyi yemorigi sat ugi imo nam popōwo it isen nōete tamas.

23 ¶ Im Iesū yemelokx iranda, yemenūwi pun ora ōvun nūrie eni, Nugkugko iranda ōvun nōete worintorimpe ra lō eni Nōbū! 24 Im ōvun nūrie dūmavlugi nam eni. Ko Iesū yoimtamsi pun ora, Ovun tavniri, nugkugko iranda mori umīntesūwī ra ōvun nōete worintorimpe ra lō eni Nōbū. 25 Itemelepon ra kamel worintorimpe ra nelni nīdel, mōmū ra neteme nōete worintorimpe ra lō eni Nōbū. 26 Im irora dūmavlugi tamas, dūmūnūwi pun ora, mūmokū, Im mē faneteme worevī nēōwara? 27 Im Iesū yemtopotnemora, yemenūwi, Nugkugko ugi ōveteme, ko tawī nisekon Nōbū: popōwo tiame sū omwisū itemelopon iran Nōbū.

28 ¶ Im Piter yemenūwi pugi, Pah, kam lowisep tiame sū, mō mūrok. 29 Im Iesū yemtamsi yemenūwi, Itnesog yakum manūwi pugkūm, Tawī sī neteme yemowī wokon nimo,

kū ravinsīme, kū ravevineme, kū ĩtemen, kū dineme, kū retepon, kū ōvun netnime, kū ōvun nete, popōwo ugi yx ĩm nam navosavos, 30 Ko iyi ampī ōvun hunder mōmū marima, ōvun nimo, ĩm ravinsīeme, ĩm ravevevineme, ovun dineme, ovun netnime, mōvun nete, ugi nesisx; ĩm ra nimpugon mantilap nomūrip ūvrūne. 31 Ko sikat ra nōbūm wanti ra nisah; ĩm irora ra nisah wanti nōbūm.

32 ¶ Im irora dūmūte ūselat, dūmūve Yerusalem, ĩm Iesū yemōbūm iranda: ĩm irora dūmavlugi; ĩm irora dūmūri, dūmetet. Im iyi yivī irora ōveteme twel, mō matipotni woressi pun ora ugi Siame mori antepū iranda, 33 Memokū, Pah kos kel ampe Yerusalem; ĩm anti nimpirīgi Netni eni neteme pun ora ōvun potni sokowar, ĩm pun ora ōvun somul; ĩm irora wanūwi nemas isen, mōĩmtinĩmpe iyi pun ora ōvun Ityentils: 34 Im irora wan agepī iran mō ĩm selatevi iyi, mō netevani iran mō ĩm talugi iyi; ĩm ran dan desel ugi iyi evsorasah. 35 ¶ Im Yakōbō, ĩm Yōane, ōvun netni eni Sebedi, dūmūvelum pugi, dūmokū, Master, ka kīm nakiugi ma kík onumpi nisekomam sugkū nakiugi enugkam. 36 Im yemenūwi pun ora, Tiekūm nakiugi yakonumpi nisekomi. 37 Im irora dūmūnūwi pugi, Enūwi ma ka ke lentesep, sī ra nokūpmū moor, ra nilasilaswe enugkík. 38 Ko Iesū yemenūwi pun ora, Kūmūtū kili imo mori kīmi kūmūsigi ugi: kīmi faneteme woremoneki marugi kup mori yakum nemoneki marugi? ĩm worevī irami baptisma umbaptiso irag ugi? 39 Im irora dūmūnūwī pugi, Kam

faneteme. Im Iesū yemenūwi pun ora, Itnesog kīmi kwamoneki marugi kup yakum moneki; im wambaptiso irami ugi baptisma umbaptiso irag ugi: 40 Ko woretesep ra nokovūg mevis im ra nokovūg por tawi enyx worevuora; ko anti novun ora neri umsiman ugi. 41 Im pol sugkū ten mori dūmūrīgi, dūmarokī tamas pun ora Yakōbo im Yōana. 42 Ko Iesū yemovrokonda pugi, mō menūwi pun ora, Kīmi Kūmūkili ma irora mori umagkū irora ōvun fan ra ōvun nūrū sū, umūrian iranda; im ōvun fan lō umtantevokepe iranda. 43 Ko otū anti sugkū irami: ko iyi sī umagkū worete mōmū horog irami, iyi anti levsx enugkīmi: 44 Im iyi sī irami umagkū worete horogesah, anti levsx nisekonda omwisū. 45 It iyi Netni eni neteme yetūvelum ma wontorugat iran, ko worelevsx, im woretenimpe nomūrip eni, nīpmi nisekonda ōveteme sikat. 46 ¶ Im irora dūmūvelum ra Yerikō: im pol sugkū yive marugi Yerikō dal ōvun nūrie eni im ōveteme tamas, Bartimius, nimtei, im netni eni Timius yemetesep ra telugon selat mō mesenigi. 47 Im pol sugkū yemorīgi ma Iesū neteme Nasaret mori, yematiptotni wortorugisah, memokū, Iesū Netni eni Devīd, togesovelyx. 48 Im sikat dūmūnūwamūs pugi woreteteven: ko yemenūwi sah mōmū tamas, Kīk netni eni Devīd, tongesovolyx. 49 Im Iesū yemetūrū, memokū irora ontorugi iyi. Im irora dūmūtorugi neteme nimtei, dūmūnūwi pugi, avoswi, etūok; iyi umamperugkīk. 50 Im iyi, yemtafugi nemas isen, yemtūok, yivelum pugi Iesū. 51 Im Iesū yemenūwi pugi,

Tie kīm akiugi ya onumpi nisekom? Nimtei yemenūwi pugi, Novsūromon, ma yakumpi nelampalam. 52 Im Iesū yemenūwi pugi, Eve; tavniri enugkik umnumpi kik horigeves. Im marimago yivi nelampalam mō mūri Iesū ūselat.

Nivlugkon Tamas 11.

Im pol sugkū irora dūmūvelum botipot Yerūsalem, mefeli Betpēs im Betane, ra numpūo Olevit, yemtamūlora ōvun nūrie eni endūrū, 2 Miyi yemenūwi pun ora, Uve kīmi ū selat ra nimote ūnimetemi: im polekū kīmi kwantura-tumpene, kwagesi sī kōlt nīti, tawi sī yemetesep ran tan; ūsūli iyi, mō imtori pelum. 3 Im nagkū sī anūwi pugkūm, Irasie kīmi kūm umpi imo? Kwanūwi ma Novsūromon umnakiugi iyi; marima iyi ontamūli. 4 Im irora dūmūve, dūmokesi kōlt mori yēti ratilat ra nūgon nimo iyūi selat endūrū dūmuvtit; mirora dūmūsūli iyi. 5 Im nugkon ra irora mori dūmūtūrū iyūi, dūmūnūwi pun ora, Tie imo kīmi kūm umpi, kūmūsūli kōlt? 6 Mirora dūmūnūwi pun ora sugkū Iesū yempasiwokonda: im irora dūmūtīnīmpe irora. 7 Im irora dūmūtori kōlt pugi Iesū, im dūmūtiipe nemas enirora iran; miyi yemetesep ran tan. 8 Im sikat dūmēve nemas enirora ra selat: im nugkon dūmūtan-tevisep nivlugkon ne, mō meve ra selat. 9 Im irora mori dūmūvūm, mirora mori dūmūri, dūmūtūrenūwisah, dūmokō, Hōsana; Nevieves iyi mori okevelum ra nin eni Novsūromon: 10

Nevieves lō eni itement Davīd, mori okevelum ra nin eni Novsūromon: Hōsana tantevakepe. 11 Im Iesū yemtorimpe ra Yerūsalem, im ra tempel im polekū yemelagkx mīmtopotneme iranda tiame sū, im ran titintit, yive ra Betane dal oveteme twel.

12 ¶ Im ratmran, pol sugkū dūmūve marugi Betane, yemevieni:

13 Im yemokesi sī ne fik isūt yeti nugkelin iran yivelum, memokū iyi agesi sī en tie sī iran: im pol sugkū yive botipot iran, yetokesi sī en tie sī, nugkelin wokon; popōwo nīmpugon worovūwa yetūvelum. 14 Im Iesū yemenūwi, Tawi sī neteme otū onīmpe marugkik indowi. Im ōvun nūrie dūmūrīgi iyi. 15 Im dūmūve Yerūsalem: im Iesū yemtorimpe ra tempel, miyi yematipotni woretevelegonora mori dūmūsevasigi ūnisog tempel, mō im talepasi ōvun tēbel enirora dūmūvasi muni, im ōvun nīvlok enirora dūmūvasi si ūmpon; 16 Miyi yemenūwali pun ora ma tawi sī neteme andiuki sī en tie sī ra mumpon tempel. 17 “Irora wanatovnin nimo enyx memokū nimo nufwaki nisekonda ōveteme ra nūrū sū nūrū sū;” ko kīmi kūm nūmpi veli nisekonda ōvun numprok. 18 Im ōvun somūl mōvun potni sokowar dūmūrīgi, mirora dūmūsurugi nokowa irora wontalugi iyi: ko dūmūmtetugi iyi, popōwo netevokontū omwisū dūmavlugi ra nam tavsogi eni. 19 Im ra nīmpugon pwarap yive ilat murugi sīti.

20 ¶ Im ratmran pol sugkū dūmavan, irora dūmokesi ne fik yemetū noatnin im omwisū. 21 Im Piter yementeme, yemenūwi pugi,

Master, okesi, ne fik mori kīm menūwi nowarepatevi iran okemetū sū. 22 Im Iesū yemtamsi yemenūwi pun ora, Utavnirīgi ra Nōbū. 23 Popōwo itnesog yakum manūwi pugkūm, Ma iyi sī anūwi pugi imo numpūo, Etpe parugi, etin tafugi sep kīk ran tok; metū tavrivri ūowan eni, ko ontavnirīgi ma nam sū mori iyi omanūwi wantepū sugkū; iyi ampī sie sī mori iyi umanūwi.

24 Popōwo yakum manūwi punkūm, Siame mori kīmi kūmnakīwokonda, ugi nesenigi enugkīmi, ūtavnirīgi ma kīmi kwampī, im itnesog kīmi kwampī. 25 Im pol sugkū kwantūrū, mō mūfwaki, nagkū kūm nakan pugi me sī, efelintugi; ma Itemen kūm mori ūnpokop efelintugi sat sū enugkīmi. 26 Ko nagkū kūm ūtū efelintokonda, Itemen kūm ūnpokop otū afelintugkūm sat sū enugkīmi.

27 ¶ Im irora dūmūvelum ra Yerūsalem: im pol sugkū iyi yemavan ūnisog tempel, dūmūvelum pugi ōvun potni sokowar, im ōvun somūl, mōvun elder, 28 Im dūmokū pugi, Kīk umnumpi imosū ugi horog eneme? im me, yemovunok nimpasewugi worumpi imo tiame? 29 Im Iesū yemtamsi yemenūwi pun ora, Ya ontagkol kūm sī nam sīteven, enūwi pe poyx, im ya anūwi ugi horog eneme yakum numpi imosū 30 Pe baptisma eni Yōane, yemne ra pokop, kū marakonda ōveteme? enūwi poyx. 31 Mirora dūmxor ugi pun ora dūmūnūwi mūmokū, Nagkū ka kel anūwi, marugi pokop; iyi anūwi, Mirasie kīm etū tavnirīgi iyi? 32 Im nagkū ka kel anūwi, memokū Marokonda ōve-

teme; dūmūmtetokonda netevokontū: popōwo
 ōveteme omwisū dūmokū iyi Yōane si profet
 itnesog. 33 Im irora dūmūtamsi dūmūnūwi
 pugi Iesū, Ka kel etū kili. Im Iesū yemtamsi
 mō menūwi pun ora, Im ya otū anūwi pugkūm
 ma ugi horog eneme yakum numpi imosū tiame.

Nīvlugkon Tamas 12.

Im iyi yematipolni worenūwi nam parabol
 pun ora memoku, Si neteme yemōwi vinyard
 menīmpī nagkxugi, mō mokol ugi nīmsin dum-
 pon vīn, mō menumpi nimo horog nīmsin, me-
 tinīmpe pun ora ōvun nasemnūok, miyi yive ra
 nūrū isūt. 2 Im ra nīmpugon worevī novwan
 yemtamūli levsx pun ora ōvun nasemnūok ma
 iyi ampī marokonda ōvun nasemnūok novwan
 marugi vinyard mori. 3 Mirora dūmūlekavi
levsx, mūselatevi iyi mō mūsatevugi wokon.
 4 Penūrī yemtamūli pun ora sī mōmū levsx;
 mirora dūmūtevi iyi ugi nevat, dūmateki num-
 pūn, mō mūsatevugi ugi nagepī iran tamas.
 5 Miyi yōīmtamūli sīmōmū; dūmūtalugi iyi,
 im sikat mōmū; nugkon irora dūmūtar, im
 nugkon irora dūmūtalokonda. 6 Yeti sī netni
 sīteven, netni px isen, yemtamūli iyi pun ora
 ra nisah, memokū, Irora wosesieves netūg.

7 Movun nasīmūok dūmūnūwi pun ora mū-
 mokū, Iyi tampenum, Uvelum kos līntalugi iyi
 im denūok mori anti enugkos. 8 Mirora dū-
 mulekavi iyi mō mūtalugi, mō mūtafugi ratilat
 denūok. 9 Iyi natemonok isen denūok onum-

pintie? Iyi ampelum mō mīntivavtiti ōvun nasimnūok mori mō mīntenimpe denūok pun ora ōveteme mōmū. 10 Im kimi kūmasepim imo nam mori otin netiyi kū, sī nevat mori ōveteme dūmumpi nimo ugi dūmokū ūr dūsa-temugi pe mori oti netipe ra napūtan nimo, 11 imo yemne ra Iehōva sugkū im kos kīm lenavlugi ugi. 12 Mirora dūmūtapmi worelekavi iyi mirora dūmamtetōkonda telien to; it irora dūmokili ma iyi yemenūwi nam mori memokū ugi irora mirora dūmūwi iyi mō mūve; 13 ¶ Mirora dūtamūli nugkon ra ōvun Faresi mōveteme eni Herod, worelekavi nam eni; 14 Mirora dūmūvelum mō mūnūwi pugi mūmokū, Tavsogi, ka kīm lagkili ma kīk itnesog, im ki kotum mamtetokonda ōveteme, it kīk otum magesi nīminda ōveteme, im kīk emīntavsogi itnesog ugi selat eni Iehōva, [kīk emagkūo] oti tanepo worevugi muni mori pugi Sisar kū tawi. Ka ke lampugi, kū ka ke letū lampugi? 15 Miyi yemokili nīmpiri isenda memenūwi pun ora memokū, Irasie kimi kūmīntapmi yx? vī impelum sī peni ma ya agesi. 16 Mirora dūmūvī; miyi yomenūwi pun ora memokū, Imo safi ene me? im netiyi ene me? Mirora dūmūnūwi pugi mūmokū, isen Sisar; 17 Im Iesū yōmenūwi pun ora memokū, Imo sū eni Sisar ovugi Sisar, mimo sū eni Iehōva, ovugi Iehōva. Mirora dūmavlugi ugi iyi. 18 ¶ Movun Sadūsi dūmūvelum pugi mori umanūwi magkū tawi nīvsorasah, mirora dūmūtagkeli iyi mūmūnūwi mūmokū, 19 Tavsogi Moses yemetiyi nam pugkam memokū, nagkū avinsī eni sī neteme

amas mawi retepon, im tawi òvun nĩtni, avinsi
 eni ampĩ retepon mō mĩntori nĩtni nĩsekon
 avinsĩ eni. 20 Dũti ravin sĩ eme seven: miyi
 itnetemefi yivĩ retepon, yimas im tawi nĩtni.
 21 Miyi dũrũgi yivĩ nasiven mori mō mas, im
 tawi nĩtni; miyi deselugi sugkũ, 22 Mirora sũ
 seven dũmũvi iyi im tawi sĩ nĩtni isenda, im
 nasiven mori yimas. 23 Ran dan nivsorasaḥ
 pol sugkũ irora mori wamsorasaḥ, nasiven mori
 anti retepon ene me? it irora sũ seven dũmũvi
 iyi. 24 Im Iesũ yōmenũwi pun ora memokũ,
 kĩmi kũmamgĩ ugi imo kũ? popōwo kĩmi kũtũ
 magkili òvun netiyi im horog eni Iehōva. 25 It
 irora pol sugkũ wamsorasaḥ marugi nemas ũtũ
 wontevrugi ũtũ wontori reteponeme, it irora
 wanti sugkũ òvun agelo ũnpokop. 26 Mugi òvun
 nemas ra irora umamsorasaḥ, kĩmi kũmũsepi
 ra netiyi tumpora eni Moses (nam mori ugi nē)
 nokowo Iehōva yemenũwi pugi, yx Nōbũ eni
 Abraham, im Nōbũ eni Isak, im Nōbũ eni
 Yēkob? 27 Iyi tawi Nōbũ enirora òvun nemas,
 iyi Nōbũ enirora òvun nomũrip; im kĩmi kũm
 umamgĩ ugi indowi. 28 Im sĩ neteme Somũl
 yivelum miyi yemorigi nam mori irora dũmũ-
 tampigi, miyi yēmokkili ma (Iesũ) yemtamsi
 memenũwi ves pun ora, miyi yemtagkeli iyi
 memokũ, Silnivi nam ra nũsian itokowo? 29
 Im Iesũ yemtamsi memenũwi pugi memokũ,
 silnivi ra nũsian oti imo, Urīgi kĩmi òveteme
 Isrēel, Iyi Iehōva Narisaḥ enugkos oti Narisaḥ
 sĩteven: 30 Im kĩk onelintugi Iehōva Nōbũ
 enugkĩk ugi nowam omwisũ, im naviat enugkĩk
 omwisũ, mugi nelekon enugkĩk omwisũ, mugi

faneteme enugkik omwisū: imo oti silnivi ra nōbūm, 31 im dūrūgi oti sugkū, pe mori, Elin-tugi numpunaram sugkū kīk e pe kīk; tawi sī mōmū silnivi nam horog ra imo sū mori. 32 Miyi neteme Tavsogi yōmenūwi pugi memokū, Itnesog, Tavsogi, kīk osī menūwi ves popōwo Nōbū siteven tawi sī mōmū—iyi wokon; 33 im worelintugi iyi ugi nowan omwisū, im nelekon, im naviat im horog im worelintugi numpunaram sugkū sī umnelintugi iyi pe iyi imo oti mōmū aremī ra ōvun nūrah sū woressokowar ugi, mōmū aremī ra ōvun sokowar omwisū. 34 Im Iesū yemelavenūri ma iyi yemenūwi nam im yemokili fan, miyi yōmenūwi pugi memokū, kīk tawi isūt marugi lō eni Iehōva. Mirora sū dūmamtetugi woroimtagkeli iyi. 35 ¶ Im Iesū yemtavsogi ra nimo tumpora miyi yemtamsi memenūwi memokū, Ōvun Tavsogi umanūwi mūmagkū, Krīstō oti netni eni Devid pe nokowo? 36 It iyi Devid yemenūwi ugi Naviat Tumpora memokū, Iyi Narisah yemenūwi pugi Narisah enyx memokū, Etesep ra nokobūg meves mafeli nimpugon ya antipe ōvun novsen nakan enugkik ra mumpon nowon. 37 Miyi Devid ummanūwi magkū, iyi mori Narisah, im nagkū sugkū iyi netni eni nokowo? 38 ¶ Mōvun telien lō sikat dūmūrūgi iyi ugi navos, miyi yemenūwi pun ora pol sugkū iyi yemtavsokonda memokū, Ufinte kīmi marugi ōvun somūl mori umnakiugi woravan ugi ōvun simplxon tantop, mirora umnakiugi ōvun nam px ra nūrū sū nevasi; 39 mōvun woretsep ra nūsian aremī ra mumpon ōvun nimo tavsogi,

im pol sugkū irora umampag, 40 mirora um-
 întereforugi nimo sū enirora ôvun neviumpūwi,
 mō mufwaki nimpugon tantop worîmpirigi:
 irora mori wampî nam ugi nūrian mōmū nug-
 kugko. 41 Im Iesū yemetesep im bokes wore-
 tevînepon muni tumpora yeti ūnîpmi eni miyi
 yemokes ora ôveteme dūmūtiipe muni ra mum-
 pon, mōveteme ra nōete sikat dūmūtiipe tamas
 ūnisog; 42 Im sî neviumpūwi narumkor yive
 mō metipe ūnisog muni en dūrū, ūrekis wokon.
 43 Miyi yemovrokonda ôvun nūrie eni meme-
 nūwi pun ora memoku, Itnesog yakum manūwi
 pugkūm, Imo nevi umpūwi narumkor yemetipe
 ūnisog woretevînepon mōmū ra irora sū mori
 dūmūtiipe ūnisog: 44 It irora sū dūmūvî nug-
 kon marugi noete sū isenda mō mūtiipe ra
 mumpon; miyi marugi narumkor isen mōtiipe
 ra mumpon isen omwisū; omwisū mori iyi
 unnomūrep wi.

Nîvlugkon Tamas 13.

Im polekū iyi yive ilat yîmne ra nimo tum-
 pora sî ra ôvun nūrie eni yîmenūwi pugi me-
 mokū, Tavsoġi, Okesi pe nevat sū tamas, im
 nimo tamas! 2 Im Iesū yîmenūwi pugi me-
 mokū. Kik emagesi imo sū nevat sū kû? Otū
 antîndowi sî nevat ran tan nevat wantîn tale-
 pasi sep omwisū.

3 Im pol sugkū iyi yîmetesep ra numpūo
 Olivet mampi eti nimo tumpora Piter im Ya-
 kobō im Yōane im Andrū, dūmūrūntagkeli iyi

eko sī, 4 Enūwi pug kam Nīgī anti sugkū, im safi mori pol sugkū imo sū wanti sugkū antin tie? 5 Im Iesū yimtamsi pun ora memenūwi memokū, Ufintē kimi ma tawi sī ampeliluwugkūm; 6 it sikat wampelum ra nin enyx, mirora wanūwi magkū, yx Krīstō; mirora wonīmpiriwokonda ōveteme sikat; 7 im pol sugkū kimi wandīgi ugi ūbrami im narīgi ugi ūbrami, Utūyōmpeli popōwo anti sugkū: ko nimpugon (nelehovan) otū velum. 8 Sī numpūn lō wonavahat iran sī numpūn lō, im sī lō iran sī lō, im wanti ōvun nomiok ra nūrū sū sikat, mōvun temas, mōvun nelileki. Imo sū wanti nati potni ōvun norīgumpūnū. 9 Im kimi, Ufinte kimi it irora wontorokūm ūniminda ōvun nxor, mo mumselatove kūm ra nino sū tavsogi, mirora wantipe kimi ūniminda ōvun natemonok mōvun fan lō popōwo ugi yx, woretī umpūvsok iranda; 10 im arimī mampūm woretorenūwi sah nam navosavos pun ora lō sū lō sū. 11 Im pol sugkū wontorokūm woretipe kimi ūniminda ūtū eveleveli ugi nam mori kimi kwanūwi; nam mori anti novugkūm worenūwi ra nimpugon mori, Unūwi pe mori, it popōwo tawi kimi mori umanūwi, iyi Naviat Tumpora. 12 Im sī avensī onīmpirīgi avensī enī woretalugi, im sī itemen netni enī, mōvun nītni wonīmpiri wokonda ōvun netemendeme mōvun dīnemen-deme isenda mō mīntalokonda; 13 mōveteme sū wonakan pugkūm popōwo ugi nin enyx; Ko iyi sī mori onatekīisah mafeli ra nīisah, anti neviēōwara iyi. 14 In pol sugkū kimi kwagesi pe nelilūo sat mori Daniel profet yīpmenūwi

ugi, umante ra nūrū mori tawi aremī woretūrū (miyi sī mori umasepinetiŷi, aremī iyi umnen-teme) ĩm aremī irora sū ra Yūdĳa woralō ra numpūo sū; 15 miyi sī ran tan nimo aremī iyi woretūyep ra mumpon nimo worevi sī en tie sī marugi nimo isen; 16 miyi ran denūok aremī iyi otū onterileki tovūnĳi sī en tie sī kitan worurinki nemas eni. 17 ĩm nelĳleki tamas wampelum iranda mori umĳntandiokumpok umamĳampuni nĳtni ran dan sū mori; 18 wose-nĳgi kĳmi ma nalō enugkĳmi otū anti ra nakas, 19 dan sū mori (sokomūlep) dūtū velum sugkū marugi nĳmpugon Nōbū yĳmetipe nemap, mafeli nĳmpugon mori mūtū omamampelum sugkū; 20 ĩm nagkū Narisah petum potipot dan sū mori petūviēowara sī neteme, popōwo irora ōvun tampoli isen, mori iyi yemtampoli irora nisekon iyi, iyi yĳmumpotipot dan sū mori. 21 ĩm nagkū sī anūwi pug kūm magkū, Origi, Krĳstō, ĳgko, iyi yūi, Utū tavnirĳgi; 22 ĳt irora ōvun Krĳstō nĳmpiri mōvun profet nĳmpiri wampelūm, mirora wonumpi navlugi sū (mōvun safi) worĳmpiri ōvun tampoli, nagkū irora fane-teme; 23 Kō kĳmi, Ufinte kĳmi; pah ya opmen-ūwi pug kūm ugi. 24 ĩm ran dan sū penūri sokomūlep mori, nĳpmĳnĳn anti nĳlebōkevat, mitĳs otū oselĳ, 25 mosi sū ra pokop womol ĳm horog sū ra pokop wieliel. 26 Mirora wagesi Nĳtni eni neteme ampelum ra ōvun numpūx ugi horog ĳm nilasilas tamas, 27 miyi ontamūl ōra ōvun agelo isen wor e semsemo-konda ōvun tampoli isen marugi nĳmetagi sū devat, marugi navlūtĳni sū nemap. 28 Mūkili

kīmi parabol ugi nē fīk: pol sugkū umesemsi, mō meselevlevi nugkelīn kīmi kūmagkili nenum umnumpōtipot. 29 Kīmi sugkū, pol sugkū kwagesi imo sū umampelum ūkili ma nīmpugon mori umnumpōtipot, ra nūgon selat. 30 Itne-sog yakum manūwi pugkūm memagkū, Imo palsi ūtū ampia mafeli nīmpugon imo sū wampelum. 31 Pokop mūnemap wampia kō nam enyx otū ampia. 32 Im Tawi sī umagkili imo dan kū nugkon dan mori (tawi ōvun agelo ūnpokop, im tawi iyi Nitni) iyi Itemen wokon. 33 Ufinte kīmi, Wavles mufwaki, it kīmi ūtū magkili pol sugkū nīmpugon mori ampelum: 34 Sugkū sī neteme mori yive ra nūrū isūt, yīmowi nimo isen, mo mutipe ōvun līvsx eni worefīnte, mo metipe irora gō worumpūrah, mo memenūwi pugi nivūo nimo woravles; 35 Wavles kīmi (it kīmi ūtū magkili nīmpugon pol sugkū iyi natemonok ra nimo mori omampelum, nīmpugon poarap, kū ratūnemis pūm-rok, kū ra nasora netūo, kū prūbokom). 36 Kū en tawi pol sugkū omampelum itnum, iyi agesi kīmi umnalēepo: 37 mimo nam mori yakum manūwi pugkūm ya kanūwi memagkū pun ora omwisū, Wavles.

Nīvlugkon Tamas 14.

Im paska im youp wokon mori dūti penūri dan dūrū, mōvun potni Sokowar mōvun somūl dūmnesorugi worelekavi iyi ugi nīmpiri mō mīntalugi; 2 Ko irora dūmūnūwi mūmokū,

Tawi ra nīmpūgon narigari kū en tawi ōvun telienlō wonumpi nesex. ¶ 3 Im polekū iyi ra Betani ra nimo eni Sīmon, mori lepros, iyi yemtesīgi nevag īm sī nasiven yivelum miyi yemuriuki nūrah īm dumpon nīmpen e ves aremī wokon ra mumpon miyi yēmaserim nūrah alabaster mōīm wosīlīgi sū ra mumpūn: 4 īm nugkondeme dūmworemi sat ugi mō mūsepen enewi ūnowanda, Irasie Kemagkini ugi imo dumpon? 5 Nagkū pūvasīgi pūvī nīpmi peni tri hunder, woretēvūrak wokonda ōvun narumkor; mirora dūmūviūri nasiven mori. 6 Im Iesū yemenūwi memokū, Uwi iyi: Irasie kīmi kūmcuguri iyi? Iyi umpi numpūrak e ves irag: 7 Ovun narumkor dal e kīmi dan sū īm pol sugkū kīmi kūmnakiugi kīmi faneteme woressitū iranda, īm yx, yx tawi dal ekīmi dan sū dan sū: 8 Iyi umpi sugkū iyi faneteme, iyi opmobūm woruriuki imo woressoveli nokolīsirag nīmsīn tenūmi yx. 9 Itnesog yakum manūwi pugkūm memokū, ra nūrū sū nūrū sū mori antīn torenūwi sah nam navosavos imo mori mō nasiven umpi, antīn tampigi worenteme ves iyi.

¶ 10 Im Yūdas Iskariot sī ra irora twelv, yive pun ora ōvun potni sokowar wōresentēvi Iesū woretinīmpe iyi pun ora. 11 Mirora dūmurīgi nam eni mō mavos ugi mō mūnūwi mūkokū wampugi muni; miyi yemnesorugi pe nokowo iyi ontemīmpe iyi pun ora ra sī nīmpūgon aremī. 12 Im ran dan mampūn pol sugkū irora dūmoni youp wokon mori pol sugkū dūmūtalugi nūrah nīmsin sokowar, ōvun

nūrie dūmūnūwi pugi mūmokū, Ia kīk emna-
 kiugi ma ka ke lenumpi nisekom worenī paska?
 13 Miyi yemtamūli endūrū ōvun nūrie enī me-
 menūwi pun ora memokū, Uve ūntīmne, avtit
 irami sī neteme umandiuki nūrah woretaligi
 nū, ūri iyi; 14 Im ra nimo mori iyi onīntor-
 impe enūwi pugi neteme mori nimo isen, Iyi
 Tavsoḡi umanūwi memokū, Ia pe sīlebok e
 ves, ya oneni paska dal ōvun nūrie enyx;
 15 Miyi osesi pugkūm sī sīlebok e ves tamas
 ratekomisah umatīn tavīnepon ūnisog im siman
 aremī, Usiman iyūi nīsekont. 16 Miroran
 dūrū dūmūve ran timne mō mokesi sugkū iyi
 yepmenūwi pun ora mirora dūsīman ugi paska.
 17 Im pol sugkū poarap arap, iyi yīvelum dal
 irora twelv; 18 Im pol sugkū dūmūtesīgi nevag
 mori, Iesū yemenūwi memmokū, Itnəsog yakum
 manūwi pug kūm memagkū, sī kīmi umīntesīgi
 nevag ūndū yx, onīmpiri woko yx. 19 Mirora
 dūatipotni wororīgumpūnū, mō mūnūwi pun
 ora irora go, mūmokū: Yx kū; Yx kū? 20
 Miyi yemtamsi mō menūwi pun ora memokū,
 Sī ra twelv mori umantipe nokoben ūnisog
 nūrah ūndū yx. 21 Netni enī neteme umampe
 sugkū nam yeti netīyi ugi iyi kō navoret iran
 neteme mori umīmpiri Netni enī Neteme ra
 nemas; aremī nīsekon nagkū yetū umpro-
 komol iyi.

¶ 22 Im polekū irora dūmprokoni Iesū yivī
 youp mō īmtesuki, mō morūsevi, mō mōvun
 ora, memenūwi memokū, Uvī moni; imo oti
 nokolīsirag. 23 Miyi yōīmpī kup mō mumpa-
 lugi, mō mōvun ora, mirora sū dūmoneki ma-

rugī. 24 Miyi yōmenūwi pun ora memokū, Imo oti de enyx ugi nain ūnam itevx, pe mori otin wosiligi nisekonda sikat. 25 Itnesog yakum manūwi pugkūm memagkū, ya otū amoneki marugi dumpon vin mafeli dan mori ya ōmamoneki pe ra lō eni Nōbū.

¶ 26 Mirora dūmarūfo sī narūfo tumpora, mō mūve ilat, mō mūve ra numpūo Olivet; 27 Im Iesū yīmenūwi pun ora memokū, kīmi sū kwosumpeli sumpeli nūgūmi popōwo ugi yx imo pūmrok; it oti netīyi, Ya ontī neteme navles mōvun pugipugi wonaseviugi isūt; 28 Im penūri nīvsoresah enyx ya opmampūm irami ra Kalīli. 29 Im Piter yīmenūwi pugī memokū, Nagkū omwisū wosumpeli sompeli ūnūgūnda tawī yx. 30 Im Iesū yīmenūwi pugī, yakum manūwi punok ma, Ire pen dan—imo pūmrok, pol sugkū netūo otū onasora nīmpugon dūrū kik onūaveni yx nīmpugon desel. 31 Miyi yomenūwi nam mōmū horog memokū, Nagkū aremī ya amas ūndū kik—ko ya otū onūavenok—tawī. Mirora omwisū dūmūnūwi nam mūmokū sugkū. 32 Mirora dūmūve ra sī nūrū nin e pe mori Ketsemani; miyi yōmenūwi pun ora ovun nūrie eni, Utesep kīmi igko polekū ya umnufwaki. 33 Miyi yemtori Piter, im Yakōbō, im Yōane dal iyi, miyi yematipotni woretī nēōmpeli im norīgumpūnū tamas,

34 Miyi yōmenūwi pun ora memokū, Naviat enyx umandegumpūnū tamas wokon—sugkū ya amas ugi; ūtendowī kīmi igko im wavles. 35 Miyi yōmavanūwi mumol ra nemap, mō mufwaki, memokū, nagkū aremī woretī sugkū,

ma nīmpugon mori ampe marugi. 36 Miyi yemenūwi, Aba, Itemen yx, Tiame sū omwisū kīk faneteme worumpi: etipe pelah imō kup marokoyx, kō tawi sugkū yakum magkū ugi, kō sugkū kīk emagkū aremī ugi. 37 Miyi yivelum memokes-ora mirora dūmalēpo, miyi yemenūwi pugi Piter memokū Sīmon kīk emalēpo kū? kīk tawi horog woravles lap ūndū yx kū? 38 Wavles kīmi mūfwaki ma kīmi kūtū amol ran tapmi; naviat umīntorugat, pe nokolisiran emandīmlīmlu. 39 Miyi yempe mō mufwaki, mōmenūwi magkū nam sīteven. 40 Miyi yōīmpelum mō mokes ora mirora dūmalēpo it nīmīnda dūti numpok mirora dūtū kili wontamsi pugi magkūntie. 41 Im nīmpugon deselugi iyi yōīmpelum mō menūwi pun ora memokū, Walēpo muvenūcum, isūma marima: nīmpugon mori okovelum; pah Netni eni neteme, otīn tenīmpe iyi ra nokobinda ōvetemīndi: 42 Utūok kos lampe; pah, iyi mori umampiriwokoyx okevelum potipot.

43 ¶ Marimago pol sugkū iyi yetūnūaveni, Yūdas yivelum, sī ra irora twelv, im dal iyi telien lō tamas, gi ōvun nxetūga, mōvun nirum dūmne marokonda ōvun potni sokowar mōvun somūl, mōveteme talam. 44 Miyi mori yīm-impirigi iran yīpmovun ora sī safi, iyi yīmenūwi memokū, Iyi mori ya osūgū iran, iyi pe mori ūrūleki mūtori pelah mūfinte, 45 Im pol sugkū iyi yivelum, yive pugi Iesū itnum, memenūwi memokū, Rabī, Tavsogi, mōīm sūgū iran. 46 ¶ Mirora dūmūlekavi iyi mōmūrūleki. 47 Im sī ra irora mori dūmūtūr potipot, yemasen-

dūri nxeṭūga isen mō īmtī līvsx eni potni soko-
war, mōīmtantevi telugon eni. 48 Im Iesū yem-
tamsi memenūwi pun ora memokū, Kīmi kūve-
lum ugi ōvun nxeṭūga, mōvun nīrorum worele-
kavi sugkū nagl-ū worelekavi neteme neforugi
īm talugi; 49 Dan sū yx mete dal e kīmi ra
nimo tumpora morun tavsog kūm, īm kīmi
kūtū melekavi, ko wonampesog ōvun netīyi
tumpora. 50 Mirora dūmūwi iyi mō malo.
51 Im sī neviarep yemūri iyi, mori yemakfugi
nemas līnīn mōvun neviarep dūmūlekavi iyi.
52 Miyi yemowi nemas līnīn ra nokobīnda mō
malō marokonda mavan e wokon.

53 ¶ Mirora dūmūtōri Iesū pugi potni soko-
war mōvun potni sokowar omwisū dūmūsem-
semokonda pugi, mōveteme talam mōvun so-
mūl. 54 Im Pīter yemūri iyi isūt mafeli ūnisog
nimo eni potni sokowar, miyi yīmetesep dal
ōvun nivūo wororūgom. 55 Mōvun potni so-
kowar mirora sū mori dūmxor ugi dal dūmne-
sorokonda ōveteme worumpūvsok iran Iesū
woretalugi iyi, mirora dūtokesi. 56 It sikat
dūmumpūvsok namlī iran mōvun nmpūvsok
isenda dūti sugkū nam wokon. 57 Im nug-
kondeme dūmūtūok mō mūnūwi namlī iran
dūmūnūwi mumokū, 58 Ka ke lorigi iyi me-
menūwi nam memokū, Ya ontalepasi imo nimo
tumpora mori ōveteme dūmumpi, īm penūri
dan desel ya omenumpi sī mōmū, īm tawī ugi
nokobīnda ōveteme. 59 Kō nam enirora dūti
nam wokon sugkū 60 Miyi potni sokowar
yemtūok īleboteven, mīmtagkeli Iesū meme-

nūwi memokū kīk otū mintamsi kū? Irora mo umnumpūvsok iram magkū tie?

61 Ko iyi yimatepū yetū tamsi sī nam. Miyi potni sokowar yōimtagkeli iyi mōmenūwi pugi memokū, Kīk Krīsto Netni eni Nevīeves. 62 Im Iesū yīmenūwi memokū yx sugkū; im sugkū kīmi kwagesi iyi Netni neteme antesep ra nokoben meves ra horog, mō mampelum ra ōvun numpūx ūnpokop. 63 Miyi potni sokowar yemtevaseri nemas isen mō menūwi memokū, Tie aremī ōvun numpūvsok mōmū, 64 Kīmi Kūrigi nam sat mori, kīmi kūmagkūwo? mirora sū dūmūnūwi mūmokū, aremī woretalugi iyi, it iyi okoworepatevi. 65 Im nugkon dūmati potni woretevani iran, mō moven nīpmi, mō mateki nīpmi, mō mūnūwi pugi, Profesī: im ōvun torugat dūmateki iyi ugi nokobenda.

66 ¶ Im pol sugkū Piter yīmete ra mumpon nimo ratekomyep eni fan lō, sī nasiven torugat eni potni sokowar yivelum: 67 Im pol sugkū Piter yorugom, iyi yemenūwi pugi memokū, Im kīk kīmete ūndū Iesū ra Nasaret! 68 Miyi yīmenūwi memokū, Ya otū kili iyi, yakum mamgiugi nam enugkīk: Miyi yive ilat, ra mumpon norīyū, im sī netūo yīmasora. 69 Im nasiven mori yōmokesi miyi yōmenūwi pun ora dūmūtūr yūi memokū, Iyi mori sī ra irora. 70 Miyi yōmenūwi penūri lap irora yūi dal, mirora mori dūmūtūr dal dūmūnūwi pugi Piter mūmokū, Itnesog kīk sī ra irora it kīk neteme Kalīli, naviam oti sugkū. 71 Ko iyi yīmati potni worenūwi nam sat sikat, memokū, Ya otū magkili neteme mori kīmi kūmanūwi ugi

iyi. 72 Im nīmpugon dūrūgi sī netūo yīma-sora im Piter yīmenteme nam mori Iesū yīme-nūwi pugi, memokū, Pol sugkū netūo otū oma-sora nīmpugon dūrū kīk onūavun yx nīmpugon desel. Miyi yīmeveleveli ugi, mō mageri tamas.

Nīvlugkon Tamas 15.

Marimago prūkokom ōvun potni sokowar dal ōveteme talam mōvun somūl mōvun nate-monok nūrian dūmūsemsemokonda worxor mirora dūieti Iesū mō mūtōri pelah mō mū tenīmpe iyi pugi Pilat. 2 Im Pilat yīmtagkeli iyi memenūwi memokū, Kīk fan lō enirora ōveteme Isrēel kū? Miyi yīmtamsi memenūwi memokū Monokowo. 3 Mōvun potni sokowar dūmūrūnenūwi mūmokū ugi sikat. 4 Im Pilat yoīmtagkeli iyi memenūwi memokū, Kīk otū ontamsi kū: pah, irora umanūwi iram ugi sikat. 5 Kō Iesū yīmatepū; im Pilat yīmavlugi. 6 Im ra narīgari tumpora iyi yīmesūli sī neteme mori dūiti mo im tenīmpe pun ora sī kū sī mori irora dūmūsenīgi; 7 Yeti sī im nīn eni Barabas, mori dūieti dal irora mori dūumpi nesesx sat dal iyi, im ra nesesx mori dūmūtalugi. 8 Im telien lō dumovrugi sah, dūmūnūwi mūmokū, aremī iyi onumpi nīsekonda sugkū iyi yīpmūrunumpi: 9 Kō Pilat yīmtamsi pun ora memenūwi memokū, kīmi kūmnakiugi ma ya on tenīmpe pugkūm iyi fan lō en irora ōveteme Isrēel kū? 10 It iyi yīmagkili popōwo ugi neworemi sat ōvun potni

sokowar yiviesesat iyi; 11 Kō ōvun potni sokowar dūmūnūwi pun ora telien lō worese-nīgi ma iyi osūli Barabas nīsekonda. 12 Im Pilat yīmtamsi yōmenūwi pun ora memokū, Im kīmi kūmnakiugi ma ya onumpintie iran iyi mori kīmi kīmanūwi iyi fan lō en irora ōveteme Isrēel? 13 Mirora dūōmovrugi sah mūmokū, ūkrūsifī iyi ra nēumparum. 14 Im Pilat yōmenūwi pun ora memokū, Irasie: iyi umpintie? Mirora dūōmovrugi sah tamas mūmokū, Ūkrūsifī iyi. 15 Im Pilat yīmokū aremī woretī nowanda telien lō, miyi yīmesūli Barabas pun ora im pol sugkū dūmovselatevi Iesū yīm tenimpe iyi pun ora mirora dūmokrūsefī iyi.

16 Mōveteme ūbrami dūmūtori Iesū ūnisog nimo nūrian, nin pe mori Prētorium, mirora dūmovrokonda lō ūbrami omwi sū; 17 mirora dūmeviugi nemas navilara, mirora dūietī nump-wavekora ugi ōvun nīmratx mō meviugi numpūn; 18 mirora dūmūnūwi nam pugī nūmokū, Kik e px fan lō en irora ōveteme Isrēel. 19 Mirora dūtī numpūn ugi deniug mō mūtūvani iran, dūmūsumpūneterīn mō mūsesie ves unīpmi eni; 20 Im pol sugkū dūmagepī iran irora dūmūvī parūgi nemas navelara mō meviugi nemas isen, mirora dūmūtori ilat woretalugi iyi. 21 Im Sīmon, neteme Sirini mori yīmne ra sī nīmote, itemen eni Aleksānder im Rūfus, iyi yīmavanugo mirora dūmūtetelieli woruriuki nē umparum eni; 22 mirora dūmūtori iyi ra sī nūrū nūn Kolkota, fan nam pe mori, nūrū neven nuki, rugerag. 23 Mirora dūmovugi wīn dūtī

norekon ugi mur, woromoneki; kō iyi yetū vi.
 24 Im pol sugkū irora dūmūkrūsifī iyi irora
 dūmūtavūrakwokonda ōvun nemas isen, dūmū-
 senduri ōvun lot ugi worokili mē ampī (sīm-
 plxon enī). 25 Im yeti poakas pol sugkū irora
 dūmūkrūsifī iyi 26 Im netīyi ugi nam mūrian
 irora dūmūtiipe ūnumpūn, Fan lō en irora ōve-
 teme Isrēel. 27 Mirora dūmūkrūsifī dal iyi
 ōvetemīndi endūrū, sī ra nokoben meves īm sī
 ra moor; 28 īm yeti nampesog imo nam ra
 netīyi tumpora, dūmūsepe iyi dal ōvun nareki
 sat. 29 Mōveteme mori dūmavan ugo dūmuv-
 riuri iyi mō mawī numpūnda, mirora dūmū-
 nūwi mūmokū, Pah, kīk mori memokū wore-
 tasi nimo tumpora mō menumpi ran dan desel!
 30 Umkīkēōwara mō miep marugi nē umpa-
 rum. 31 Mōvun potni sokowar dūmumpi
 sugkū, dūmagepī dal ōvun somūl dūmūnūwi
 pun ora irora mūmokū, Iyi yemumkorēōwar
 ōveteme; miyi tawī faneteme woreviēōwara iyi
 pe iyi.

32 Iyi Krīstō īm fan lō Isrēel (nagkū sugkū
 aremī iyi iep marugi nē umparum ma ka ke
 lagesi mōmentavnīrigi, Miroran dūrū dūti ne-
 terorara nē umparum dal irora mori dūmū-
 vriuri iyi. 33 īm pol sugkū poakas poakas
 yeti nīlebokevat ra nūrū sū mafeli poarap.
 34 Im poarap Iesū yīmovrugi gi navian horog
 memenūwi memokū, Eloi, Eloi, lama saba-
 ktanī? fan nam mori, Ah Nōbū enyx, Nōbū
 enyx, kīk owi yx irasiē? 35 Im nugkoneme
 dūmūtūrū yūi mori dūmūrugi dūmūnūwi mū-
 mokū, Pah! Iyi umamperugi Eliya. 36 Im sī

imyovugevag mō movuarugi, namtĩmte ugi nū
 nakan mō inetipe ran deniug mō mōvugi worem-
 oneki memenūwi memokū, Awi lap; Kos ke
 lagesi nagkū Eliya ampelum worevī sep iyi.
 37 Im Iesū pol sugkū yimasora sah isūma
 nesūm sah isen. 38 Im nemas woressumpat
 ūnisog nimo tumpora yetĩn tevaseri, nugkon
 dūrū yimne imelūo iyep ra nesep; 39 miyi
 nivūo ōveteme ūbrami mori yimetūrū ūnĩpmi,
 yimokesi ma iyi pol sugkū iyi yimasora sah
 sugkū, isūma nesūm sah eni, yimenūwi me-
 mokū, Itnesog imo neteme Nitni eni Nōbū.
 40 Movasiven dūmūte yūi dūmesugkelowi isūt,
 im dal irora Mēri Makdalene im Mēri dīneme
 eni Yakōbō virok, im Yoses, im Salome; 41
 (irora mō dūmnūri iyi pol sugkū iyi ra Kalili
 mori dūmūtorugat iran) movasiven sikat mōmū
 mori dūmūvelum ra Yerūsalem dal iyi, 42 Im
 pol sugkū poarap arap (popōwo dan mori yeti
 dan e worum im rat mran danemĩndog). 43
 Yosef neteme Arimatia, neteme aremī im nate-
 monok ra nūsian mori yimtevetūwi lō eni
 Iehōva, iyi yive mō imtorĩmpe, metūmtetugi,
 ūnĩpmi eni Pilat mō mesenigi nokolĩsiran eni
 Iesū. 44 Im Pilat yimavlugi nagkū iyi yimas
 itnum sugkū, miyi yimovrugi nivūo ōveteme
 ūbrami woretagkeli iyi nagkū iyi yimas etūi;
 45 im pol sugkū iyi yimorigi nam eni nivūo
 ma yeti sugkū, iyi yimovugi Yosef nokolĩsiran
 mori. 46 Miyi yivī nemas lĩnen aremī mō
 impī sep iyi mō mafiafi gi nemas lĩnen mori,
 mō metipe iyi ra veli mori yeti norevī ra vetū-
 nam, miyi yimevolevoli nevat, mō im sumpat

ra nugon veli. 47 Im Mēri Magdaleni im Mēri
dīneme eni Yoses dūmokesi nūrū yūi irora dū-
mūtiye iyi.

Nīvlugkon Tamas 16.

Isūma danemīndog Mēri Makdalene, im
Mēri dīneme eni Yakōbō im Salomi dūvasigi
ōvun nūrah sū mampen e ves mō mūve wore-
soveli nokolisiran eni. 2 Im pol sugkū yumti
dan ran danemīndog mampūm itevx pol sugkū
nīpmīnca yīmtūok irora dūmūvelum ra veli.
3 Mirora dūmūnūwi pun ora mūmokū, Mē
oneveolevoli nevat marugi nūgon veli nīsekont?
4 Mirora dūmokesi ma nevat mori yeti nevo-
levoli pelah; it nevat mori yeti tamas. 5 Im
pol sugkū dūmīntorimpe ra veli dūmokesi sī
neviarep miyi yīmetesep ra nokoben meves,
meviugi nemas tantop im nesebo, mirora dū-
mūmtetugi. 6 Miyi yīmenūwi pun ora me-
mokū, Utumtetugi; Kīmi Kūmnesorugi Iesū
neteme Nasaret, mori dūtalugi iyi ra nē ūm-
parum: iyi omevsorasah; iyi tawī īgko; ōkesi
nūrū mori irora dūmūtipewi iyi. 7 Uve, mū-
nūwi pun ora ōvun nūrie eni, im Piter, ma iyi
opmampūm irami ra Kalīli; Kīmi kwagesi iyi
yūi, sugkū iyi yīpmeaūwi pug kūm. 8 Mirora
dūmūvugevag ilat mō malo marugi veletenemi,
mirora dūmūvekorekora, mirora dūmūtūnūwi
nam pugi sī it irora dūmamtetugi. 9 Miyi
yīmovsorosah numti dan ran danemīndog mam-
pūm miyi yītūratumpeni mampūn pugi Mēri
Makdaleni, marugi mori iyi yīmeteveligora.

im Mēri
irora dū-

ōvun nagelo sat seven; 10 Miyi yive mō me-
nūwi pun ora mori dūpmūte dal iyi, dūmūrī-
gumpūnū mom ageri. 11 Mirora pol sugkū
dūmūrīgi nam ma iyi yōmūmūrep miyi (Mēri)
yīmokesi, irora dūtutavnirīgi.

lene, im
dūvasigi
ve wore-
kū yumti
ol sugkū
ra veli.
okū, Mē
nisekont?
eti nevo-
s. 5 Im
mokesi sī
n meves,
irora dū-
ora me-
rugi Iesū
a nē ūm-
ko; ōkesi
Uve, mū-
er, ma iyi
vagesi iyi
8 Mirora
letenemi,
nūtūnūwi
9 Miyi
dog mam-
ugi Mēri
teveligora.

12 ¶ Penūri imosū, iyi yīmesepen netūra-
tumpeni iyi pugi ōveteme endūrū polekū irora
dūmavan devsego ūntumpx, miyi yetīn sum-
poli; 13 Mirora dūrū dūmūve mō mūnūwi pun
ora mori dūtūrigi; Kō irora mori dūtū tavnirīgi.
14 Penūri pol sugkū irora dūmūtesīgi iyi yīme-
sepen netūratumpeni pun ora Eleven, miyi
yīmevriuri irora popōwo irora dūtūmūtavnirīgi
im popōwo nowanda nugkugko, popōwo irora
dūtūmūtavnirīgi irora sū mori dūmokesi iyi,
miyi yeti nevsorosah. 15 Miyi yīmenūwi pun
ora memokū, Uve kimi ra nūrū sū nūrū sū ra
nemap omwi sū mō mūtorenūwi sah nam na-
vosavos pun ora fan omwi sū.

16 Iyi sī mori ontavnirīgi mō mampē bap-
tisma iran, anti neviēōwara iyi; miyi sī mori
otū ontavniri anti noworepatevi tovūni nemas.
17 Mōvun safi wonūr ora mori wontavnirīgi
ima sū; irora wontaveligunora ōvun naviat-
īndi ra nin enyx mirora wanūwi gi ōvun nīlūa-
men itevx. 18 Mirora wandiuki sah ōvun nes-
kīl; im nagkū irora womoneki sī en tie sī mori
onumpi nemas pe mori otū ontalokonda; mirora
wantipe nokobīnda iranda ōvun namarat mi-
rora wampī horīgeves. 19 Miyi Narisah pol
sugkū yīmenūwi aveni pun ora yeti nevi sah
ūnpokop, mō metesep ra nokoben meves eni

Iehōva. 20 Mirora pol sugkū dūmūve, dū-
muntorenūwi sah ra nūrū sū nūrū sū, miyi
Novsūromon yimnesitū iranda, mō mumpi
nam worampelesi ugi ōvun safi mori dūmūri.
Amen.

nūve, dū-
sū, miyi
ō mumpi
i dūmūri.